

Ob letošnjem knjižnem sejmu

Letošnji 32. Slovenski knjižni sejem v Cankarjevem domu v Ljubljani je bil za Goriško Mohorjevo družbo prav posebno pomemben, saj je bila med najboljšimi slovenskimi otroškimi in mladinskimi knjigami z *zlato hruško 2015* nagrajena tudi knjiga *Ptičje kvatre*, ki jo je napisal Danijel Čotar, ilustriral pa Matej Susič in je izšla v sozaložbi s sestrsko Celjsko Mohorjevo družbo. Iz srca čestitamo obema avtorjema in nagrajencema! Ta knjiga, ki je izšla v minuli knjižni zbirki, je bila namreč po mnenju strokovne komisije izmed štirih, iz širšega izbora skoraj 700 knjig, ki si je zaslužila to nagrado, ki jo dodeljujejo za knjige s posebno estetsko in didaktično vrednostjo. O podelitvi poročamo v drugem članku, prav radi pa tu poudarimo, da so ob podelitvi izpostavili kakovost *Ptičjih kvater* in da je bila v minulih mesecih med najbolj izposojenimi deli v slovenskih knjižnicah.

V sredo, 23. novembra 2016, so v dvorani Lilly Novy slovenske založbe, ki delujejo v Italiji, se pravi GMD, Založništvo tržaškega tiska in Mladika, predstavile knjižne novosti letošnjega leta. Bera je presenetljivo velika in lahko rečemo, da tudi zelo zanimiva in kakovostna.

/ str. 2
V. J.

50 let časnik Dom

POGOVOR Walter Bandelj Hvaležen pogled na 40-letnico SSO

Svet slovenskih organizacij bo v petek, 16. decembra 2016, praznoval 40. obletnico ustanovitve. Naš tednik, ki se je takrat imenoval Katoliški glas, je o ustanovitvi tako poročal: "Ustanovil se je Svet slovenskih organizacij. V četrtek, 16. decembra, so se v dvorani Katoliškega doma v Gorici zbrali zastopniki slovenskih organizacij in ustanov iz tržaške, goriške in videmske pokrajine z namenom, da ustanovijo krovno zvezo, ki so ji dali ime SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ.

/ str. 3
čaj

POGOVOR Igor Švab Psihoza varnosti

"Kot dobro vemo, občinski proračun in z njim vsi povezani akti niso zgolj računski preglednica, ampak politično dejanje, s katerim uprava nakuje smernice upravljanja", nam je povedal občinski svetnik in podpredsednik tržaškega občinskega sveta Igor Švab, ki pripada stranki Slovenska skupnost. Pogovor smo začeli pri rebalansu proračuna, katerega je sicer prerano upoštevati kot politični akt zdajšnje uprave župana Dipiazze.

/ str. 16
IG

GMD Knjižna zbirka Literatura, hrana za dušo in srce

Knjižno zbirko za leto 2017 je Goriška Mohorjeva družba predstavila v Gorici v ponedeljek, 28. novembra, dan kasneje pa v Trstu. V galeriji Ars na Travniku je na prijetnem jutranjem literarnem srečanju predsednik GMD msgr. Renato Podbersič (*na sliki*) povedal, da so bila v 91 letih založbe tudi "leta debelih krav", sedaj smo morda bolj v "letu sušnih krav"... Letošnja knjižna bera se lahko pohvali s tremi knjigami v redni zbirki in z dvema ponatisoma (Čotarjeva *Sirarstvo* in Sivčeva *Skozi ogenj*).

/ str. 6

Pred nedeljskim referendumom Kaj prinaša DA in kaj ohranja NE?

Čez nekaj dni bodo italijanski volivci na referendumu odločali o ustavnih spremembah. Gre za dokaj obsežno temo, ki je na dnevnem redu kot najpomembnejše notranjepolitično vprašanje že več mesecev. V zadnjih tednih lahko spremljamo pravo poplavo političnih sočenj na vseh medijih. Skratka, gre za temo, ki jo italijanski državljani premlevajo (zavestno ali pod prisilo) na vsakem koraku. Tema je seveda nadvse pomembna, ker bi lahko v italijansko ustavo vpisala nekaj temeljnih novosti, ki bodo drugačile upravni ustroj italijanske republike, kot ga poznamo danes.

/ str. 3
kil

POTREBUJEŠ PROFESIONALNI SUŠILEC ZA LASE? SEDAJ JE PRAVI ČAS!*

Prinesi nam stari sušilec za lase, tudi če ne deluje več, in

MI TI PODARIMO 20 €

pri nakupu sušilca za lase "VIP Coiffeur"

www.parrucchelanza.com najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

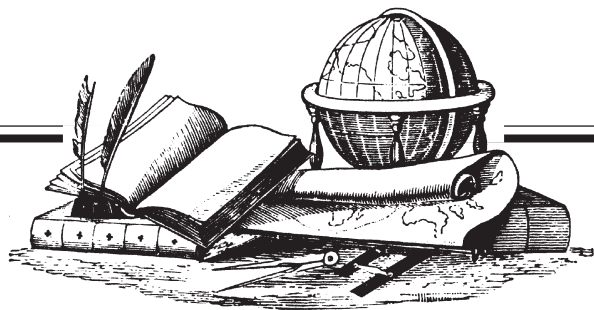
* Posebna ponudba za menjavo sušilca za lase: obe ponudbi sta veljavni do 30. oktobra 2016 PONUDBA JE PODALJŠANA DO 15. NOVEMBRA 2016

POTREBUJEŠ PROFESIONALNI SUŠILEC ZA LASE? SEDAJ JE PRAVI ČAS!*

Prinesi nam stari sušilec za lase, tudi če ne deluje več, in

MI TI PODARIMO 30 €

pri nakupu sušilca za lase "ETC Light"

S 1. strani Ob letošnjem ...

V imenu prisotnih založb je uvodoma spregovoril Marko Tavčar, ki je izpostavil dejstvo, da slovenska narodna skupnost v Italiji s svojo ustvarjalnostjo potrjuje svojo bit. Strnje no je nato predstavil knjižno zbirko, se pravi *Koledar* za prihodnje leto, ki razčlenjeno predstavlja naš življenjski utrip in zanimanja,

tudi izven založb in tako je Tavčar predstavil še zbirko pravljic Majde Artač Sturman z ilustracijami Dunje Jogan *Pravljice za Niko, pravljice za malo in veliko*, ki jo je izdal Sklad Mitja Čuk. Zelo široka je bila paleta knjig, ki sta jih za ZTT predstavili Martina Kafol in Alina Carli. Med kakimi petnajstimi naslovi je več takih,

z otroško revijo Galeb. Tudi Založba Mladika je na uvodni predstavitvi predstavila svojo vsebinsko zelo razčlenjeno in zanimivo knjižno bero. Uvodoma je urednica Nadia Roncelli opozorila na pesniške zbirke Andrea Lutmana, Aleksija Pregarca, Jožice Štimac Glavina in Marije Kostnapfel, ki so izšle pri Mladiki, in pravkar predstavljeni roman Marija Čuka *Molk koloradskih hroščev*. Med knjigami, ki vzbujajo veliko pozornost, je raziskovalno-zgodovinsko delo Martina Breclja *Anatomija političnega umora*, ki je posvečeno medvojnemu umoru Stanka Vuka, njegove žene Danice Tomažič in družinskega prijatelja Draga Zajca; ta zločin še vedno buri duhove v našem prostoru. Z literarnozgodovinskega vidika pa je zanimiv niz pogovorov z zamejskimi ustvarjal-

Foto A. Purič

nadalje zbirko krajših zgodb *Les Goriciennes* Darinke Kozic, ki s sodobnim pristopom in jezikom pripoveduje usode aлександrink, ter knjigo Dominika Kacina *Dnevnik, pisma, spomini iz dveh svetovnih vojn*, ki je izšla kot 26. izdaja zbirke *Naše korenine*. Gre za knjigo, ki sicer govori o Dominikovi usodi in družini, posredno pa je ta osebna zgodba prispevka zgodovine primorskega človeka v prvi polovici 20. stoletja. Ker je bil tematsko letošnji knjižni sejem posvečen Italiji, je Tavčar na kratko omenil tudi knjigo o fašističnem taborišču v Viscu, ki jo je napisala Tania Zanuttini. Še sveža iz tiskarne pa je bila zbirka ponatisov uglasbenih pesmi Filipa Terčelja, ki jih je pod skupnim naslovom *Vaš Terčelj* zbrala in jih z bogatimi komentarji opremila Marija Pegan, da bi se GMD in pravzaprav širša Primorska poklonila spominu tega duhovnika, pesnika in izrednega organizatorja, ki je bil umorjen pred 70 leti pri Davči. V zamejstvu izhajajo knjige

Nadia Roncelli, Boris Pahor in Martin Breclj

ki so jih izpostavili s posebnim poudarkom. Več je mlajših avtorjev in med prvenci je Kafolova opozorila na eksperimentalni roman Vinka Bandlja *Grad in čas*, a tudi na zgodovinsko dokumentirano delo Aleksandra Panjeka *Krvavi poljub svobode*, o upor in begu benečanskih galjotov, ki se ga bere kot povest. Dragoceno znanstveno delo predstavlja zbirka štirih knjig rusista Ivana Verča *Preverjanja/Verifiche/Proverki*. Alina Carli pa je omenila zlasti bogato bero otroških knjig, ki so nastale tudi ob sodelovanju avtorjev

ci Jožeta Horvata, ki jih je zbral pod naslovom *Navdih in besede*. Ob tem pa je Roncellijeva natančno in spodbudno spregovorila še o vseh ostalih izdajah, skupno gre za kakih 15 naslovov, kar potrjuje veliko dinamičnost te tržaške založniške hiše, ki izdaja tudi mesečnik Mladika. Mnoge izmed vsebin, ki so jih v sredo, 23. t. m., le bežno omenili, sta ZTT in Mladika podrobneje razčlenili na srečanjih, ki jih je predvideval spremljevalni program in bi si zaslužila še podrobnejša in natančnejša poročila.

Pomembno srečanje na deželni sedežu Rai v Trstu

Čim prej naj se obnovi konvencija!

Na deželni sedežu Rai v Trstu je prišlo do srečanja med predsednikoma krovnih organizacij SKGZ in SSO, Rudijem Pavšičem in Walterjem Bandljem, predsednico paritetnega odbora Ksenijo Dobrila in deželni ravnatelj podjetja Rai Guidom Corsom, namestnico glavnega urednika slovenske redakcije Evo Fornazarič, odgovorno urednico slovenskega programskega oddelka Martino Repinc in vodjo administrativnega oddelka Rai Caterino Pezzuto. Pobudo za srečanje so prispevali krovni organizaciji in predsednica paritetnega odbora, glavna tema pa je bila obnova konvencije med rimsko vlado in podjetjem Rai, ki že zgodovinsko zagotavlja radijske in televizijske oddaje v slovenskem jeziku in območju, ki ga naseljuje slovenska manjšina v FJK.

Triletna pogodba se je iztekla že ob koncu decembra 2015, od takrat pa je prišlo že trikrat do "časne" obnove in zaradi tega so zaposleni na Rai stalno v ne-

gotovosti, predvsem kar zadeva organizacijo dela. Drugačna je situacija na sedežu Rai v Bocnu, kjer so novo konvencijo podpisali že pred iztekom prejšnje. Predstavniki manjšine so vodstvu podjetja izrazili svoje poglede in nakazali vsebine, ki so jih predstavili na zadnjem zasedanju vladnega urednika slovenske redakcije Evo Fornazarič. Zavezali so se, da bodo zavzeli za čim hitrejšo obnovo konvencije kot samostojnega dokumenta, ki že od leta 1956 (po zakonu št. 308) zagotavlja manjšini radio in - kasneje - televizijo. Dokument naj ohrani dozdajšnje vsebine, ki določajo ure oddajanja Radia Trst A in slovenske televizije in višino prispevka podjetju s strani rimske vlade. K temu naj se nujno doda postavka, da je sedež Rai FJK, predvsem zaradi prisotnosti slovenske manjšine, priznan kot produkcijski center, kar določa že finančni zakon 208 iz decembra 2015, in naj se mu torej priznajo najboljše možnosti razvoja v dobro skupnosti in območja. Dokument bi moral vsebovati tudi za-

gotovilo za stroškovno mesto (centro di costo), ki bi Rai obvezalo k jasnejši uporabi letnih sredstev, namenjenih informaciji in programom v slovenskem jeziku. Ob tem naj bo v dokumentu poudarjena finančna in uredniška avtonomija radijske in televizijske mreže, ki oddajata v slovenskem jeziku, in obeh struktur, ki ustvarjata vsebine za slovensko narodno skupnost v Italiji. Sprememba zakonsko predvidenega dokumenta bi v bistvu pomenila nižanje že pridobljenih pravic na radiotelevizijskem področju, kar je težko sprejemljivo ob dejstvu, da se za nemško narodno skupnost uporabljajo drugačni, višji kriteriji. Predstavniki manjšine se bodo zavzeli, da bodo izpostavljeno problematiko prikazali tudi resornemu deželni odboru za komunikacijo CORECOM. O tem bo tekla beseda tudi na srečanju s tržaško prefektinjo in vladno komisarko 6. decembra letos.

FOTOGRAFIJA TEDNA

Foto JMP

Minuli konec tedna je bil v Rimu volilni kongres Italijanske zveze katoliških tednikov FISC, katere član je tudi naš tednik Novi glas, pravzaprav še edini slovenski član te pomembne zveze, ki združuje danes okrog 200 tednikov. Na kongresu, na katerem nas je uvodoma nagovoril msgr. Nunzio Galantino, generalni tajnik Italijanske škofovske zveze in tesen sodelavec papeža Frančiška, smo izvolili nov državni odbor, ki se bo v decembru sestel in iz svojih članov izvolil novega predsednika. Že msgr. Galantino je bil trd, ko nam je prisotnim odgovornim

urednikom in upraviteljem katoliških tednikov brez dlak na jeziku povedal, da so časi težki, da je treba iti na trg in posredno na obrobje, še trše pa je dejansko stanje naših tednikov danes, saj se mladi vedno bolj umikajo in ne posegajo po naših vsebinah, tiskanih na papirju, starejši pa umirajo. Veliko smo govorili o tem, kako najti nove načine nagovarjanja mladih in srednje generacije na spletu in seveda na papirju, predvsem pa ostati zvesti vsem tistim ljudem, ki sami nimajo nobene besede v javnosti.

JUP

Stališče deželnega vodstva SSK o konvenciji Rai - Vlada "Nastopati moramo odločno!"

Valček okrog obnove konvencije med radiotelevizijskim podjetjem Rai in italijansko vlado iz nerestnosti prehaja že v neokusno sramoto. Sporazum je zapadel decembra lani, po letu dni pa se v Rimu še vedno očitno neobremenjeno igrajo s pravicami naše narodne skupnosti in z dostojanstvom zaposlenih v časnikarskem ter programskem oddelku v Trstu. Bocen je že pred časom vknjižil obnovo konvencije, Slovence

pa očitno nameravajo stlačiti in razvodeniti v splošno vsedravno pogodbo, kjer se bodo s finančnimi dotacijami in kadroškimi zasedbami poigravali še bolj kot doslej", zatrjuje deželni politični tajnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec, ki zato poziva vse politične komponente, poslanko Blažinovo in vlado Republike Slovenije, da skupaj in odločno nastopimo v Rimu. "Nevarno se širi teorija, da je vse odločno in torej da ni pomoči. Sam že od pomladi

brezuspšno sprašujem po pojasnitvah. V petek, 9. decembra 2016, se bo na predlog SSK sestalo skupno zastopstvo, da ne glede na izid referendumu oceni korake v zvezi z novo volilno zakonodajo in posledično z zastopstvom Slovencev v rimskem parlamentu. K tej točki dodamo še vprašanje konvencije Rai, ki je prav tako nujno in nadvse pomembno", pravi tajnik SSK, ki je kot deželni svetnik s problemom večkrat seznanil tudi deželno vlado.

I. Gabrovec glede referendumu

V FJK glasovnice štirijezične!

Statut Dežele FJK v 3. členu zagotavlja enakost pravic za vse državljane ne glede na jezikovno skupnost, kateri pripadajo. Z navajanjem tega temeljnega načela se pričinja pismo deželnega svetnika SSK in podpredsednika

deželnega sveta FJK Igorja Gabrovca deželni predsednici Debori Seracchiani. V njem piše, da priznane manjšine upravičeno pričakujejo, da bodo nareferendumu glasovnice, namenjene naši deželi, štirijezične. Zahtevo, ki je utemel-

jena z ustavno-statutarnim načelom in je podkrepljena tudi z razsodbami Ustavnega sodišča, je s pismom predsedniku ministrskega sveta, predsednici Dežele in vladni komisarki v naši deželi pred dnevi že izpostavil prof. Samo Pahor v imenu društva Edinost. Izpolnitev te obveze bi pomenila prvo konkretno izvajanje načela, ki ostaja po 60 letih še vedno na mrtvem tiru.

Povejmo na glas

Advent predlaga resnično rešitev

Naj smo verni ali neverni, če se le malo pogledimo v versko izročilo, v hipu ugotovimo, da ubira svet povsem drugo pot. Ko bi živeli srečno in v urejenih razmerah, bi ne bilo nič narobe, toda o srečnem stanju lahko samo sanjamo, saj smo od njega zelo daleč in se verjetno celo oddaljujemo. Očitno kot ljudje še naprej izhajamo iz svoje prve narave, ki je pokorna materialnim dobrinam in se zanje krčevito bori. Ta prva, pravzaprav naravska narava nam narekuje, da se v strahu zase spopadamo s sočlovekom, da se narodi še vedno borijo proti drugim narodom in da premnogi želijo biti prvi, med vsemi najmočnejši. Vse to se mrakobno preveša v svetovno tekmo za nadvlado in moč, za vpliv in posest in, kot uči zgodovina, je to slepa ulica, ki ne vodi nikamor, žal le v zaostrovanja in uničevanje. Popolnoma nasprotno od tistega, kar nam ponujajo besede ljubečega božjega namena, da je namreč rešitev za vsakogar in za vse blagor mojega bližnjega. In da se temu reče ljubezen, ki edina gradi in lahko izrine iz srca sovraštvo do drugega človeka, željo po njegovem podrejanju in posedovanju. In da je ljubezen zavrnitev vsakršnega nasilja, od tistega, ki dvigne morilsko roko nad žensko, ker ta noče biti več ob meni in se mi drzne povzročati trpljenje, do tistega, kar se mu pravi vojne med narodi, civilizacijami, verami. Ljubeči božji poziv nam predlaga, naj se vojn ne poslužujemo niti v osebnem niti v kolektivnem življenju, saj je pobijanje popolno zanikanje ljubezni in

dobesedno pobijanje te ljubezni same, je grob in nerazsoden odklon od tistega, kar nas edino lahko reši in rešuje. Naj torej ljubezni ne ubijamo in ubijamo jo tedaj, kadar ubijamo človeka, se pravi tisto, kar je ustvarjeno. V tem smislu tudi naj ne ubijamo narave, naj ji ne prizadevamo vse globljih ran in naj vendar pomislimo, da bo brez njenega zdravja naše življenje vsak dan bolj ogroženo. Pomislimo naj, kako da ne premoremo lepšega odnosa do nje, ki je temelj našega bivanja, našega srečnega bivanja, medtem pa dajemo prednost obsedeni tekmi za nadoblast nad vsemi, tekmi, ki neumorno traja in traja. V svoje dobro naj pomislimo, da smo prostovoljni ujetniki materialnih dobrin in se le stežka odločamo za tiste duhovne, ki v resnici niso nič drugega kot dobrine ljubezni. In ona daje življenje vsem, želi dobro vsem, premaguje vse nesporazume in razdalje med ljudmi, tudi tiste znotraj istega naroda, ki so še posebej boleče in usodne. Pomislimo naj na tisti obraz ljubezni, ki se mu pravi usmiljenje, pomoč vsem, ki so v stiski. Pomislimo naj, da se odmikamo od svoje rešitve, če odrekamo pomoč tistim v stiski, saj moramo potem graditi zidove - na nesrečne pozabljam, s tem pa gradimo zidove tudi med seboj in si mi sami postajamo vse bolj sovražni in tuji. Toda drugačna pot od tiste, po kateri hodimo zdaj, obstaja. Obstaja zatrdno, čeprav je lahko za nas utopija. Lahko res, a brez prizadevanja zanjo se bomo le pogrezali v nesmisel in grozo.

Janez Povše

S 1. STRANI Pogovor: deželni predsednik SSO Walter Bandelj

Hvaležen pogled na 40-letnico SSO

Zapisnikar je bil Aleksander Mužina, srečanje pa je vodil dr. Kazimir Humar. /... / "Prva zamisel o Svetu se je porodila ob srečanju obeh naših prosvetnih central, Slovenske prosvete v Trstu in Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici. Na občasnih srečanjih se je ponovno porodila želja po skupni povezanosti dela in pobud, pa tudi po nekem skupnem zastopstvu. /... / Ta povezanost ne sme znova izhajati iz katere ideološke osnove, temveč mora izvirati iz občloveške in družbene opredeljenosti do slovenstva, idejnega pluralizma in svobode". Iz tega izhaja, da so ustanovitelji že takrat videli zgrešeno smer ideološkega pristopa k narodni in družbeni stvarnosti. Temelje so tako postavili na vrednotah, ki so bistvene za našega primorskega človeka.

Predsednik Walter Bandelj, kako gledate na to doseganje izpred štirih desetletij?

Z veliko hvaležnostjo do tistih, ki so si zdajšnje krovno organizacijo zamislili in to zamisel uresničili. Bil je pomemben korak za naš tabor, ki se je začel povezovati tudi na deželni ravni. Kljub pomanjkanju finančnih sredstev in mačehovskemu odnosu takratnega komunističnega režima v matični domovini do demokratičnega dela Slovencev v Italiji se je ta proces povezovalja uresničil, utrdil ter dobil novega zagona.

Kako to mislite?

Mislim, da je bila to modra in daljnovidna poteza, ki je bila tudi v sozvočju s tem, kar je leto prej nastalo na političnem področju. Takrat, leta 1975, se je tudi edina slovenska politična stranka v Italiji povezala na deželni ravni, in to je seveda vplivalo tudi na civilno družbo katoliškega tabora, da se je začela bolj intenzivno povezovati. Seveda so na to vplivale tudi nove politične razmere in nova deželna zakonodaja, kar se tiče kulturnih društev.

Kako ocenjujete to povezovalje danes?

Moja ocena je zelo pozitivna. Po ustanovitvi je Svet slovenskih organizacij postopoma prerastel v pravo krovno organizacijo. Pridobil je nove članice in se okrepil na Videmskem. Politična teža SSO-ja se je stalno večala, temeljni zaslug pa je nastal, ko se je Slovenija demokratizirala in osamosvojila ter z nami vzpostavila enakovredni odnos. Danes je SSO v skupini glavnih subjektov, ki krojijo dogajanje na našem teritoriju v odnosu do Deželo FJK, Italijo in Slovenijo. Po 40 letih je SSO uspešen rezultat, ki smo ga dosegli z združevanjem moči in sodelovanjem v spoštovanju krajevnih specifik.

Seveda bi lahko naredili še več. To pa naj ostane kot izziv za naslednja leta. Svet in družba se hitro spreminjata, naša civilna družba pa je poklicana, da se na temelju naše kulturne in narodne dediščine primerno odzove, kot je bilo geslo ob 35-letnici SSO-ja Iz zdravih korenin v nove

čase. V današnjem času je to zelo aktualno.

Dodajam še posebno osebno željo, in sicer, da bi SSO-ju uspelo včlaniti v lastne vrste še Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo, saj delimo iste vrednote in skoraj vsi naši člani izvršnega odbora izhajajo iz skavtskih vrst.

Je 40-letnica SSO-ja čas za oceno tistega, kar je bilo, ali za pogled naprej?

Dobro je, da pogledamo in ana-

veški biti in njenemu smislu.

Ali so te vrednote danes še aktualne?

Res je, da smo glede vrednot v času, ko zanje ni velikega zanimanja. Ni pa to razlog, da bi mi od njih odstopali, saj so nam bile temeljna opora, da smo lahko preživeli v pogojih, ki so bili bistveno težji od današnjih. Šli smo skozi prvo svetovno vojno, skozi fašizem in nacizem ter drugo svetovno vojno, se postavili proti komunističnemu vplivu ter vsem ostalim pritiskom, ki so se pojavili v povojnem času. Ne vem, zakaj ne bi zmoogli tudi danes ravno iz teh vrednot še naprej črpati tisti glavni navdih za naše delovanje. Lahko rečem, da imamo morda danes še najbolj ugodne pogoje, ki pa jih bomo lahko izkoristili, če bomo sposobni posodobiti naš način dela.

Na kakšno posodobitev mislite?

V sklopu Sveta slovenskih organizacij vsi vse članice, majhne in velike, zelo dejavne. Težko se najde dan, da ne bi bilo kakšnega dogodka. Tega se zelo veselimo. Pogrešam pa nekoliko večjo povezanost, predvsem pa

več skupnega načrtovanja in sodelovanja. Preveč smo še vrtičkarji. Ta pomanjkljivost nas izpostavlja tveganju, da smo pred morebitnimi novostmi nepripravljeni in ne dovolj učinkoviti. Kot primer lahko navedem uvajanje novega deželnega pravilnika za sofinanciranje majhnih društev, ki je zahteval skupni nastop zvez. Prepričan sem, da je bila ključnega pomena vloga strukture SSO-ja, ki je zvezam nudila kakovostno tehnično pomoč in predvsem koordinacijo. Ta deželni pravilnik pa ni nobena dogma, da ne bi ga mogli še dodatno izpopolniti ali popraviti. To pa lahko naredimo, če imamo isti način pristopa, kot sem ga opisal. Zelo verjetno bo to spet prišlo na dan v kratkem, ko bo deželni odbornik Gianni Torrenti postavil vprašanje založb. V tem vidiku bi bilo zelo pomembno, da bi se naše tri založbe dogovorile in imele skupno strategijo ter temu primerne predloge. Naredili bomo hudo napako, če bomo mislili, da bo vse ostalo po starem. SSO pri tem lahko seveda nudi pomembno pomoč.

Gre torej za kakovosten korak v sami krovni organizaciji in v odnosu do članic?

Prav gotovo! Imamo še veliko neizkoriščenega potenciala, ki pa ga lahko uresničimo le s skupnimi močmi. Ni dovolj, da se članice obrnejo na SSO, ko nastane kakšen problem, ki je navadno finančne narave. Potrebno je, da se vzpostavi dosledna in stalna izmenjava informacij in predlogov. Na tak način bomo lahko bistveno učinkovitejši in naše članice bodo imele veliko več od svojega delovanja. Mislim, da smo v vseh teh letih in še posebno v zadnjih mesecih pokazali, da smo pri SSO-ju na to zelo dobro pripravljene. Želim si in upam, da je podobna občutljivost tudi v upravnih odborih naših članic.

/str. 16

S 1. STRANI Pred nedeljskim referendumom

Kaj prinaša DA in kaj ohranja NE?

O dločitev uredništva je zato bila, da vam, drage bralke in bralci, predstavimo po vsebinskih poglavjih najpomembnejše novosti, ki jih prinašajo ustavne reforme, oziroma elemente, ki bodo ostali nespremenjeni, če bo na referendumu zmagal DA.

Senat in predsednik republike

Italija je po zdajšnji ustavi parlamentarna republika s popolnim dvodomnim sistemom. Poslanska zbornica in senat sta si v vseh vidikih povsem enakovredna za-

Tem je treba dodati dosmrtno senatorje: nekdanje predsednike republike in zaslužne državljane, ki jih imenuje predsednik republike. Ta sistem se bo ohranil v primeru zmage NE na referendumu. Če bo zmagal DA, bo v novem senatu sedelo 100 senatorjev. 95 jih bodo imenovali deželni sveti ter avtonomni pokrajini Bocen in Trento izmed svojih deželnih svetnikov in županov, 5 jih bo lahko imenoval predsednik republike za obdobje 7 let. Nobena dežela ne sme imenovati

potrditve ustavne reforme ohranili imuniteto: v tem primeru bi pravzaprav imuniteto (na novo) pridobili deželni svetniki (in župani), ki bi bili imenovani na to mesto.

Ustavna reforma na novo določa tudi nekatera pooblastila predsednika republike. V primeru, da bi prevladal NE, bo izvolitev predsednika še vedno potekala ob skupnem zasedanju obeh zbornic. Poleg poslancev in senatorjev sodelujejo danes tudi deželni delegati. V prvih treh glasovanjih je danes za izvolitev predvidena dvotretjinska večina, od četrtega absolutna večina. V primeru, da bi zmagal DA, bodo predsednika republike po novem volili samo poslanci in senatorji, deželnih delegatov ne bo več. V prvih treh glasovanjih je potrebno zbrati dve tretjini glasov, od četrtega do šestega tri petine glasov, od sedmega dalje pa samo še tri petine vseh udeležencev glasovanja. Ustavna reforma pušča predsedniku republike pooblastilo razpustitve samo za poslansko zbornico, ker bo senat postal zbornica krajevnih avtonomij. Zaradi tega druga institucionalna funkcija v državi tudi ne bo več predsednik senata, temveč predsednik poslanske zbornice.

Pooblastila dežele in vlada

Ustavna reforma postavlja nove okvire pri porazdelitvi pristojnosti med deželami in državo. Govorimo predvsem o reformi 117. člena ustave. Zdajšnja oblika temeljnega dokumenta, na katerem sloni italijanska republika in ki bi ga zmagala opcija NE potrdila, predvideva ločitev med ekskluzivnimi in konkurenčnimi kompetencami. Ekskluzivna pooblastila ima v celoti vlada, konkurenčna ima v lasti dežela na podlagi vladnih direktiv. Ustavna reforma uvaja na tem področju radikalnejši rez z odpravo "konkurenčnih pooblastil". Natančneje določa ekskluzivne kompetence in na vlado prinaša precejšnjo pooblastila, ki so jih doslej imele dežele. Opredeljuje pa tudi tista področja, ki bodo ostala pod okriljem dežel (med drugimi tudi zakonodajna pooblastila v zvezi z jezikovnimi manjšinami). Poglejmo najprej nekatera pomembnejša vsebinska poglavja, ki bi z ustavno re-

manj kot 2 senatorja (to velja tudi za avtonomni pokrajini), vsaka dežela (vključno z že omenjenima avtonomnima pokrajinama) imenuje po enega župana. Postopek imenovanja senatorjev še ni bil natančno določen, določal ga bo nov zakon. Vprašanje, ki se je postavljalo pri poglavju rezanja

SENAT		
	NE (zdajšnje stanje)	DA (uveljavi se ustavna reforma)
Struktura	• popolni dvodomni sistem: senat in poslanska zbornica imata povsem enaka pooblastila	• ukine se popolni dvodomni sistem; • senat postane zbornica krajevnih avtonomij
Pooblastila	• najvišji zakonodajni organ skupaj s poslansko zbornico. • da je zakonski predlog odobren, ga morata v isti obliki sprejeti poslanska zbornica in senat	• nima več enakovredne zakonodajne vloge; • soglasje senata je še vedno nujno pri: ustavnih reformah in ustavnih zakonih, pogodbah v zvezi z EU, zakonih o jezikovnih manjšinah, volilnih zakonih, zakonih o krajevnih upravah in o referendumih ter pri imenovanju in odpoklicu senatorjev
Sestava	• 315 senatorjev + dosmrtni senatorji	• 95 senatorjev + 5 imenovanih senatorjev (predsednik republike) za dobo 7 let
Način izvolitve	• volijo jih volilci, starejši od 25 let • senatorji so stari najmanj 40 let	• senatorje imenujejo deželni sveti (način bo naknadno določil zakon) • senatorji bodo izbrani med deželnimi svetniki. Vsaka dežela bo za senatorja imenovala tudi enega župana

konodajna organa: da je zakon potrjen, ga morata v isti obliki odobriti obe zbornici. Obe zbornici sta politična organa, izraz volje volivcev na splošnih političnih volitvah. Vse to bi ostalo nespremenjeno v primeru, da na volitvah prevlada opcija NE. Če bi na referendumu zmagal DA, bi zakonodajni organ bila le poslanska zbornica, senat bi postal zbornica krajevnih avtonomij. S tem bi se odpravil dvodomni sistem, čeprav bi senat še naprej obstajal. Njegova naloga bi bila povezovalnega značaja med vlado in deželami oziroma drugimi krajevnimi javnimi upravami. Zakonodajno vlogo bi imela poslanska zbornica, ki bi imela končno besedo pri odobritvi zakonov. Novi senat bi lahko predlagal zakonske amandmaje, ki pa ne bi bili obvezujoči. Ustavna reforma vsekakor predvideva nekaj področij, pri katerih je odobritev zakonov vezana tudi na soglasje senata: govorimo o sprejetju ustavnih reform ali ustavnih zakonov. Tukaj so še pogodbe v zvezi z Evropsko unijo, zakoni o jezikovnih manjšinah, zakoni o krajevnih upravnih organih in določanje izvolitve ali odpoklica senatorjev.

Spremembe se obetajo tudi pri sestavi senata. Vlada postavlja v ospredje zmanjšanje števila poslancev in stroškov v zvezi s tem. Danes je v senatu 315 senatorjev, ki jih volimo na deželni ravni.

PRESEDNIK REPUBLIKE

	NE (zdajšnje stanje)	DA (uveljavi se ustavna reforma)
Elektorji	• predsednika izvolijo na skupnem zasedanju poslanci, senatorji in 59 deželnih delegatov	• predsednika izvolijo na skupnem zasedanju poslanci in senatorji. Deželni delegati niso predvideni
Način glasovanja	• v prvih treh glasovanjih je potrebna večina 2/3 vseh elektorjev • od četrtega glasovanja dalje je potrebna absolutna večina glasov	• v prvih treh glasovanjih je potrebna večina 2/3 vseh elektorjev • od četrtega do šestega glasovanja je potrebna večina 3/5 vseh elektorjev • od sedmega glasovanja dalje je potrebna večina 3/5 udeležencev glasovanja

stroškov, so senatorske plače. Senatorji po ustavni reformi za svoje delo ne bodo plačani, ni pa še jasno, kako bo s pokrivanjem potnih stroškov in dnevnice (glede na to, da bodo iz svojih dežel morali pogosto na seje v Rim). Senatorji bodo tudi v primeru

formo prešla v domeno vlade: univerzitetno izobraževanje in znanstveno raziskovanje, politike dela in varnost na delovnem mestu, energija in infrastruktura, civilna zaščita.

/str. 16
kil

Z zgledovanjem po duhovniku J. E. Kreku za vero v življenje

Premagati težke čase z vero, pogumom, voljo in vztrajnostjo

O krepiti zdravega duha tik pred stoletnico smrti duhovnika dr. Janeza Evangelista Kreka (1865 - 1917), se zavezujejo v Gibanju za otroke in družine. si. Njemu smo Slovenci dolžni veliko hvaležnosti, kar mladi generaciji odpira možnost zgleda ob ubujanju spomina na njegovo pot, vero, ljubezen, dobroto, usmiljenje do trpečih, zatiranih in za velika dela, ki so iz tega sledila. Živel je prav tako v času globoke gospodarske, socialne stiske in vrednostne krize, brezperspektivnosti ter izseljevanja množic najbolj perspektivnih mladih ljudi ...

Svoj duhovniški poklic je tesno povezoval z neurtudnim delom na več področjih. Neverjetna je bila njegova sposobnost navduševanja ljudi za skupno delo. Odvrčal je mlade ljudi od vabljivega izrojenega in napadalnega, prežetega z namišljenjo rešitvijo v protiverzskem liberalizmu ..., kar samo po

sebi nudi primerjavo z današnjim dogajanjem. Mnogi izmed njegovih spisov in govorov so tako aktualni, kot bi bili napisani zdaj in za nas!

Njegova veličina je v dejanjih. S svojimi sodelavci se je uprl širjenju marksističnega mišljenja tudi med kristjane, da se na miren način nič ne da storiti, ampak le s prevzemom totalne oblasti z

Aleš Primc in Metka Zevnik

400.000 ljudi in je štel preko 40.000 članov ter združevalo več sto območnih delavskih, kulturnih, gospodinskih društev, dramskih skupin itn. Gospodarska zveza je bila pomemben trgovec s kmetijskimi izdelki in kmetijskim materialom, telovadna organizacija Orli je štela preko 7.000 članov ... Nastala je tudi Katoliška narodna stranka, ki se je kasneje preimenovala v Vseslovensko ljudsko stranko in je postala ter do začetka druge svetovne vojne in usodne sovjetske revolucije med njo (do kapitulacije Italije so komunistični likvidatorji naredili atentat na okoli 1000 njenih vodstvenih članov in povzročili oboroženo obrambo, po zmagi revolucije pa je bila prepovedana ...) ostala najmočnejša slovenska politična stranka. Danes dr. Janez Evangelist Krek navdihuje mnoge kristjane, zlasti ga ima za vzornika Gibanje za otroke in družine. si, saj je imel

Krek v hudih časih vero, pogum, voljo, vztrajnost, znanje in predvsem dobre sodelavke in sodelavce, da je spremenil v času avstro-ogrske monarhije takratne gospodarske in socialne razmere na Slovenskem odločno na bolje. "Tako slovenskim kristjanom danes ni treba vsega začeti z novo, ampak se lahko marsičesa naučimo pri naših predhodnikih, ki so pred 120 leti orali ledino. Prav zato je nujno potrebno, da spozna čim širši krog državljanov njegovo in njihovo delo. Zato lepo vabimo vse ljudi dobre volje, da se udeležujejo dogodkov v okviru 'Krekovega leta!'. Tako oglašajo se s tretjo okrožnico, v kateri so kratek pregled njihovega dosedanjega dela in pogledi, kako naprej. Vodja Gibanja za otroke in družine Aleš Primc in sovoditeljica Koalicije "Za otroke gre"! Metka Zevnik sta se z več kot 50 člani Koalicije odpravila na romanje v Rim. Tam sta se na splošni avdienci srečala s papežem Frančiškom. Zahvalila sta se mu za podporo pri referendumu in mu podarila potico, vino in zmagoviti referendumski šal. Povabila sta ga tudi v Slovenijo.

Miran Mihelič

Vipavske obletnice, pomembne za vse Primorce 25+@srčni

Na moč slovesno je bilo na prepolni vipavski škofijski gimnaziji v nedeljo Kristusa Kralja, zavetnika vipavskega semenišča in dijaškega doma. Praznovali so namreč četrto stoletje od trenutka, ko je šola dobila priznanje države. Pred tem so namreč, kljub precej višji kakovosti, gimnaziji bili brez štípendij in brez priznane mature. Vipavsko maturo so jim priznali le na tujih univerzah. Srednja verska šola (SVŠ) se je leta 1991 tako preoblikovala v Škofijsko gimnazijo Vipava (ŠGV) in stopila na novo pot do takrat neslutenega razvoja. Vsega tega so se na različne načine spomnili tudi s slavnostno akademijo, na kateri je svoj poklon semenišču in gimnaziji dala tudi država. Predsednik Republike Borut Pahor je na slovesnosti šoli osebno izročil posebno priznanje, ki ga podeljuje za zasluge ob osamosvojitvi Slovenije, ker v mladih "krepi vrednote in jih vzgaja v pogumne in samozavestne ljudi".

Poglejmo nekaj osnovnih podatkov o nastanku šole. Če se poigramo z besedami, lahko rečemo, da je bilo njeno spočetje leta 1950, rojstvo 1952, krst 1957 in birma 1991. Leta 1950 je bilo namreč po velikih težavah ustanovljeno prvo malo semenišče v Sloveniji po drugi svetovni vojni, ki je bilo vse do osamosvojitve tudi edino škofijsko semenišče za dijake, duhovniške kandidate v Sloveniji. Prvi gojenci pa so v veliko stavbo vipavskega župnišča vstopili šele leta 1952. Pet let kasneje pa je nastala popolna klasična gimnazija, edina v Sloveniji. Šele leta 1967 se ji je pridružila salezijanska gimnazija v Želimljah. Duhovniški kandidati ljubljanske in koprške škofije so se tako do leta 1991 vsi šolali v Vipavi. Bilo jih je 545. Leta 1991 je prva slovenska vlada tik

pred osamosvojitvijo obe gimnaziji priznala, vse tri škofije pa so v kratkem ustanovile vsaka svojo javno gimnazijo s semeniščem. Danes imamo tako štiri cerkvene gimnazije, ki že desetletja vzgajajo maturante: Vipava (1957), Želimlje (1967), Ljubljana (1993) in Maribor (1997).

Naj kot zanimivost omenimo, da je komunistična tajna policija na šoli namestila prisluškovalne naprave. Starejši profesorji tudi vedo povedati, da je Udba vedno med govede postavila svojega agenta. Učitelji so ga navadno prepoznali in so pred njim pazili, kaj so govorili. Zadnji, ki so ga gojenci prepoznali kot udbovskega informatorja, je bil na šoli še leta 1990. O dogajanju pa je takrat oblastem verjetno poročal tudi zunanji učitelj, ki je poučeval predvojaški pouk. Tako vsaj domnevajo gojenci zadnje generacije SVŠ. Med slovesno mašo v prepolni cerkvi v Logu, s katero se je začel nekdanji "hišni praznik" Kristusa Kralja, je spregovoril koprski škof Jurij Bizjak: "Semenišče je gostilo več kot 500 gojencev iz vse Slovenije in iz vrst njegovih dijakov je izšlo nad 200 duhovnikov. Gospod je v povojnih letih sejal z ve-

likimi zamahi in mnogo semen duhovniškega poklica je padlo v globoko in rodovitno zemljo ter prineslo trideseteren in šestdeseteren in stoteren sad". Med nekdanjimi maturanti najdemo precej znanih ljudi, od škofa do ustavnega sodnika, od svetovno znanega slikarja do znanstvenika. Veliko je tudi novinarjev in urednikov, ki so se kalili ob glasilu Iskre. Tudi zdajšnji urednik Novega glasa, Jurij Paljk, je bil nekoč urednik Isker. V jubilejni izdaji

dom. Gradnja je bila draga in so zanjo prihajali darovi iz vse Primorske, na obeh straneh meje. Župnije koprške škofije pa so zbirale denar v obliki "glavarine", saj je vsak nedeljni prispeval takratnih 150 nemških mark. Danes bi to pomenilo približno enak znesek v evrih. Sodobna prostorna šolska stavba je dopolnjena z veliko telovadno dvorano, ki pa je bila v nedeljo premajhna za vse, ki so se želeli udeležiti in prisluhniti ubranemu petju in skupnemu orkestru nekdanjih in zdajšnjih dijakov. Geslo je bilo izbrano na natečaju, 25+@srčni: četrto stoletje na 40 let podlage, obogatene s (pri) srčnostjo. Ravnatelj gimnazije Vladimir Anžel je dijakom, ki jih je po letu 1991 bilo že 1681, položil na srce: "Samo srčni ljudje zmorejo srčnost izžarevati v okolico in samo srčni ljudje zagotavljajo vsem nam srečne prihodnje čase".

Slavnostni govornik msgr. Vinko Lapanje je v Vipavi preživel kar 29 let: štiri kot gojenec, druga kot vzgojitelj, ekonom in rektor. Povedal je: "Semenišče in srednja verska šola sta delovala po dobroti in požrtvovalnosti primorskih duhovnikov in vernikov. Po župnijah niso zbirali le finančnih sredstev, ampak tudi pridelke in hrano. Vipavci so bili ponosni, da imajo v svoji sredini semenišče". Škof Bizjak pa je podelil visoki priznanji ustanovitelja. Uslužbenki Mariji Kodele za vestno in požrtvovalno skrb za čistočo v prostorih šole ter za tiho skrb za šolsko kapelo. Profesorici Tatjani Božič, ki je z gimnazijo povezana od nastanka kot profesorica slovenskega jezika, za "kakovostno pedagoško delo, za vzpostavljanje medosebnih odnosov in za pričevanje osebne vere".

Tino Mamič

Cerkveni in družbeni antislovar (29b)

Č kot ČRKARSKA PRAVDA (2)

Poglejmo, kako se po eni strani ruši stara resničnost prek jezika, ustvarja pa nova resničnost po novem jeziku. Nov svet se gradi tudi s pomočjo novih izrazov, novega besedišča, ki izraža resničnosti, katerih prej nismo poznali. Tako se iznajde protijezik (it. antilingua), kakor je prvi dejal Italo Calvino oz. novi jezik (ang. newspeak), kakor je dejal George Orwell. Najprej je potrebno tako stvari zrušiti, zato pogledjmo najprej to plat. Treba je zrušiti stari svet vrednot, stare svetovne nazore (nem. Weltanschauung), filozofske perspektive, kulturne koordinate in še kaj. Ko govorimo o jeziku, je pri destrukciji možno prehoditi tri poti. Prvi način je enostavna odstranitev nekega izraza, ne da bi ga nadomestili s kakim drugim. Danes imamo številne besede, ki so v jezikovnem smislu pravzaprav izumrle. Tu lahko pomislimo na metafizične izraze, kot npr. esenca, človeška narava ali kar sama metafizika. Potem imamo določene moralne izraze, kot so npr. vrlina, zdržnost, stanovitnost, ponižnost, deviškost, plemenitost... Tu so še religiozni izrazi, ki tudi v samem katoliškem svetu izginjajo - sodba, pekel, nebena, vice... Gre za pravo jezikovno sterilizacijo, ki je v tem, da sovražniku vzamemo jezikovno orožje, da bi mu odvzeli tudi trdne koncepte, na katerih stavlja pravzaprav stoji ali pade. Treba je očistiti jezik, da postane šibak in tako neprimeren za jezikovni spopad. Če, recimo, pogledamo takšne spopade med Don Camillom in Pepponejem, vidimo hitro, kako učinkoviti so bili ti izrazi, saj ko jih je uporabljal župnik, je bil ubogi župan hitro brez moči. Če ošibi jezik, pride počasi tudi do tega, da ljudje slabo govorijo, poleg tega, da ne razumejo več tistega, kar so njihovi predniki zelo dobro razumeli. Kot je dejala potem znanka, ki je poslušala radijsko oddajo, v kateri sem nastopal: "Bolj slabo sem

razumela, ker imate tak besedni zaklad, ki ga sama nimam". Podobna težava je pa tudi že s samimi sestavki tu v časniku in vprašanje je, koliko in kako se sploh razumemo med seboj pisci in bralci. Posledice jezikovne sterilizacije so zato hude, tudi zato, ker, kdor slabo govori, navadno tudi slabo misli oz. misli zelo nekritično - tega je pa danes odločno preveč. Orwell je to že kdaj napovedal: "Osiromašenje jezika je prednost, saj bolj kot je majhna izbira, manjša je skušnjava, da bi razmišljali". Drugi način jezikovne vojne, ki je, kot smo opozorili, bolj podtalna, je umik nekaterih izrazov in zamenjava z novimi. Zamenjajo se tako besede, ki izražajo neko resničnost, da bi tako zamenjali razumevanje jezikovne resničnosti same, ki je po novem lahko tudi drugačna, vsekakor pa je tekoča in lahko pomeni to in ono ali tudi nič. To je koristno iz dveh razlogov. Prvi je ta, da, če je resničnost preveč odurna, jo je bolje nekoliko osladiti. Tako je, recimo, Adolf Eichmann na jeruzalemskem procesu dejal, da sploh ni šlo za deportacije Judov, temveč za "nadzorovano emigracijo". Podobno se dogaja tudi v primeru uzakonjanja novih vrst zakonskih zvez. V Italiji je npr. parlament rajde dejal, da so to "civilne zveze" kot pa "homoseksualne poroke", da bi ljudstvo lažje sprejelo zadevo, ker bi se na tiste "trde" besede lahko tudi slabo odzvali ali celo uprli. Primerov je ničkoliko, zlasti če pogledamo t. i. politično korektni jezik, ki ga danes uporabljajo, ko ljudje nismo več debeli, ampak "preobilno prehranjeni", nismo več gluhi, temveč "slabše slišimo", itd. Vendar bi kazalo "politično korektnemu" namestiti samostojni del rubrike, saj je materiala preveč. Naslednjic nadaljujemo z našo sodobno črkarsko pravdo, torej vojno na jezikovnem področju, ki je v resnici spopad za posest duš ljudi.

Andrej Vončina

Slovenija / Letno poročilo katoliške Cerkve

V torek, 22. novembra 2016, na novinarski konferenci ob sklepu plenarne seje, je predsednik Slovenske škofovske konference (SSK) msgr. Andrej Glavan predstavil Letno poročilo katoliške Cerkve v Sloveniji za leto 2016, ki zajema podatke za desetletje 2005-2015. Podatke so posredovale posamezne (nad) škofije; pridobile so jih od župnij, organizacij in ustanov. Prikaz števil svetovne cerkvene statistike ter primerjalnih vrednosti za druge države (npr. število krstov, število redovnic ipd.) je vzet iz publikacije Annuarium Statisticum Ecclesiae 2013.

Poleg domačih podatkov so predstavljeni tudi podatki katoliške Cerkve po svetu. Nekaj najpomembnejših:

31. decembra 2014 je bilo na svetu 1.272.281.000 katoličanov, kar je 18.355.000 več kot v predhodnem letu.

Najvišji odstotek katoličanov je v Ameriki (63,7 % prebivalstva), sledijo Evropa (40,1 % prebivalstva), Oceanija (26,1 % prebivalstva), Afrika (19,3 % prebivalstva) ter Azija (3,2 % prebivalstva). Skupno število škofov je 5.237.

Število škofijskih in redovnih duhovnikov na svetu znaša 415.792 oseb.

Število redovnikov, ki niso duhovniki, je 54.559, redovnic pa je bilo vseh skupaj 682.729.

Leta 2015 je bilo v Cerkvi na Slovenskem:

6 škofij,

60 dekanij,

785 župnij (od teh je ena, bolniška, personalna) in

1.535.297 katoličanov, kar predstavlja 74,36 % prebivalstva.

Leta 2015 je v Cerkvi na Slovenskem delovalo:

14 škofov,

783 škofijskih duhovnikov,

267 redovnih duhovnikov,

1055 vseh duhovnikov,

30 stalnih diakonov,

498 redovnic,

673 laičkih katehistin in katehistov ter

10.944 prostovoljcev in prostovoljcev Karitas.

ZA ŽIVO, AKTIVNO IN SOLIDARNO SKUPNOST PODPRI DUHOVNIKE S SVOJIM DAROM

Vživimo se za trenutek v njihovo kožo: komu pripada moški, ki se odloči za duhovništvo? Kako bo moral živeti, če odgovori na duhovniški klic? Kaj bo moral storiti v življenju, da bi bil verodostojen? Kako se bo vzdrževal? Odgovore nam pomaga najti papež Frančišek, ko trdi, da Bog "zaznamuje z ognjem" življenje vsakega duhovnika, "ga osvoji in ga 'usklajuje' z življenjem Jezusa Kristusa, dokončnim življenjem njegovega življenja". Zato mora vsak duhovnik, prek svoje duhovniške službe, oznanjati, poslušati, ustvarjati "skupnost" oz. znati graditi skupnost okrog Jezusa. Ne narcisizmom in egoizmom! Duhovniki niso zase, temveč del ljudstva, ki mu morajo služiti z vero in ljubeznijo. Tu je torej odgovor na vprašanje: kdo pomisli na duhovnika? Ne država ne Vatikan, ampak ljudje. Ni dovoljen nikakršen luksuz. Papež Frančišek vztraja, ko govori o duhovniku, da v službi zase ne vpraša nič, kar bi presegalo stvarno potrebo; njegov življenjski slog mora biti preprost in bistven, vedno razpoložljiv, da bi se predstavil kot verodostojen v očeh ljudi; hodi s srcem in

korakom revnih; to, da jih obiskuje, ga bogati. Toda tudi duhovnik je, se oblači, bere, potuje, telefonira. Njegov stil mora biti preprost, mora pa imeti "toliko, kolikor" potrebuje za preživljanje. Na tisti "toliko kolikor" morajo pomisliti sami verniki v občestvu s svojim župnikom. Katera so sredstva na razpolago? Zelo pomembno sredstvo, ki dosega vseh 35 tisoč duhovnikov (vključno z ostarelimi in bolnimi), je dar, namenjen Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero). V nedeljo, 20. novembra, se je končal izredni jubilej usmiljenja. Če je res, kot je res, da je občestvo eno izmed imen usmiljenja, naredimo svojo dolžnost: tudi vzdrževati duhovnike je delo usmiljenja. In, kot vsako drugo delo usmiljenja, se ne konča s koncem jubileja.

INSIEME
AI SACERDOTI

Maria Grazia Bambino

G. Giacomo Panizza je leta 1976 v kraju **Lamezia Terme** z nekaj sodelavci ustanovil skupnost Progetto Sud, ki si prizadeva, da bi nosilcev hendikepa

ne izseljevali v inštitute v severne dežele. Navdušenje in empatija g. Giacomu spodbujata skupnost, da pomaga gostom rasti v samostojnosti, jih uvaja v svet dela, jih spremlja na rehabilitacijske terapije, in to tudi s pomočjo zaplenjenih dobrin kriminalnemu združenju, ki je večkrat grozilo g. Giacomu.

Odkrij zgodbe o duhovnikih tudi na naslovu
[facebook.com/insiemeaisacerdoti](https://www.facebook.com/insiemeaisacerdoti)

G. Antonio Vitiello je leta 1981 ustanovil združenje La Tenda v okraju Rione Sanità v **Neaplju**. Nastalo je, da bi skrbelo za odvisne od mamil, nato se je posvetilo tudi sprejemanju oseb brez stalnega bivališča, zraven pa je odprlo še zdravniško ambulanto. Po številnih bitkah g. Antonio ni več mlad duhovnik, njegov nasmeh, pripravljen sprejeti vsakogar, ki potrebuje pomoč, se ni spremenil in niti

številna leta soočanj s trpljenjem niso okršila njegovega zaupanja v človeka.

G. Alfredo Levis je župnik v krajih **Sospirolo in Gron** v pokrajini Belluno, vaseh, ki so ju mladi že zapustili in kjer živijo le še ostareli. Župljani g. Alfreda se čutijo zapuščene, na rob potisnjene, osamljene.

Župnik je zato sklenil, da bo kaj ukrenil: predvsem pozimi, ko ceste zledenijo, hodi maševat po hišah. Kuhinjska miza tako postane oltar in župnik bere Božjo besedo. "Biti duhovnik", pravi, "pomeni živeti z Jezusovim duhom in biti sredi ljudi, kot je to delal on".

G. Tonino Palmese iz škofije **Neapelj** stoji ob strani družinam žrtev organiziranega kriminala, ki so bile pomotoma umorjene v spopadih med tolpmami.

Poleg tega skrbi za mlade v ječi na otoku Nisida, da bi jih osveščal in spodbujal proti nasilju. Pri tem mu pomagajo tudi svojci žrtev kamore, ki tako, skupno z mladimi z Niside, razumejo, da imajo priložnost preboleti obup.

V glavni cerkvi v kraju **Augusta** p. Palmiro Prisutto vsak 28. dan v mesecu mašuje za povečini neznane osebe, ki so umrle za rakom, in se jih poimensko spominja: otroke, odrasle, ostarele... To, kar se dogaja v Augusti, je namreč pravi pokol, ki ne prizanese nikomur. Tam delujejo kemični industrijski obrati, ki sproščajo v zrak in morje strupene snovi. Maša p. Palmira je evharistično slavje v obrambo življenja, v obrambo pravice postati odrasli in se starati na lastnem domu.

P. Gaetano Greco je v **Rimu** ustanovitelj strukture Borgo Amigò, sprejemnega središča, alternativnega ječi. Kdor je doživel travme ali družbene stiske, lahko

tu najde pomoč pri psihologih, psihiatrih ali socialnih asistentih. Lahko najde možnost, da nadaljuje prekinjene študije in se vpiše na formativne tečaje, tako da se postopoma lahko vključi v svet dela. Poslanstvo doma je v tem, da gre za nekako "prehodno mesto", kjer ljudje lahko nadaljujejo svojo pot in še naprej gradijo. P. Gaetano deli s svojimi mladimi hrano, študij in prosti čas.

ČE HOČEŠ VEDETI KAJ VEČ

KDO LAHKO DARUJE ZA DUHOVNIKE?

Kdorkoli izmed nas. Zase, za družino ali za župnijsko skupnost. Pomembno je, da ime darovalca odgovarja fizični osebi.

KAKO LAHKO DARUJEM?

- **Z nakazilom na poštni tekoči račun** št. 57803009, naslovljen na "Istituto centrale sostentamento clero - Erogazioni liberali, via Aurelia 796 00165 Roma"
- **Z nakazilom na enega od bančnih računov**, ki so namenjeni Darovom in jih najdemo na spletnem portalu www.insiemeaisacerdoti.it

- **Z neposrednim darom Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto sostentamento clero) lastne škofije.** Seznam inštitutov najdete na naslovu www.insiemeaisacerdoti.it

- **S kreditno kartico CartaSi:**

pokličite brezplačno številko CartaSi 800-825 000 ali pa darujte na spletu na naslovu www.insiemeaisacerdoti.it

ZAKAJ PRISPEVATI DAROVE, ČE OBSTAJA OSEM TISOČINK?

Darovi (Offerte) in Osem tisočink (8xmille) so se rodili skupaj leta 1984, ko je prišlo do izvajanja sporazumov o reviziji Konkordata. Pobuda Osem tisočink je znana zadeva in vernike ne stane nič.

Darovi pa so korak dlje na poti soodgovornosti: pomenijo majhen izdatek, obenem pa pričajo o občestveni, cerkveni življenjski izbiri.

Darovi pokrivajo 2% vseh potreb, zato je za vzdrževanje naših duhovnikov še kako potrebna pobuda Osem tisočink.

Je pa pomembno ljudi osveščati o Darovih prav zato, ker ta dar govori o zavestni izbiri cerkvenega življenja. In dosega tudi duhovnike majhnih ter oddaljenih župnij.

ZAKAJ JIM PRAVIMO TUDI "ODTEGLJIVI DAROVI"?

Tako jim pravimo, ker jih v znesku do največ **1032,91 evra** letno lahko odbijemo od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave.

Kratke

Sv. Ivan / "Miklavževo pismo"

Duhovnja sv. Ivana, Skupnost družin Sončnica in gledališka skupina O'Klapica vabijo v nedeljo, 4. decembra, ob 10.45 (po jutranji maši) na igrice "Miklavževo pismo" ob sprejemu velikodušnega svetnika.

Projekt OOOZUS (Osnovne organizacije zamejskih učiteljev smučanja) in ZSSDI "Smučaj z nami, skupaj zmoremo!"

Člani Osnovne organizacije zamejskih učiteljev smučanja (OOZUS) imajo te dni polne roke dela. Smučarska sezona je namreč pred vrati, zato so se pri organizaciji odločili, da v sodelovanju z ZSSDI opravijo vrsto obiskov po naših osnovnih šolah in s krajšimi predavanji učencem predstavijo smučarske dejavnosti in načine učenja smučarskih veščin. Predstavniki OOOZUS, ki so obenem tudi učitelji smučanja, Livio Rožič, Natalino Culot, Marko Presl, Luka Vuča, Goran Kerpan, Erik Piccini, Maurizio in Claudio Peric, so ob privoljenju šolskih ravnateljstev obiskali osnovne šole na Vrhu Sv.

Mihaela, v Sovodnjah, Romjanu, Števerjanu, Bračanu, Pevmi in Gorici. Bili so tudi v Špetru v Benečiji, na Tržaškem pa na Proseku, v Barkovljah in v Križu.

Livia Rožiča in Natalina Culota smo zalotili pri predstavitvi smučarskih dejavnosti na osnovni šoli Josip Abram v Pevmi, ki jo obiskuje petdeset učencev. Mladim, ki so s pozornostjo spremljali predstavitev, sta učitelja na domljiv in zanimiv način v sliki in besedi opisala to športno zvrst. Na začetku so učenci spoznali himno športa Skupaj zmoremo, nato sta jim učitelja pokazala nekaj slikanic s tematiko zimskih športov, s pomočjo video posnetkov pa sta jim prikazala tudi razne tehnike smučanja, ki slonijo na igri in zabavi. Pri tem ne gre zanemariti niti dejstva, da prav prek igre in športa otroci spoznavajo slovensko izrazoslovje za opremo, vadbo, tekmovališča, tekmovalne panoge in druge pojme, ki sodijo v svet telesne kulture. Posebno sta izpostavila pravila obnašanja na smučiščih, ki se jih mora držati vsak udeleženec, pa naj gre za začetnika ali za izkušenega smučarja. Na ogled sta postavila tudi smučarsko opremo: smučarske čevlje, oblačila, čelado, rokavice, očala in seveda smučji z ustreznimi palicami. Učitelja sta na koncu napovedala tudi smučarske tečaje, ki jih v zimskih mesecih pripravljajo zamejska planinska in smučarska društva. Pri vsakem obisku so obdarili šole s slikanico Tina in medvedja moč, ki je še učinkoviteje pritegnila pozornost malčkov, ter z albumom za zbiranje nalepk Junaki zime. Goriška in tržaška društva bodo tečaj za otroke priredila v kraju Forni di Sopra, vadba bo na izbiro potekala ob sobotah in nedeljah. Poskrbljeno bo tudi za avtobusni prevoz. Tečaji se bodo pričeli sredi januarja 2017 in se končali 11. in 12. februarja 2017, v kraju Forni di Sopra. Velika letošnja novost bo končna prireditev smučarskih tečajev s prisotnostjo vseh zamejskih društev, tokrat tudi iz Benečije. Za to priložnost bodo učitelji smučanja pripravili poseben program s poligonom, ki bo nosil ime Skokica smuča. / VIP

Simpozij goriškega inštituta za srednjeevropske študije (ICM) v obeh Goricah

Ob petdesetletnici goriškega inštituta ICM, ki se nahaja v hudih finančnih težavah, so priredili mednarodni posvet, pri katerem so

v okviru povezovanja med šolo in delom sodelovali tudi dijaki klasičnega liceja Primož Trubar z italijanskimi kolegi šole D'Annunzio iz Gorice. Ves čas kongresa so pomagali prirediteljem, da je dogajanje nemoteno potekalo. Po slovesnem odprtju v Gorici v sredo, 23. novembra, je bil prvi dan posveta na Gradu Kromberk, kjer je Forum za Goriško poskrbel za simultano prevajanje iz slovenščine v italijanščino in obratno. Z referati so nastopili dr. Dimitrij Rupel, nekdanji slovenski zunanji minister, Peter Jambreč, Miha Kosovel, Luigi Anfieri, Marco Cangioti, Tatjana Rojc, medtem ko so razmišljanje našega urednika Jurija Paljka, ki se je mudil na kongresu FISC v Rimu, prebrali organizatorji. Posvet se je končal z branjem poezij in projekcijo filma o Ungarettiju in Vorancu v soboto zvečer v Zagraju.

S 1. STRANI Goriška Mohorjeva družba: predstavitev knjižne zbirke

Literatura je hrana za dušo in srce

Ponosni so na knjigo o koncentracijskem taborišču v Viscu, ki je izšla pred nekaj meseci in pomeni korak naprej v odnosih med Italijani in Slovenci na Goriškem, posebno počaščeni pa za priznanje Zlata hruška 2016 za Čotarjeve Ptičje kvatre. Poleg Koledarja sta letos izšli "izpovedno topla knjiga" Darinke Kozinc *Les Goriennes* o goriških aleksandrinkah in knjiga *Dnevnik, pisma, spomini iz dveh svetovnih vojn* iz zbirke *Naše korenine* izpod peresa Dominika Kacina. Goriška založba je tudi letos izdala stenski *Naš koledar*. Fotografije je tokrat prispeval Janko Kovačič iz Bazovice. Mohorjevo zadnja leta močno bremeni pomanjkanje sredstev, in vendar se pogumno trudijo, da bi knjižne izdaje ne občutile težkih časov, je še povedal Podbersič, ki se je toplo zahvalil vsem piscem, urednikom, oblikovalcem, tiskarjem in drugim sodelavcem.

Koledar
O Koledarju je - namesto zaradi službenih obveznosti odsotnega urednika Marka Tavčarja - prof. Marija Češčut povedala, da ni enostavno ga pripraviti, in vendar so poročila z najrazličnejših področij "izredno važna, ker govorijo o našem življenju, da smo živi in kaj delamo". Zato že nekaj let objavljajo tudi bibliografijo, ki jo za NŠK pripravlja Ksenija Majovski, in podatke o izobraževanju v slovenskem jeziku v Italiji, ki jih v imenu Slorija prispeva Norina Bogatec. "Nekateri članki so izredno zanimivi", približalo se je tudi nekaj novih, mlajših sodelavcev.

Koledarski del bogatijo podobe umetnin februarja letos umrle umetnice, kraške kiparke Bogomile Doljak. Njena hči Nadja je povedala, da so imeli v Nabrežini ob prazniku sv. Roka razstavo njenih del. Izbor ni bil lahek, saj je umetnica pustila ogromno umetnin. Leta 1978 je začela z restavriranjem kraških skrinj, na podlagi teh je začela izdelovati - z možovo pomočjo - nove skrinje. Kmalu se je lotila še kipov in tudi prtov. Njena umetnost se je razvijala, nastajali so keramični krožniki, podobe na lesu. "Iskala je poseben les, tak, ki ji je govoril in sam sporočal, kaj naj z njim naredi". Urednik Marko Tavčar se je skup-

no s Frankom Žerjalom odločil prav za podobe na lesu; "ker je bila mama trdna Kraševka", so za podlago izbrali kamen. Na na-

uokviriti tematiko aleksandrink tudi v današnjem času". Aleksandrinke so namreč polagoma odšle v večnost, njihov duh in

Majda Cibic, Darinka Kozinc, Nadja Doljak in msgr. Renato Podbersič (foto dpd)

slovnici je kraški portal, "saj vrata odpirajo novo leto".

Darinka Kozinc: Les Goriennes

Gre za devet zgodb o aleksandrinkah z vipavsko-goriškega področja. Avtorica spremne besede, prof. Majda Cibic, je povedala, da se ji je med prebiranjem "odpiral nov svet". V delu, ki je "zelo berljivo, prijetno in mikavno", je "videla, spoznala, doživela avtorico samo". Kozincova, ki je tudi predsednica Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink, je na posebno doživet način, "skoraj v prvi osebi", zaupala knjigi zgodbe, ki jih je verjetno tudi sama poznala, z nekaterimi nekdanjimi aleksandrinkami je imela tudi sorodstvene vezi. Zgodbe se prepletajo, so si pa med seboj tudi različne, "kot smo si tudi ljudje različni". Kozincova pripoveduje "živahno, z osebnim umetniškim pristopom", veliko je premih govorov, zaradi česar imamo vtis, da se dogajanje odvija pred našimi očmi na filmskem platnu. Nekatera dekleta so odhajala iz želje, da bi spoznala tujino, blesk Egipta, druga iz socialne revščine. Domačije v razslu so jih prisilile, da so odšle v svet. Pri marsikateri junakinji je zaznati izreden psihološki pretres. "Po eni strani hrepenenje po spoznanju in uživanju, po drugi strani pa zelo boleče domotožje, tisto domotožje, ki je marsikatero aleksandrinko pripeljalo domov. Marsikatera se je v tujem svetu izgubila". Kar se tiče jezika, sloga in strukture, "je to prava literatura", je zatrdila Cibičeva. In "literatura je hrana za dušo in srce". Darinka Kozinc je "znala

lavne, zanesljive in zveste". Zagotovo pa je to bila precejšnja rana na narodovem telesu, zlasti na Primorskem. Govori se o 7 do 8 tisoč ženskah, "po vsej verjetnosti jih je bilo še veliko več". Stvari se ponavljajo, danes prihajajo v Gorico *aleksandrinke*, ki skrbijo za ostarele. Kozincova, ki v knjigi ni želela poudarjati negativnosti ("Vedno je tudi nekaj pozitivnega!"), se je tudi vprašala, kaj bi bilo, ko ne bi bilo aleksandrink. Prepričana je namreč, da "bi bil ta prostor drugačen, ko bi se ta pojav ne zgodil v svoji tragičnosti, pa tudi v svoji lepoti".

Dominik Kacin: Dnevnik, pisma, spomini iz dveh svetovnih vojn

To je 26. knjiga iz zbirke *Naše korenine*, ki jo je opremil Pavel Medvešček. O knjigi že uvodna beseda Borisa Mlakarja veliko pove. Dominik Kacin se je rodil leta 1895 v Idrijskih Krnicah, umrl pa leta 1976. V družini se je

v letih 1925-1941 rodilo devet otrok. Zaslugo, da je knjiga izšla, ima dr. Milica Kacin Wohinz, ki se je z objavo izbora zapisov hotela oddolžiti očetu. Knjiga vsebuje spomine na mladost, dnevnik z avstrijsko-ruske fronte v Karpatih in vojaške bolnišnice v Romuniji v letih 1917-1918, pisma in zapiske iz fašistične internacije (1940-1943) ter pisma in dnevnik iz nacističnih taborišč (1943-1945). "Bere se kot neke vrste roman", je dejala Marija Češčut, *spiritus agens* založbe. Besedilo dopolnjujejo, poleg fotografskih posnetkov, bogate opombe Milice Kacin, ki izrisujejo sliko tragičnega dogajanja za našo primorsko zgodovino. "Izstopa lik Dominika Kacina, ki je bil res izredna osebnost". Msgr. Podbersič je dodal, da so v zbirki *Naše korenine* že objavili več "solidnih zgodovin", ta pa zajema širši časovni razpon. Predsednika GMD je pri branju najbolj presunila velika navezanost Dominika Kacina na domačo zemljo: v pisnih izredno lepo izraža zraščeno z zemljo. Zelo je bil tudi povezan z domačo družino, saj se v spominih stalno vrača k družinskim članom. Njegova značilnost je tudi ta, da je "bil res veren. V težkih trenutkih, ko ni vedel, ali bo preživel ali ne, je imel veliko zaupanje v Božjo pomoč oz. mu je vera dajala veliko oporo". Kacin je bil "po duši in čustvovanju zelo bogata osebnost". / DD

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

TONE KRALJ
IN PROSTOR MEJE

Monografijo bosta predstavila avtor
dr. Egon Pelikan in zgodovinar
dr. Jože Pirjevec

PETEK, 9. DECEMBRA 2016, OB 20. URI.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
vključno vabi na revijo otroških in mladinskih zborov

MALA CECILIJANKA

ČETREK
8. DECEMBRA 2016
I. DEL OB 15. URI - II. DEL OB 16.30
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

V sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete in Svetom slovenskih organizacij

ŠTANDREŽ Slovesno praznovanje zavetnika sv. Andreja

Priznanje klas dr. Mirki Brajnik

Štandreška župnijska skupnost se je v velikem številu udeležila praznične svete maše v nedeljo, 27. novembra, v počastitev farnega zavetnika sv. Andreja. Slovesnost je zaznala pritrkovanje mladih domačinov, ki ob takih priložnostih radi zahajajo v visok zvonik štandreške cerkve. Bogoslužje je bogatilo lepo petje cerkvenega mešanega in otroškega zbora.

Ker je bila nedelja prva adventna, so v soboto pripravili adventne delavnice, na katerih je mladina izdelovala lepe adventne venčke, ki jih je župnik blagoslovil pri nedeljski maši. Razveseljivo je dejstvo, da se je zadnja leta zelo razširila priprava adventnih venčkov, na katerih stojijo štiri sveče, ki jih prižgejo na adventne nedelje. V cerkvi pa je postavljen kar velik adventni venec.

Po sveti maši je bila kar v cerkveni ladji že štirinajsta podelitev priznanja klas zaslužnim domačinom. Letošnje priznanje, ki ga podeljuje društvo sKultura 2001, je prejela dr. Miroslava Brajnik za predano delo na pedagoškem in šolskem področju ter za nesebično delovanje v korist vaški in širši skupnosti. O zaslužnem delu Miroslave Brajnik je poročilo podal predsednik

sKulture Marjan Breščak. Osnovno šolo je obiskovala v domači vasi, na klasičnem liceju v Gorici je maturirala leta 1966. V Trstu pa je leta 1969 opravila še učiteljsko maturo. Študij je nadaljevala na tržaški pedagoški

1984 pa kot stalna ravnateljica v Gorici. Dodatno je vodila tudi tržaški ravnateljstvi pri Sv. Ivanu in na Opčinah. Stalno je skrbela za kakovostno formativno ponudbo naših šol in spodbujala učne kadre k stalnemu izo-

na šolsko področje. Dva mandata je aktivno sodelovala v štandreškem rajonskem svetu in se zavzemala za ohranitev slovenske prisotnosti v domačem kraju, ki so mu grozila obsežna razlašanja štandreške zemlje.

Po upokojitvi je leta 2008 prejela priznanje goriške občine za zasluge na šolskem področju. Naslednje leto jo je Slovenija nagradila za uspešno in dolgoletno prizadevanje za razvoj slovenskega šolstva v Italiji.

Priznanje klas 2016 je Brajnikovi izročil goriški župan Ettore Romoli, ki se je nagrajenki zahvalil za sodelovanje z občinsko upravo in za neutrudno delovanje v korist goriškemu šolstvu. Vidno ganjena se je Miroslava Brajnik zahvalila za priznanje. V večernih urah so se v štandreški cerkvi nadaljevale pobožnosti. Najprej so bile praznične večernice, ki jih je ob sodelovanju več duhovnikov štandreške dekanije vodil upokojeni naškof Dino De Antoni. Sledil je koncert duhovne glasbe in besede, ki sta ga dovršeno izvedla organist Mirko Butkovič in sodelavec Radia Ognjišče Marjan Bunič, ki je prebral besedila prerokov in razmišljanja papeža Frančiška.

DP

Foto DP

fakulteti in leta 1980 diplomirala in uspešno opravila tudi ravnateljski izpit. Leta 1972 se je začela njena učiteljska pot, najprej na osnovni šoli v Štandrežu, potem na goriški slovenski srednji šoli. Kot redna učiteljica je službovala v Števerjanu v letih 1974-1980. Nato je še eno leto poučevala na nižji srednji šoli. Že leta 1981 je prevzela odgovornost ravnateljstva. Najprej je bila v Doberdolu, leta

braževanju. Sodelovala je tudi z italijanskimi ravnatelji in se seznanjala z italijanskim šolskim svetom. Vedno si je prizadevala za kulturno sožitje in je približevala slovensko stvarnost italijanskim kulturnim sredinam. Zavzemala se je za sodelovanje šole s kulturnimi in drugimi društvi. Vedno je obiskovala šolske in druge prireditve. Njeno zanimanje pa ni segalo le

vale pobožnosti. Najprej so bile praznične večernice, ki jih je ob sodelovanju več duhovnikov štandreške dekanije vodil upokojeni naškof Dino De Antoni. Sledil je koncert duhovne glasbe in besede, ki sta ga dovršeno izvedla organist Mirko Butkovič in sodelavec Radia Ognjišče Marjan Bunič, ki je prebral besedila prerokov in razmišljanja papeža Frančiška.

Branka Janežič gostja na OŠ v Štandrežu in Romjanu

Otroci so izdelovali bobike in vuge

Združevanje čez mejo razdruževanja

Življenja sem smisel, čez mejo Gorice, znova močno zaznal, ko v delu ustvarjalnem, rod mladi Slovenski, sem opazoval, brez motenj mejno jezičnih, tvorno, sproščeno je sodeloval, ročno ustvarjalno, družno veselo, bobike, vuge pa oblikoval.

Preprosta delavnica, mejno državno ločitev je vso združevala. Bariera, dvojno jezična, čezrodna, v ljubezni se ni prepoznala. K cilju Resnice se pot je osmišljanja vnovično v skupno kovala, da poizkuse, birokratsko nesmiselne, vse bo, zavedno, pregnala.

Čas je spoznati sporne izkoriščevalske zmote pohlepnih ljudi, ki razdor, v imenu oblastnosti, namesto prave ljubezni, krepi. Nima méja, vojno ukazana, take moči, da bi mogla razdružiti, kar v Resnici življenja= jazKDO + jazKAJ je Slovenske krvi. /Janez LAH, Ptuj

Učenci osnovne šole v Romjanu

/str. 15

Goriški vrtljak / Veliki polžek

V posebni kuhinji je "zadišalo" po tisočernih zvokih

Šolarji od drugega do petega razreda Večstopenjskih šol iz Gorice in Doberdoba so se v petek, 18. novembra 2016, v dopoldanskih urah, ko v želodčku že začne malce kruliti, znašli v posebni kuhinji, v kateri so bili vsi kuhinjski pripomočki, le hrane ni bilo nikjer. Glasbenik Peter Kus jim je odprl vrata v čisto nov svet zvokov, ki jih je predstavil kot kompletno kosilo, celo z aperitivom in sladico. Vse te poslastice so okusila le ušesa, oči pa so se čudile, da nastajajo lahko zvoki iz prav vse kuhinjske posode, sicer s pomočjo "vsevednega" in zdaj že povsod prisotnega računalnika.

Zvočna kuhinja je svojevrstna gledališka predstava oz. interaktiv-

na zvočna performansa, ki si ga je zamislil in ga izvaja Peter Kus. Predstava je nastala kot produkcija Zavoda Federacije Ljubljana, partner je pa Hiša otrok in umetnosti, projekt sam se je uredničil s podporo Mestne občine Ljubljana in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Glasbeno kuharski šov s svojevrstnim kuharjem, ki kuha zvoke, je navdušil naše šolarje, ki so se kar usuli na order, ko je kuhar rabil ducat ali le nekaj

različne ritme, ki jih je iz nenavadnih "instrumentov" izvajal glasbenik. Za aperitiv je zazvenel

pomočnikov. Zelo aktivno so spremljali njegovo izvajanje in se z ritmičnim ploskanjem odzivali na valček Na lepi modri Donavi: Kus je pihal v steklenice različnih velikosti, njegovi mali pomočniki pa so zvoke proizvajali s pihanjem in zarezo, ki je bila v ploščku, ta pa je bil povezan na kozarček ...

Bila je zelo zanimiva, nenavadna glasbena ura, kakršni naši učenci gotovo niso še prisostvovali.

Kot je že prišlo v navado, je pred predstavo Tamara Kosič iz KCLB nagovorila otroke in s pomočjo dveh prostovoljcev opozorila, kako se je treba obnašati v gledališču. Zdi se, da so ti vsakokratni opomini kar učinkoviti, ker učenci vselej pozorno in brez klepetanja spremljajo odrske dogajanje. Upajmo, da bodo radi zahajali na prireditve v naše kulturne domove, tudi ko odrastejo.

IK

Obvestila

Tečaj usposabljanja tehnikov za kulturne in gledališke predstave in dogodke. Prvo srečanje bo v soboto, 3. decembra 2016, od 14.30 do 16.30, v Sedejevem domu (Trg svobode 6, Števerjan). Predavala bosta Janez Terpin, tehnični vodja Dramske družine F. B. Sedej, in Vasja Križmančič, tonski tehnik deželnega sedeža RAI v Benetkah. Sledil bo praktičen prikaz uporabe tehničnih pripomočkov in aparatov. Izobraževanje je namenjeno mladim in odraslim. Info na ms. dramske. druzine@sedej. org ali na +393458547803.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško sporoča, da bo letošnje silvestrovanje v četrtek, 29. decembra, v kraju Remanzacco v restavraciji Al Cardinale. Prijave sprejemajo po tel.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.). Odhod iz Gorice ob 17. uri.

Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica obveščata, da je skupni urad z novembrom začel delovati po naslednjem urniku: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 14. ure, ob sredah: od 8. do 18. ure nepretrgoma.

Vabilo na romanje v Međugorje od 7. do 10. decembra letos. Odhod avtobusa iz Nove Gorice in Rožne Doline v sredo, 7. decembra, zgodaj zjutraj. Tržaški romarji stopijo na avtobus na Kozini ob bencinski črpalki smer za Reko. Romarji se bodo udeležili svetih maš, čaščenja svetega križa in najsvetejšega. Obiskali bodo kraj prikazovanj in se lahko vzpeli na Križevac. Zadnji dan romanja, v soboto, 10. decembra, se bodo na poti domov ustavili tudi pri romarskem svetišču hrvaškega Lurda v Makarski. V večernih urah bodo prispeli domov. Slovenski in italijanski državljani potujejo z veljavno osebno izkaznico za inozemstvo. Prijave: Marijan (004347366, 3392985233); za Tržaško sprejema prijave župnik Jože Markuža na tel. 040 229166.

V središču mesta dajamo v najem prenovljeno stanovanje, primerno tudi za pisarno. Info tel. 340 9248297.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnateljico prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225;

SWIFT CVID2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Z veseljem vam zašijem in popravim oblačila, izdelam zavese in druge šivane izdelke. Lahko pridem tudi na dom. Vida, telefon 00386 31 721 243

Potrebujem delo in bi z veseljem pomagala v gospodinjstvu ali pri skrbi za ostarelega ali bolnega človeka. Čakam vaš klic na 00386 41 936 652 - Darja.

40-letna mati nudi dnevno nego starejšim na domu. Ne 24 ur. Lahko tudi kuha in pospravlja stanovanje. 3-letne izkušnje. Tel. 00386 41 390 244.

Gospa s triindvajsetletno izkušnjo nudi dnevno varstvo otrok ali oskrbo starejših oseb, potrebnih pomoči. Tel. 00386 41 548537.

Profesorica slovenščine išče delo (tudi inštrukcije, učna pomoč in varstvo otrok). Tel. št. 00386 41 256240.

Darovi

Ob nabirki za katoliški tisk, za Novi glas: župnija sv. Ivana - Gorica, 100 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 2.12. 2016 do 8.12.2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 2. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 4. decembra, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in ziljskem jeziku.

Ponedeljek, 5. decembra (v studiu Stefania Beretta): Le spomin...

Torek, 6. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 7. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Doberdob 1915-1916- Izbor melodij.

Četrtek, 8. decembra (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

PROGRAM PREDSTAV:

- Nedelja, 4.12.2016, ob 17. uri
KUD Valentin Kokalj - Visoko
Francis Veber
BUTELJ ZA VEČERJO
komedija
Režija: Frenk Kranjec

- Nedelja, 15.1.2017, ob 17. uri
KUD Rače
Andrej Jelačin
PACIENT V ČAKALNICI
komedija
Režija: Melita Lašič

PD Štandrež - dramski odsek
Premiera
- Sobota, 28.1.2017, ob 20. uri
Abonmajska predstava
- Nedelja, 29.1.2017, ob 17. uri
Jean Jacques Bricaire
DOHODNINA
komedija
Režija: Jože Hrovat

Vse predstave bodo v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu

V SOORGANIZACIJI ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SSG / Abonmajnska sezona v Gorici

Spremembam neprilagodljive duše

Novo sezono Slovenskega stalnega gledališča, ki bo gledalce kot v čolnici, gnanem od vetra, premetavala *Sem pa tja* od enega dramskega dela do drugega, je tudi v Gorici – kot že v oktobru v Trstu – v ponedeljek, 14. novembra 2016, v Kulturnem centru Lojze Bratuž, uvedla predstava *Češnjev vrt*, velikega ruskega literarnega mojstra Antona Pavloviča Čehova (1860-1904) v režiji tržaškega režiserja Igorja Pisona. *Češnjev vrt* je zadnje delo Čehova, začel ga je pisati in ga tudi dokončal l. 1903. Pol leta pred smrtjo pa je dočkal njegovo krstno izvedbo v režiji slovitega Stanislavskega, a z njegovim režijskim konceptom ni bil zadovoljen. Stanislavski je Češnjev vrt interpretiral kot dramo, Čehov pa je trdil, da je sam napisal komedijo s pridihom farse o ljudeh, ki ne znajo pogledati resnici v oči in se ne morejo prilagoditi družbenim spremembam, ker so tako nostalgčno zazrti v preteklost in nekdanje lagodno življenje in se sploh ne znajo spopasti z resničnostjo. In zaradi tega naj bi bili v svoji zaverovanosti v nekdanje lepe stare čase patetično smešni. Kot vse svoje dramske stvaritve je tudi to Čehov, ko mu je tuberkuloza že krepko načela

zdravje in je v njem klila klica smrti, napisal, da bi nastavljal ogle daljo družbi ob propadanju višjega družbenega sloja, ki se ne zaveda, da ne more več ujeti koraka s časom in ne zna najti poti iz lagodnega, a brezizhodnega življenjskega kroga. Režiser Pison je želel potegniti vzporednice med nekdanjo rusko realnostjo in današnjim časom, realnostjo na prehodu iz socializma v kapitalizem, ko ljudje v politiki in na gospodarskem področju niso znali pravilno izkoristiti dane možnosti. Nemotni so stali na obrobju, ko so podjetja propadala kot za stavo na račun maloštevilnih, ki so se znali krepko okoristiti. To manjšino v uprizoritvi gotovo predstavlja Jermolaj Aleksejič Lopahin, kmečki sin, čigar oče je garal na posestvu s čudovitim češnjevim vrtom, zdaj pa bo nad njim sam zagospodoval kot novodobni tajkun, ki je, kljub intelektualni revščini, s svojo podjetnostjo silno obogatel. Češnjev

vrt, ki se je spomladi odel v sanjsko belo lepoto in predstavlja neke preživete čase, bo posekal in dal zgraditi počitniške hišice in nadaljeval svoje kopicenje denar-

ja. Nekdanji lastniki pa "veselo" trosijo še zadnje denarce z nasmehom na ustih, nekako otroško naivno in "oddaljeno", kot da se jih vse skupaj nič ne tiče, in prisostvujejo svojemu dokončnemu propadu. Čisto izven realnosti sta prav lastnika Ljubov Andrejevna Ranevska in njen brat Leonid Andrejič Gajev. Ona je po petih letih, preživelih v Parizu ob človeku, v katerega se je zaljubila in z njim razspavala in

zapravljala dediščino, vrnila v domači kraj ter bila slepa za to, da je še edino posestvo, ki ga je imela v lasti, šlo na dražbo zaradi neplačanih dolgov. Njen brat pa se je kljub petdesetim letom obnašal kot kak razvajeni najstnik in se ni znal oprijeti nikakršnega dela. Ta dva lika sta posebila ena izmed prvih dam ljubljanske Drame, imenitna igralka Saša Pavček, ki je Andrejevno opisala kot žensko, ki vse prehrupno izkazuje svoja čustvena razpoloženja; na obrazu se ji večkrat

soben vzeti situacijo v roke je seveda tudi njen brat Leonid, čigar značajske poteze in lahkomiselnost je izrazilo zarisal Vladimir Jurc in tako s Pavčkovim dobro odslikal ti dve duši, ki ne znata in ne marata pogledati resnici v oči. Podjetnega Jermolaja, ki se je odlično izvil iz revne otroške preteklosti, je enegično in z dobro zasnovanimi načrti in nadaljnjim uspešnim pohodom opisal Primož Forte. Poleg omenjenih so nastopajoči liki le še trije – Pison je namreč precej skrčil osebe, ki nastopajo v Češnjevem

vrstu. Anjo, hčerko Andrejevne, ki ravno tako kot mati "zasanjano" gleda v svet, je z otroškimi potezami podala Tina Gunzek, Nikla Petruška Panizon pa je Varjo, posvojenko Andrejevne, prikazala bolj kot trezno mlado žensko,

ki se zaveda, da bo njeno hrepenenje po ljubezni ostalo jalovo in da bodo sanje izpuhtele in si bo mogla sama pomagati v novi družinski situaciji. Tadej Pišek pa je posebil Pjotra Sergejeviča Trofimova, večnega študenta, ki ve, da so se časi spremenili, a njegova razmišljanja niso dovolj močna in odmevna, da bi pridrila in kaj spremenila. Kljub površinski "lahkotnosti", ki jo morda kaže uprizoritev na prvi

pogled, ohranja *Češnjev vrt* v imenitnem prevodu Milana Jesiha in priredbi Igorja Pisona, Eve Kraševca in Tatjane Stanič tisto ozračje hrepenjenja, neizpetih ljubezenskih čustev in za vedno izgubljenih priložnosti, ki veje iz mojstrsko napisanih del Čehova, ob ogledu katerih nam ostaneta vselej neka trpkost in grenkoba v srcu. S temi občutki se usklajujejo izbrane klavirske melodije, katere harmoničnost prekinejo zvoki sodobne glasbe in "plesna performanca" Leonida - Primoža Forteja, ki je še posebno vžgal publiko mladih študentov. Ti so si predstavo ogledali v jutranjih urah v torek, 15. novembra, in najbolj bučno zaploskali prav njemu. Očitno jim je bila najbolj všeč in blizu figura mladega uspešnega povzpeta, s katerim bi se verjetno najraje poistovetili.

Pri predstavi gledalca takoj prevzame pogled na harmonično scensko podobo, ki jo sestavljajo redki, a premišljeno izbrani elementi, trije v belo prevlečeni kavči. V ozadju plapolajoča bela zavesa, kot nekakšna tanka pregrada med svetlo nekdanjostjo in sedanjostjo, zastira pogled na tako opevan češnjev vrt - v izvorniku višnjevi -, simbol nepotešljivih sanj in iluzij. Eleganca in finesa preseveda tudi iz do potankosti zamišljenih in izdelanih kostumov, pri katerih kraljujeta bela in rdeča barva, vse po zamisli Petre Veber.

Goriška publika je predstavo zelo dobro sprejela in igralce z vztrajnim ploskanjem večkrat priklicala na oder.

Iva Koršič

Pesniški prvenec Marije Kostnapfel

Pesmi

Tega zapisa ne morem začeti drugače kakor z že utečenim stavkom, ki pravi, da je izid vsake nove knjige oziroma knjižnega prvenca praznik. Avtorica Marija Kostnapfel iz Križa pri Trstu je namreč jeseni pri založbi Mladika objavila svoj pesniški prvenec z naslovom *Pesmi*. Ni odveč poudariti, da je Kostnapfelova profesorica slovenščine na Zavodu Žige Zoisa v Gorici. Avtorica tako nadaljuje žlahtno dediščino, ki so jo pred njo začeli in gojili tudi drugi šolniki, med katerimi izstopajo Boris Pahor, Alojz Rebula, Zora Tavčar, Bruna Marija Pertot, Boris Pangerc, Alenka Rebula, Majda Artač, Vilma Purič, David Bandelj, Andrej Kralj in še kdo. Zapisati pa gre tudi, da sta za učitelje ali profesorje (slovenščine) velikokrat književnost in kultura edina možnost družbene uveljavitve, saj njihovo vlogo danes ceni vse manj ljudi, pa tudi kakih posebnih nagrad ali priznanj za večdesetletno pedagoško delo z mladino ni bil doslej še nihče deležen. Marija Kostnapfel pa s svojim delom počasi zapolnjuje tisto vrzel, ki je v slovenski književnosti v Italiji zijala dolga desetletja. Šlo je za generacijski manko, saj avtorjev, ki bi bili rojeni med koncem petdesetih in koncem sedemdesetih, ni in ni hotelo biti. Pionirsko vlogo je na tem področju odigrala omenjena Vilma

Purič s svojim romanom *Burjin čas* (2009), Kostnapfelova pa se generacijsko postavlja med komaj omenjeno avtorico in Marka Sosiča, ki je letnik 1958. Naslednji pisec, ki je z že več deli zaključil svojo pozicijo v naši književ-

nošči je namreč David Bandelj (1978). Količinsko oziroma dolžinsko je zbirka *Pesmi* Marije Kostnapfel precej kratka, meri namreč nekaj več kot petdeset strani. Med bralce jo spremlja uvodna beseda prof. Pirjevčeva, ki je v prvi polovici novembra delo v Tržaškem knjižnem središču tudi predstavila, in sicer v sodelovanju s prof. Magdo Jevnikar. O predstavitvi knjige same smo na straneh našega tednika že po-

ročali v številki, ki je izšla na polovici novembra. Čeprav je marsikdo – tako avtorica spremne besede Marija Pirjevčeva – poeziji že zdavnaj napovedoval konec, je le-ta znala vzdržati poplavo sodobnih komunikacijskih sredstev in je še danes aktualna. Marija Kostnapfel se zdi na pesniškem področju novinka, ker je svoj prvenec izdala v zrelih letih. A to dejstvo nas ne sme nikakor zavesti. Svoje verze je namreč objavljala v literarnih revijah (Zaliv, Sodobnost, Nova revija, Mladika), posebne pozornosti pa je bila v nemškem jezikovnem prostoru deležna njena diplomska naloga o slovenskem pesniku Francetu Balantiču.

Pesmi Marije Kostnapfel so po večini kratke, njena poetika pa se napaja iz tradicije, ki so jo na Slovenskem oblikovali Srečko Kosovel, Edvard Kocbek in še kdo. Ekspresivna namreč izgleda tudi knjižna platnica (v knjigi piše, da jo je grafično oblikoval Matija Grgič). Avtoričina poetika namreč v nekaterih izrazih zadobiva eksistencialne oziroma modernistične motive (bivanjska groza). Lirski subjekt se velikokrat sprašuje, kakšni so strahovi in če ti sploh še obstajajo, toži se, da ne more najti miru, ker je na njem teža sveta. Prof. Pirjevčeva, ki je knjigo tudi pospremila na pot, pravi, da predstavlja pesniška zbirka Marije Kostnapfel v našem prostoru pomemben prelom z dosedanjim poetiko. Veliko slovenskih avtorjev v Italiji namreč v svojih pesmih obravnava bivanjsko (ontološko) tematiko, vsi pa v svojih verzih tako ali drugače najdejo izhod iz niča, ki pa se, tako ali drugače, pri Mariji Kostnapfel kaže kot neizogibna nuja. Avtorica se namreč v svetu počuti sama, izogiba se stiku z ljudmi.

Primož Sturman

Toronto / Predstavitel knjige Marjana Pertota

Priložnost za potrditev stikov "treh Slovenij"

Po predstavitvah v Trstu in Ljubljani je knjiga pokojnega Marjana Pertota o gledališkem in kulturnem delu Slovencev v Kanadi v nedeljo, 20. novembra, doživela predstavitev še v Torontu v Kanadi.

Obsežna publikacija *V sencih javora in lipe, Gledališko in kulturno delovanje Slovencev v Kanadi 1927-2010*, ki jo je po avtorjevi smrti pripravila za tisk Lučka Kremžar - De Luisa, izdala pa tržaška založba Mladika, je bila v središču pozornosti srečanja v dvorani Brezmadežne s čudodelno svetinjo v kanadskem vele mestu. O njej sta spregovorila

predsednik in član odbora Knjižnice Dušana Černeteta Ivo Jevnikar in Matjaž Rustja. Gosta je najprej predstavila in uvedla srečanje znana dirigentka in radijska ustvarjalca v Torontu Marija Ahačič,

Foto DPD

sledil je pozdrav nekdanje, dolgoletne predsednice Kanadske slovenske zgo-

vinskega društva Jožice Vegelj. Rustja je orisal življenjsko pot in delo Marjana Pertota, o poslanstvu

Knjižnice Dušana Černeteta, katere duša je bil ravno Marjan Pertot, in o vsebini knjige je pa spregovoril Jevnikar. Pri tem je poudaril tudi nekatere vezi med Trstom in Gorico ter kulturnimi delavci v Kanadi, saj je najvidnejši gledališki ustvarjalec v Torontu, arh. Vilko Čekuta, po vojni več let deloval v Trstu. Srečanja sta se udeležila tudi predstavnik Studijskega centra za narodno spravo v Ljubljani, zgodovinar dr. Renato Podbersič iz Nove Gorice in pravnik Boštjan Kolarič s Ptujja, ki sta te dni na raziskovalnem delu v Severni Ameriki. Na kratko sta predstavila cilje in delo omenjenega centra in nekaj njegovih publikacij. Druženje v Torontu je tako tudi utrdilo strokovne in človeške stike med predstavniki "treh Slovenij".

Maša v spomin na Mirka Špacapana v cerkvi sv. Ivana v Gorici

Devet let je minilo od tistega dne, ko smo Slovenci izgubili vnetega pevca, pevovodjo in glasbenika nasploh ter vsestransko dejavnega kulturnika in pokončnega politika, dr. Mirka Špacapana, ki je dober del svojega prerano sklenjenega življenja namenil naši slovenski narodni skupnosti. Kot vsako leto so se ga spomnili s sv. mašo. Tokrat je bila v cerkvi sv. Ivana v Gorici, v sredo, 23. novembra 2016. Mašni obred je daroval župnik Marijan Markežič, ki je med kratkim nagovorom opozoril, da imamo v onstranstvu že veliko pokojnih, ki bdijo nad nami in nas spodbujajo, naj bomo pogumni. Mirko Špacapan nas s svojim zgledom vabi in nagovarja, naj delamo skupaj za dobrobit vseh, saj s skupnimi močmi lahko zmoredno marsikaj, je poudaril Markežič. Med mašno daritvijo je pel MePZ Mirko Špacapan iz

Podgore, ki ga je vrsto let vodil Mirko Špacapan. Pevci so v bogoslužni spored pesmi uvrstili tudi Očenaš, ki ga je uglasbil prav on. Ob koncu se je zboru in vsem, ki so prišli počastit zaslužnega pokojnika, zahvalil Julijan Čavdek, pokrajinski tajnik SSK. V bližnjem Domu Franca Močnika je bilo družabno srečanje, ki ga je pripravila mestna sekcija Slovenske skupnosti in na katerem je stekel prijateljski pogovor ob spominu na dragega Mirka Špacapana.

Gledališče Verdi v Gorici / Začetek sezone 2016/2017 Uvodni glasbeni večer z Ornello Vanoni

Prireditelji sezone goriškega gledališča Verdi, ki ponujajo veliko raznovrstnih gledaliških, glasbenih in plesnih dogodkov, pa tudi matinee za otroke, so letošnje uvodne akorde v soboto, 5. novembra, prepustili zelo znani italijanski pevki Ornelli Vanoni, rojeni v Milanu 22. septembra 1934. Med italijanskimi stanovskimi kolegicami ima za seboj najdaljšo kariero. Peti je začela v daljnih 50. letih (1956) prejšnjega stoletja in je kljub svojim 82 letom še zmeraj aktivna, čeprav seveda njen

ricordo, l. 2004). L. 2013 je izšel njen album *Metucci* z novimi pesmimi (vsega skupaj je izdala 61 albumov). Odšla je tudi na gledališko turnejo, naslovljeno *Un filo di trucco un filo di tacco*, in l. 2014 na odru praznovala svoj 80. rojstni dan. Ornella Vanoni je edina italijanska pevka, ki je dvakrat zmagala nagrado *Premio Tenco*, pa tudi plaketo *Targa Tenco*. Eros Ramazzotti je povedal, da je bil zelo počaščen, ker je z njo v duu zapel pesem, ki jo je sam napisal prav zanjo. Jovanotti pravi, da je Ornella Vanoni

malce "nosljavi" glas ni več tako močan in krepak kot včasih. S svojevrstnim, zelo prefinjenim, razpoznavnim slogom petja se je v dolgi karieri, za katero je pred kratkim prejela nagrado Premio Elsa Morante Musica alla Carriera, preizkusila v različnih glasbenih stilih, od popa, bossa nove do soula in jazza. Še posebno pozornost rada namenja avtorski glasbi. Svojo umetniško pot je začela v 50. letih pod vodstvom Giorgia Strehlerja, ko je obiskovala akademijo dramske umetnosti gledališča Piccolo Teatro v Milanu. To je čas njene ganjane "intelektualnega" nastopanja; temu je sledila doba popularnih popevk. Ob tem pa je bila tudi izvajalka izredno sugestivnih ljubzenskih pesmi, med katere gotovo spada *Senza fine*, ki jo je kantavtor Gino Paoli posvetil prav njej, saj sta se v 60. letih zapredla v ljubzensko razmerje, čeprav je bila takrat Ornella Vanoni poročena in se ji je v zakonu rodil edini sin Cristiano. V tistem času je nastopala tudi v gledališču, potem se je pa vrnila predvsem na glasbeno sceno kot izvajalka avtorskih pesmi (Umberto Bindi, Franco Califano, Domenico Modugno, Mino Reitano, Luigi Tenco). Kar sedemkrat je uspešno nastopila na festivalu italijanske popevke v Sanremu (npr. s pesmima *Io ti daro' di piu'* 1966, *La musica e' finita* 1967). Proti koncu 60. let je posnela tudi pesmi *Tristezza* (1967) in *Una ragione di piu'* (1969). Vrhunec slave je dosegla s pesmima *Eternita'* (zapela jo je na sanremskem festivalu l. 1970) in *L'appuntamento*. Tako se ji je odprla nova pot v že itak uspešni karieri (*Domani e' un altro giorno*, 1971, itd.). V 80. letih se je približala jazzu s slavni jazzisti, kot so George Benson, Michael Brecker, Gil Evans...). Zelo posrečeno sodelovanje z Mariom Lavezzijem, ki traja še danes, se je začelo l. 1990. Njena uspešna pot se je nadaljevala v novem tisočletju, ko je izdala še nekaj albumov, enega z Ginom Paolijem (*Ti ricordi? No, non mi*

kot parfum. Po poslušanju njenih pesmi ti ostane nekaj lepega ... Sama pa zatrjuje, da mora glasba vzletiti v srce, da potem lahko poleti izven telesa ... Goriški publiki, ki - morda zaradi naliva? - ni polno zasedla Verdijeve dvorane, na kar je Vanonijeva s kančkom ironije, pa morda tudi razočaranja, opozorila, se je predstavila z glasbenim večerom pod naslovom *Free Soul*. Z izborom pesmi je potrdila svoje misli o glasbi. Kljub temu da so minevajoča leta odvzela nekaj bleska njenemu glasu, je njeno petje vsebovalo neki čustveni naboj in mislim, da so to občutili tudi poslušalci, čeprav se verjetno na njeno petje niso odzivali, tako kot je vajena ali kot je sama pričakovala, da se bodo. Posebno občuteno in intenzivno je interpretirala velike avtorske uspešnice *Vedrai vedrai* Luigija Tenca, *Qui dove il mare luccica* (Lucio Dalla), *Tu si na cosa grande*, *Senza fine*, *Una lunga storia d'amore*, *Che cosa c'e'* (Gino Paoli), *Domani e' un altro giorno*, *Mi sono innamorata di te*. Nekaj pesmi je zapela tudi v angleščini, npr. *Raindrops keep falling on my head* (H. David, B. Bacharach). Učinkovitost njene intimne glasbene izpovedi so diskretno spremljali trije znani glasbeniki, Roberto Cipelli (klavir), Bebo Ferra (kitara) in Piero Salvadori (čelo), ki so svoje izvedbene veščine imenitno pokazali v "solističnih" virtuosnostih. Pred skoraj vsako pesmijo je Ornella Vanoni nekaj povedala o sami skladbi, o avtorju. Z ironičnim in avtoironičnim pridihom je zaupala kaj o sebi, npr. omenila je svoje težave z artrozo, ki jo je podedovala po očetu. Večkrat je ponovila, da se ji ta večer "lepijo" usta, da jih ne more pravilno odpirati, pa še marsikaj takega. S kopicjo humorja je zapela *Pata Pata* Miriam Makeba, preden se je dokončno poslovlila z lirično Endrigovo *Io che amo solo te*, ki jo je res zapela z vsem srcem.

Iva Koršič

Tisto posebno jutro ... Kam je izginil sveti Miklavž?

Tisto jutro je bilo posebno jutro, jutro po Miklavževih noči.

Če še verjamete vanjo, je to tista skrivnostna noč, v kateri so se nekaj po vaseh potikali hudobni parkeljčki, ki so posipavali ceste s poredicami, lomili veje in jih stresali na cesto. Obenem je v tej noči, polni radovednega pričakovanja, hodil naokrog sveti Miklavž v spremstvu angelčkov, ki so mu pomagali nositi darove in so se po prstih spuščali v domove, da so na prazne krožnike polagali marcipane, mandolate, orehe, lešnike, arašide, mandarine in pomaranče. Kak teden pred tem pa so po domovih pobirali pisemca in jih prebirali belolasemu svetniku, ki je imel že velike težave pri branju, pa čeprav je pred kratkim zamenjal pri optiku naočnike. Bil je tako častitljivo star, da mu še tako dobre leče niso mogle pomagati pri razbiranju otroških sporočil.

Angelčki so se nato posvetovali med sabo in odšli nakupovat darila za otroke: Mateju robota, Luki garažo z avtomobilom, Mojci vrtavko, Aniki punčko, Danijelu lego kocke. Nato je bilo treba vse te igrače lepo zaviti.

A stvari so se začele spreminjati. Otroci niso več znali pisati pisemc, igrali so se z novimi tehnološkimi igračami, tudi s prenosni-

mi telefoni, želeli so si najbolj čudne, drage in celo nevarne igrače, tako da jim bradati dobrotnik ni mogel več ugoditi. Enostavno se ni več znašel v sodobnem svetu. Še največ problemov je imel s komunikacijo, ni in ni se mogel navaditi na uporabo pametnega telefona. Računalnik je sicer imel v tajništvu svojih uradovnih prostorov tam v Nebeškem Selu, a ga je uporabljal le, da je pregledal sezname pridnih in manj pridnih otrok, ki so jih sestavljali angelčki na podlagi celoletnih opazovanj v šoli, doma in na cesti.

Pred ekranom so se mu solzile oči, vid se mu je meglil in oči so bile utrujene. Sploh ni maral ekranov in ni brskal po medmrežju. Da, bil je starokopiten, pa kaj zato! Vedno je lahko računal na pomoč angelčkov in nanjo se je zanašal. Angelčki so se modernizirali, imeli so na razpolago vsa najnovejša komunikacijska sredstva od pametnih telefonov do tablic, znali so pobrskat po internetu in izbrskali vsako pomembno informacijo.

Angelček Vrememar je bil specialist za meteorološke napovedi, angelček Prevoznik je v minutki

znal organizirati pot v najbolj oddaljen kraj, angelčka Zvezdica je skrbela za osvetljava v temni

noči. Angelček Krojaček pa se je ukvarjal z bolj tradicionalnimi zadevami in je skrbel za snežnobela, vedno čista in zlikana oblačila vsega angelskega spremstva. Zgodilo se je namreč, da so se halje ob ograji zatakale in raztrgale, ti-

ste dotrajane so se razparale po šivih, največkrat pa so se pomazale. Krojaček je imel največ dela, pri tem pa mu je pomagal angelček Mehurček, ki je dolgo milil in ročno pral zamazana oblačila. Sploh je bilo v novembru veliko veliko dela z angelsko garderobo.

V tem času je Miklavž z lepo izdelano pisavo dokončno sestavil seznam daril in razposlal angelske sodelavce nakupovat igrače in slaščice za obdarovanje. Tako se je dogajalo leto za letom. V zadnjih letih pa se v odnosih z javnostjo, predvsem s šolami, vrtci, dvoranami in ustanovami, niti telefonski pogovor ni uporabljal več. Vse se je odvijalo preko esemesov oziroma telefonskih sporočil, ki so jih angelčki, tako spretni in gibčni, pisali in sprejemali po stotine na dan. Tudi dogovori o urniku obiskov na predvečer praznika in v jutranjih urah naslednjega dne so potekali na ta način: "5. decembra ob 15.00 v dvorani, Lepa vas"; "ob 10. uri na šoli Veseli otrok, Poljane"; "ok, zmenjeno jutri popoldne". In vse je teklo kot koledarski dnevi.

/str. 14

Majda Artač Sturman

Vladka Tucovič

JEZIKOVNICA

2

Odvečna velika začetnica

V prejšnji Jezikovnici sem napovedala, da se bomo tokrat podrobneje posvetili vprašanju, kako se pravilno zapišejo poimenovanja nagrad. Se pravilno zapiše *Oskar** ali *oskar*, ko mislimo na filmsko nagrado? Kaj pa *Borštnikov prstan* in *Prešernova nagrada*? Je pravilno zapisati *nagrada kristalni mikrofon* ali *Nagrada zlati mikrofon*? * Pa *priznanje Ane Mlakar*? Da ni nemara pravilneje *Priznanje Ane Mlakar*? * Ta tema sodi v širši sklop o pisanju male začetnice, in sicer v tisto skupino, kamor se nam vse prerada prikrade velika začetnica, čeprav pravopisno ni upravičena. O čem bo torej tekla beseda? O besedah, pri pisanju katerih delamo napake, zato ker mislimo, da je velika začetnica pravilnejša kot mala začetnica. Žal pa se prevečkrat motimo in danes si bomo ogledali, kje moramo biti pazljivi. Verjetno so redki med nami, ki svojilnega pridevnika iz lastnega imena ne bi zapisali z veliko začetnico, kot je tudi pravilno, torej: Janezov zvezek, Marijina knjiga, Novakova družina itd. Po tem vzorcu ponavadi nimamo težav, ko zapišemo poimenovanje odlikovanja, ki izhaja iz svojilnega pridevnika, npr. *Peterlinova nagrada*, *Cankarjevo priznanje* in *Bloudkova plaketa*. Kadar je ime prevzeto iz osebnega lastnega imena, tako da iz njega ne tvorimo svojilnega pridevnika - to sta npr. filmski nagradi *oskar* in *vesna* ter nagrada za medijske dosežke *viktor*, pa se že zaplete, kajne? Zapomni si je treba, da različna odlikovanja sicer imajo svoja poimenovanja, vendar v osnovi ne gre za lastna imena, torej se ne pišejo z veliko začetnico.

Iz tega razloga je pravilno, z malo začetnico, zapisan prvi del naštetih besednih zvez: *priznanje ambasador znanosti Republike Slovenije*, *zlati jubilejno priznanje Javnega sklada Republike Slovenije za ljubiteljske dejavnosti*, *častni znak Zveze za tehnično kulturo Slovenije*. Drugi del naštetih besednih zvez (*Republika Slovenija*, *Javni sklad Republike Slovenije za ljubiteljske dejavnosti*, *Zveza za tehnično kulturo Slovenije*) je stvarno lastno ime, in se zato prva beseda njegovega imena piše z veliko začetnico, vendar to sploh nima neposredne zveze z malo začetnico pri poimenovanjih nagrad.

Pravilni odgovori na moja uvodna vprašanja so torej: besedi *prstan* in *nagrada*, ki sta na drugem mestu v zvezah *Borštni-*

kov prstan, *Prešernova nagrada* in *Tischlerjeva nagrada*, seveda zapišemo z malo začetnico. Enako pravilno zapišemo z malo začetnico besedo *nagrada*, priznanje ipd., ko je na prvem mestu: *nagrada kristalni mikrofon*, *nagrada vstajenje* in *priznanje Ane Mlakar*.

Nemara je prvi del današnje Jezikovnice bil videti nekoliko zapleten, zato se bomo v nadaljevanju posvetili lahkotnejši temi, povezani s pravkar minulim vinskim praznikom, ki nas tudi spravlja v zadreg z malo začetnico. V mislih imam seveda god sv. Martina, ko se mošt spremeni v vino, in ga imenujemo *martinovo*. Nisem se zmotila pri zapisu, ko sem zapisala malo začetnico. Imena praznikov in posebnih dni, kot je npr. *dan reformacije* (31. oktober), *mednarodni dan boja proti aidsu* (1. december) ali *svetovni dan voda* (22. marec), zapisujemo z malo začetnico. Po tem vzorcu se z malo zapiše tudi: *silvestrovo* in *valentinovo*. Seveda bomo z veliko zapisali *Martinova gos* in *Martinova pojedina*, ker gre za svojilni pridevnik v besedni zvezi kot pri Prešernovi nagradi, zato pa z malo *martinovanje*, *silvestrovanje* in *silvestrski meni*, ker niso lastna imena.

Pri dilemi, ali pisati z veliko ali malo začetnico, se moramo torej najprej vprašati, ali gre za lastno ime ali ne (odlikovanja in prazniki niso lastna imena), potem pa še, ali imamo v mislih svojilni pridevnik (Prešernova, Martinov) ali kakšen drug pridevnik (silvestrski). Po tem pravilu pišemo z veliko tudi besede *Slovenec* (ime prebivalca) in *Slovenija* in *na Slovenskem* (zemljepisni lastni imeni), ker so lastna imena, ne pa *slovenščina*, *slovenski jezik*, *slovenska prestolnica* ali *slovenski narod*. Če slednje zapišemo z veliko, se nam zgodi t. i. hiperkorektnost, ko torej pravilno malo začetnico popravimo v napačno veliko. To nas pogosto doleti tudi pri pisanju večbesednih zemljepisnih lastnih imen, vendar o tem v naslednji Jezikovnici.

* Besede in besedne zveze, označene z zvezdico, zanalašč niso zapisane pravopisno pravilno.

Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si.

Kratka

Delavnica z Majdo Artač Sturman in Dunjo Jogan

V novembru smo učenci petega razreda osnovne šole Franceta Bevka na Opčinah imeli v gosteh pisateljico in pesnico Majdo Artač Sturman, ki je napisala knjigo Pravljice za Niko, pravljice za malo in veliko, ter ilustratorko Dunjo Jogan, ki je knjigo opremila z lepimi ilustracijami.

Knjigo je pred kratkim izdal Sklad Mitja Čuk z Opčin. Z nami so bili tudi učenci četrtega in petega razreda osnovne šole P. Trubarja in K. D. Kajuha

iz Bazovice. Najprej smo sestavili skupine. Gospa Dunja nam je razdelila potrebne pripomočke in začeli smo risati jesensko risbo. Na belo podlago smo tiskali liste v toplih jesenskih barvah. Nastali so zares lepi izdelki. Med našim delom nam je ilustratorka dajala koristne napotke. Po odmoru nam je gospa Majda Artač Sturman prebrala Novembrsko pravljico. Brala je zelo lepo in doživeto. Nato nam je nanizala nekaj čudežnih besed, s katerimi je vsak izmed nas sestavil zgodbo. Uspelo nam je. Napisali smo zanimive pripovedi in celo pesmico. Ob koncu našega druženja smo prejeli knjigo v dar. Prisrčno se zahvaljujemo obema kulturnima delavkama, da sta bili z nami. Iskrena hvala Skladu M. Čuk, da nam je omogočil srečanje, hvala tudi za lepo knjigo, ki jo bomo v družini z veseljem prebirali. / Učenci 5. razreda OŠ F. Bevka in 4. in 5. razreda OŠ P. Trubarja - K. D. Kajuha

Božično vzdušje na Slovenščini z empatijo

Predbožično srečanje Slovenščine z empatijo bo v petek, 2. decembra, ob 18.00 v dvorani Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček, v ulici Giacinto Gallina, 5 - v 3. nadstropju. Udeleženci se bodo lahko pogovarjali o slovenski božični glasbeni in gastronomski kulturi, o slovenskih božičnih navadah, božičnem vzdušju, melodijah, okusih, vonjavah in barvah. Izpostavili bodo sončne in senčne plati božičnega časa in božičnega razpoloženja. Izhodišča za pogovor bodo verzi Franceta Prešerna iz pesnitve Krst pri Savici, umetnost pritrkovanja po zgledu Ivana Mercine, božična pesem v iverdbi Slovenskega okteta. Srečanje bo potekalo v interaktivnem načinu v slovenščini in italijanščini. Vabljeni! Za informacije: tel. šte. 00 39 3290224074 - e-naslov: elenacerkvenic@gmail.com

In memoriam

Savo Ušaj

Kot strela z jasnega se je po Nabrežini razširila žalostna vest, da se je prezgodaj poslovil predsednik Športnega društva Sokol Savo Ušaj. Prve dni januarja bi dopolnil 66 let. Po opravljeni maturi na Trgovskem zavodu Žiga Zois se je zaposlil najprej pri takratni Kmečki posojilnici v Nabrežini nato v Sovodnjah, kjer je kmalu postal ravnatelj in končno sodeloval pri združitvi sovodenjske in doberdobske posojilnice, kjer je končal svojo zaposlitev kot ravnatelj in se pred nekaj leti upokojil.

društvu (naj spomnimo, da sta dolga leta Kulturno društvo Igo Gruden in Športno društvo Sokol bili eno!) je zasedal vseskozi tudi odborniška mesta dokler ni leta 1974 postal predsednik in vodil tudi postavitve spominske table z Grudnovimi verzi v nabrežinskem bregu, kjer smo prav preteklo nedeljo proslavili štiridesetletnico obeležja. Službene obveznosti mu niso dovoljevale, da bi opravljal tako odgovorna mesta pri športnem duštvu, čeprav je stalno sledil in pomagal pri vseh dejavnostih. Po upokojitvi se je z vso vnemo vrnil v svoje društvo in kmalu po dokončni ločitvi kulturnega in športnega dela postal predsednik ŠD Sokol. To mesto zaseda še

danes!
Savo Ušaj se je letos poleti s prijateljem udeležil večdnevnega "križarjenja" po Dalmaciji. Z

Pokojnik je poleg svojemu poklicu posvetil vse svoje najboljše sile in veselje organizaciji športno kulturnega delovanja v domači vasi. Že na prvih športnih igrah v šestdesetih letih prejšnjega stoletja je kot otrok sodeloval in branil domače barve še pod imenom takrat obujajočega prosvetnega društva Igo Gruden. Takratni uspehi so pripomogli, da so tudi nabrežinski mladinci pomislili na organizirano športno delovanje, kar je leta 1966 privedlo do ustanovitve Sokola. Savo je bil med prvimi, najbolj navdušenimi organizatorji in delavci. Naj spomnimo le na udarniško gradnjo košarkarskega in odbojarskega zunanega igrišča, kjer je tudi sam sodeloval. Pri

užitkom je pripovedoval o prelepem doživetju, da ne omenimo odličnih ribjih jedi, ki so mu še posebej prišle. Ob vrnitvi se je počutil slabo, bil je dolgo časa v bolnišnici, pred mesecem se je vrnil domov in vsi smo pričakovali, da se bo kmalu vrnil med

svoje športnike in prijatelje, a nas je s svojim odhodom žalostno presenetil. Počivaj v miru, dragi prijatelj! Ženi Vidi, hčerkama Vlasti in Lei ter sinu Ivu najiskrenejše sožalje.

antek

ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB IN SOVODNJE

izreka iskreno sožalje svojcem

ob izgubi dragega

SAVA UŠAJA,

dolgoletnega ravnatelja

Zadružne banke Doberdob in Sovodnje

Gledališče Verdi Trst

Nova operna sezona z Verdijevim Rigolettom

Po uspešni poletni turneji za odprtje nove operne hiše v Dubaju z opero *Les pêcheurs de perles* (Lovci biserov) Georgesa Bizeta in s *Seviljskim brivcem* Gioacchina Rossinija se je Verdijevo operno gledališče predstavilo domači publikli z eno od najbolj popularnih del italijanske melodrame, in sicer z *Rigolettom*. To opero je Giuseppe Verdi ustvaril v magičnem triletju 1851-1853, ko je še uglasbil operi *Il Trovatore* (Trubadur) in *La Traviata*. Povedati moramo, da je bila kar dobro sprejeta premiera elegantne in nekonvencionalne produkcije, ki jo je režiral Jean-Louis Grinda za Monaško opero in jo dirigiral Fabrizio Maria Carminati. Petkova premiera je potekala ob mednarodnem dnevu proti moškemu nasilju nad ženskami, in da bi to še posebno obeležile, so uslužbenke gledališča pri-

pele bele pentljice na svoja oblačila. Tako je tudi posebno aktualno izvenela strastna in s presenečenji nasičena ljubezenska žaloigra, ki jo

Izvajalci Rigoletta v Verdiju

je znani libretist Francesco Maria Piave povzel po Hugojevi drami

Meo. Gilda je poljska sopranistka Aleksandra Kubas-Kruk, ki nastopa

še 1. in 3.12., Lina Johnson pa je pela v datumih druge zasedbe. Ostali glavni liki so še razbojnik Sparafucile (bas Giorgio Giuseppini), njegova sestra Maddalena (mezzosopranistka Antonella Colaianni), Gildina skrbnica Giovanna (mezzosopranistka Sharon Pierfederici), grof Monterone (bas Franco Lufi), vitez Marullo (Fumiyuki Kato), dvorjan Matteo Borsa (Motoharu Takei), grof Ceprano (Giuliano Pelizon), grofica Ceprano (Kaoruko Kambe), paž Simonetta Cavalli in dvorni služabnik (Hektor Leka). Scenograf in kostumograf predstave je Rudy Saboungi, lučkar pa Laurent Castaingt, asistentka režije je Vanessa d'Ayral de Se' rignac, v glavnem, vključno z režiserjem, francoska zasedba. V Verdijevem klasičnem delu je nekoliko znamenitih arij. V prvem dejanju so ljubezenski dueti vojvode z Gildo in drugimi lepoticami, v drugem se Rigoletto hujuje nad spletkarskimi dvorjani (*Cortigiani, vil razza dannata*) in napove svoje maščevanje (*Si, vendetta, tremenda vendetta*), v tretjem kvartlet med vojvodo, Maddaleno in Rigolettom, mantovski vojvoda zapo-

je znani sprev *La donna e' mobile* in tudi moški del Verdijevga zbora, ki ga je pripravila Francesca Tosi, se povsem izkaže, ko poustvari nevihto... Tej rasni uverturi bo sledil še letos tradicionalni predbožični balet *Hrestač* (Lo Schiaccianoci) Pjotra Iljiča Čajkovskega, z gostovanjem nacionalne baletne fundacije Aterballetto iz Reggio Emilie. Glavna plezalca sta Ashley Boudier in Amir Ramasar iz New York City Balleta, ko-reograf in režiser pa Amedeo Amodio. Ponovitve: od srede, 14., do nedelje, 18. decembra, vse dni z izjemo nedelje, ob 20.30; v soboto tudi popoldne, ob 16. uri in v nedeljo samo ob 16. uri. V novem letu bo premiera samostojne postavite Mozartovega *Die Zauberflöte*, *Čarobne piščali*, od 13. do 22. januarja (hišni dirigent Gianluigi Gelmetti). Od 10. do 18. februarja 2017 bo na sporedu *Seviljski brivec* G. Rossinija, z dirigentom Francescom Quattrocchijem, in od 10. do 18. marca 2017 *Les pêcheurs de perles* (Lovci biserov), G. Bizeta, pod taktirko Olega Caetanija; obe deli sta bili že preizkušeni na turneji v Dubaju. Christopher

Franklin bo vodil Wagnerjevo ljubezensko tragedijo *Tristan und Isolde*, od 7. do 15. aprila 2017. Od 5. do 13. maja bo *La sonnambula* (Mesečnica) Vincenza Bellinija, s španskim dirigentom Guilleromom Garcio Calvom. Zadnji naslov sezone pa, od 9. do 17. junija 2017, Puccinijeva *Tosca*, z maestro Gelmettijem. Tudi letos se obeta prvovrstna sezona, kljub novim rezom državnih dotacij. Tržaško operno gledališče je med tistimi redkimi v Italiji, ki so v zadnjih letih opravili veliko sanacijo računov, zato je treba pohvaliti vodstvo, glasbene mojstre in vse osebje, da so se tudi letos maksimalno angažirali in kljub novim omejitvam pripravili bogato ponudbo. Abonma za operno in baletno sezono lahko zainteresirani kupijo do 3. decembra, vstopnice za posamezne predstave (po Rigolettom) pa od 6. decembra dalje. Rezervacije in formalnosti uredimo pri gledališki blagajni. Vsa pojasnila in tudi obrabci za razne zaželene variante so na voljo na spletni strani www.teatroverdi-trieste.com.

Davorin Devetak

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV V dvorani KD Igo Gruden

51. revija zborov Pesem jeseni

Skrb za ohranjanje petja, krepitev narodne zavesti in prijateljsko druženje so temeljna načela zborov, ki so se udeležili letošnje 51. revije zborov *Pesem jeseni* pod okriljem Zveze cerkvenih pevskih zborov. Petje je umetnost, ki plemeniti človekovo dejavnost. Zato so v Nabrežini, v dvorani Kulturnega društva "Igo Gruden", v osrčju kraškega okolja ovrednotili zakladnico zborovske literature. Napovedovalka Svetlana Breclj je nagovorila zbrane in poudarila pomembne obletnice, ki jih obeležujemo letos: 110. obletnico smrti Simona Gregorčiča, 90. letnico smrti Srečka Kosovela, 20. obletnico smrti duhovnika in pesnika Alberta Miklavca, 70. obletnico mučeniške smrti Filipa Terčelja, 60. obletnico smrti Marija Kogoja in 15-letnico smrti dirigenta, glasbenega pedagoga in skladatelja Ignacija Ote. Na *Pesmi jeseni*, ki se je letos preselila iz bazovskega društva v Nabrežino, se je zvrstilo devet zborov, v imenu ZCPZ je pozdravil Marjan Škerlavaj, ki je naglasil, da je udeležba zborov na takih revijah spodbudna. Namen *Pesmi jeseni* je v javnosti poudariti pomen zborovske revije, saj petje razveseljuje, bogati in plemeniti. Prvi je na oder stopil nabrežinski MePZ Igo Gruden, ki ima dolgo tradicijo organiziranega petja, saj hrani prapor iz leta 1900, leta 1945 pa se je začelo zborovsko de-

lovanje. Posebej velja omeniti dirigenta Sergija Radoviča in Adija Daneva. MePZ Igo Gruden je pod vodstvom Janka Bana zapel Jenkovi *Leži polje ravno* in *Kadar mlado leto ter Orožnovo Kje so moje rožice*. MePZ Lipa iz Bazovice deluje v okviru KD Lipa, ki je bilo ustanovljeno leta 1899. Zdajšnji sestav poje od leta 1997 in bo 3. decembra letos obeležil 20-letnico delovanja pod vodstvom Tamare Ražem Locatelli. Na *Pesmi jeseni* so zapeli ljudsko *Temna noč*, Kosovelovo *Pa da bi znal* in Redžepovo *Čaje šukarije*. Združeni MePZ Repentabor, ki ga

dvanajsto leto pa organizira revijo *Fantje pojejo na vasi*. Pod taktirko Anastazije Purič in ob spremljavi na tamburin Edwarda Funkhuserja so zapeli ljudsko *Temna noč*, Kosovelovo *Pa da bi znal* in Redžepovo *Čaje šukarije*. Združeni MePZ Repentabor, ki ga

Večerni zvon, Vrabčevo večerno mašo in Kosovelovo *Pesem s Krasa* v Merkujevi priredbi. Fantje izpod Grmade, ki so letos z velikim slavljem proslavili 50-letnico delovanja, združujejo pevce iz Devina in ostalih vasi pod Grmado. Od leta 2011 jih vodi Herman Antonič. Zapeli so Gregorčičevo *Mojo srčno kri škropite* v Vodopivčevi priredbi, Venturinijevo *Nesrečno ljubezen* in *Kres zvestobe*, ki jo je ob letošnji okrogli obletnici zbora napisal Marko Tavčar in jo uglasbil Patrik Quaggiato.

KD Skala v Gropadi ima stoletno zgodovino. Pevski zbor je nastal leta 1885, a so ga med vojno ukinili in je ponovno zaživel leta 1985. Od leta 2001 se je združil s pevskim zborom Slovan iz Padrič. Vodi ga Jari Jarc. Zapeli so ljudsko *Pa se sliš v priredbi* K. Pahorja, *Lipa zelenela je* in *Malicevo Sinku*. Zadnji je stopil na oder MePZ Mačkolje, ki ga vodi Matej Lazar. Začetki zborovskega petja segajo v leto 1949, ko so se cerkvenim pevkam pridružili še moški glasovi. Pojejo cerkvene in posvetne pesmi. Na letošnji reviji so se predstavili z ljudsko *Kje so tiste stezice*, koroško ljudsko *Ta drum' lca je zvozlana* v priredbi L. Lebiča in Kosovelovo *Pesem s Krasa*, ki jo je uglasbil I. Grbec.

Metka Šinjiog

Foto damij@

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV V gosteh je bila astrofizik dr. Nika Valenčič

Matematika je jezik vesolja

Dr. Nika Valenčič je vesolje zanimalo že od mladih let, sčasoma pa je zanimanje preraslo v študij fizike osnovnih delcev in jo privedlo do doktorata v Amsterdamu o Higgsovem bozonu. V Društvu slovenskih izobražencev je spregovorila o standardnem modelu, po katerem sedemnajst osnovnih delcev sestavlja vsa snov na Zemlji in v vesolju. Naši predniki so tri tisoč let pred Kristusom imeli na razpolago samo čutila in verjeli, da je svet sestavljen iz štirih elementov – vode, zraka, ognja in zemlje. Z razvojem tehnologije pa so v 19. stoletju odkrili strukturo atoma. Dr. Nika Valenčič je začela z zelo enostavno, vsem razumljivo razlago o elementarnih delcih, ki nimajo notranje strukture ali mehanizma in so torej osnovni nedeljivi gradniki snovi, v katere so verjeli že stari Grki. Če bi človek bil velik en meter, bi atom bil deset milijardkrat manjši od človeka, saj je velik le desetinko nanometra. Njegovi podplasti sta elektron in atomsko jedro.

Elektron je zelo lahek, negativen električni naboj in je eden izmed dvanajstih delcev, ki gradijo snov. Proton s pozitivnim in nevtron z negativnim nabojem

padejo na lažje delce. V drugem delu so poslušalci v Peterlinovi dvorani spoznali interakcije med elementarnimi delci, in sicer štiri osnovne sile: elektroma-

Foto damj@n

ga sestavljata jedro. V prvem delu predavanja je Valenčičeva spregovorila še o kvarkih, gradnikih, ki so 100.000 krat manjši od jedra, pa o leptomih. Celotna vidna snov je namreč sestavljena iz kvarkov in leptomov. Bolj so težki, bolj raz-

gnetno, gravitacijo, močno in šibko silo. Elektromagnetno silo, zaradi katere se dve telesi odbijata ali privlačita, prenaša foton, ki nima mase ne naboja. Šibko silo pa prenašata bozon Z in bozon W. Leta 2012 so odkrili novi delec -

Higgsov bozon ali božji delec. Iskali so ga dolgih štirideset let, saj je delce treba ustvariti in jih preučevati s posebnimi stroji, to je s pospeševalniki delcev. Med Francijo in Švicco je dolg tunel 100 metrov pod zemljo, v katerem potujejo protoni, ki jih zaznavajo z detektorji. Največji mikroskop na svetu je prav Atlas detektor, v katerem je delala dr. Valenčič. V velikem hadronskem pospeševalniku (LHC) v Ženevi se zgodi 600 milijonov trkov v sekundi. Ta kopica podatkov zahteva ogromno preučevanja. Zaradi redkih pojavov so zbirali podatke tri leta. Kljub temu da je Higgsov bozon razrešil zadnje odprto vprašanje v sklopu standardnega modela, je še ogromno stvari za raziskovanje, npr. zakaj ne moremo zaznati temne snovi ali zakaj je na svetu več snovi kot antisnovi? Standardni model je le del opisa, ni pa končna teorija. Dr. Nika Valenčič je z nazorno razlago prikazala delovanje sedemnajstih osnovnih delcev in svoje izkušnje v največjem laboratoriju fizike na svetu v Ženevi. Predavanje pa je sklenila z mislijo, da je matematika jezik vesolja.

Metka Šinigoj

Multimedijski dogodek

Naš planet v pesmi in besedi

Naslednjo nedeljo, 4. decembra 2016, bo ob 18. uri v Trstu v prostorih Vile Sartorio (Largo Papa Giovanni XXIII, št. 1) zelo zanimivo multimedijsko doživetje. Slovensko otroško in mladinsko pevsko društvo Vesela pomlad z Opčin se je namreč vključilo v niz dogodkov švedskega zborovskega projekta *Earth Choir 2016 - Voices for a living planet*. To je glasbena pobuda na evropski ravni, pri kateri sodelujoči akterji z glasbenimi utrinki spodbujajo ekološko osveščenost. Odborniki društva Vesela pomlad so za to priložnost povabili k sodelovanju tudi druge skupine s sorodnimi cilji in skupaj so priredili zanimivo predstavo. Ob mla-

dinskem pevskem zboru Vesela pomlad z Opčin, ki ga vodi Andreja Štucin Cergol, bosta na nedeljski prireditvi nastopili tudi mladinska vokalna skupina Bodeča Neža z Vrha Sv. Mihaela pri Gorici pod vodstvom Mateje Černic in dekliski pevski zbor Igo Gruden iz Nabrežine pod taktirko Mirka Ferlana. Kvalitetno zborovsko petje omenjenih zborov se bo prepletalo z recitacijami odlomkov pesmi slovenskih besednih ustvarjalcev, ki jih bodo interpretirali člani dramske skupine Tamara Petaros z Opčin, na ekranu pa bodo dogajanje

spremljale projekcije umetniških fotografij naše prelepe narave, ki so jih prispevali člani društva *Fotovideo Trst 80*, za izbor slik je poskrbel Marko Civardi. Scenarij in režija celotnega večera sta delo mag. Manice Maver. V projektu sodelujeta ob že naštetih nastopajočih tudi Društvo Finžgarjev dom z Opčin (pod okriljem katerega deluje gledališka skupina) in Radijski oder iz Trsta (ki je prispeval ne le tehnično pomoč, ampak tudi mentorstvo svojih izkušenih igralcev in režiserjev za celotno izvedbo).

V nedeljo se nam torej obe ta izredno kakovosten večer. Pevci naših najkvalitetnejših mladinskih pevskih zborov in mladi recitatorji bodo poslušalcem ponudili izbor pesmi in skladb iz slovenske ljudske in umetne zakladnice, ki so uglasene na naravo in ekološko tematiko. Na dogodku bo zazvenela tudi posebna gla-

sborna poslastica: trije zbori bodo ob instrumentalni spremljavi tolkalistov Lorenza Darija in Tine Renar izvajali noviteto, in sicer priredbo ljudske *Ko dan se zaznava*, ki jo je za to priložnost uglasbil mladi, a uveljavljeni skladatelj Andrej Makor. Ob omenjenih izvajalcih bodo večer sooblikovali pianist Jan Grbec, na bas kitaro bo igral Iztok Cergol, ki bo poskrbel tudi za izvorno glasbeno kobilico celotne prireditve. Organizacijo večera je omogočila podpora Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine. Mladinska energija in ustvarjalnost bosta naslednjo nedeljo zagospodovali na zelo primernem prizorišču, v dvorani tržaške vile Sartorio, na robu starega mestnega jedra. Dvorana pa ni izredno velika in ima omejeno število sedežev, zato bo vstop mogoč samo z vabilom, ki so jih lahko vsi zainteresirani rezervirali pri organizatorjih (tudi po spletu na naslovu: vesela.pomlad@yahoo.it).

MAP

MLADIKA V prvem decembrskem tednu

Šest radijskih oddaj z izborom nagrajenih novel literarne revije

V prvem decembrskem tednu pa bo v eter stekla nova serija umetniških oddaj. Pod skupnim naslovom *Novela, umetniška beseda* bo na sporedu šest oddaj z izborom nagrajenih novel revije Mladika. Ta revija praznuje namreč letos 60-letnico obstoja. Ker gre za literarno revijo, je njen uredniški odbor, najprej pod vodstvom ustanovitelja Jožeta Peterlina, potem pa dolgoletnega urednika Marija Maverja, stalno iskal in spodbujal pisatelje in pesnike vseh generacij in okoli, da so v njej objavljali svoje prispevke. Leta 1973 pa je Mladika uvedla še vsakoletni literarni natečaj za izvorno poezijo in prozo. Odziv je bil vedno zelo številčen, skozi roke ocenjevalcev je šlo gotovo več ti-

soč tekstov, če pomislimo, da je bilo samo nagrajenih in objavljenih več kot 120 novel ali črtic. V šestih kratkih oddajah predstaviti 120 del je bilo nemogoče, zato se

Novela – Umetniška beseda

- 1) Pavle Zidar: MEJA – Marijan Kravos
- 2) Dolores Tersegglav: OTOK PREKLETIH (Trije otoki)
- 3) Franjo Francič: HIŠA BREZ TEMELJEV (Istra gea mea) - Anka Peterlin
- 4) Irma Marinčič Ožbalt – BRANKA - Anka Peterlin
- 5) Andrej Arko: TOVOR – Marijan Kravos
- 6) Mateja Gomboc: OGRADE BIVANJA – Anka Peterlin
- 6) Tomo Podstenšek: Sreča revežev – Marijan Kravos

je bilo treba odločiti, po katerem ključu naj poteka izbor. Lučka Susič, ki je serijo oddaj tudi režirala, se je odločila, da nameni

pozornost tistim avtorjem, ki so bili v vsakem desetletju največkrat nagrajeni. V prvem desetletju si je kar štiri nagrade prislužil takrat že uveljavljeni pisatelj Pavle Zidar. Njegova novela *Meja* iz leta 1973 je odnesla prvo nagrado na prvem natečaju Mladike. Čeprav se je od takrat marsikaj spremenilo, ohranja svojo sporočilnost, odlikuje pa se predvsem po svoji globoki človečnosti in pristnosti čustev in izražanja. V drugem desetletju, torej v desetletju 1983-93, sta enako število nagrad prejela Dolores Tersegglav in Franjo Francič. Po naključju je pri obeh ena izmed nagrajenih novel sestavljena iz več epizod, *Trije otoki* avtorice Dolores Tersegglav ter *Istra Gea mea* Franja Franciča. Iz vsake od teh je bila

izbrana po ena zgodba, *Otok prekletih* avtorice Dolores Tersegglav in *Hiša brez temeljev* Franja Franciča. Obe označujejo temni toni in tragični dogodki. V tretjem desetletju sta se prav enakovredno uveljavila dva avtorja: Andrej Arko in Irma Marinčič Ožbalt. V tretji in četrti oddaji bosta zastopana vsak z eno novelo: Marinčičeva z novelo *Branka*, v kateri se poleg zanimive zgodbe zrcali tudi zgodovinsko ozadje dogajanja. V Arkovi pripovedi *Tovor* pa zgodba poteka med kamionisti in se odlikuje po stopnjenjavi napetosti in jezikovnih slengovskih posebnostih. S peto oddajo bomo že v prvem desetletju novega tisočletja. Največkrat nagrajena avtorica, Mateja Gomboc, bo zastopana z novelo *Ograde spomina*, v kateri dve sestri po materini smrti naletita na skrivnost, ki je prej nista poznali. S šestimi oddajami stopamo v desetletje, ki ga doživljamo zdaj. Izbrana je bila zadnja nagrajena novela, duhovita *Sreča revežev* avtorja Toma Podstenška. Vse novele bosta izmenično brala poslušalcem Anka Peterlin in Marijan Kravos.

Obvestila

Vincencijeva konferenca vabi na obisk Skupnosti sv. Egidija, da se поблиže seznanimo z njihovo razvejeno dejavnostjo na humanitarnem in verskem področju, v četrtek 1. 12.; zberemo se na začetku ul. Romagna, pri nekdanji kavarni Fabris ob 17.15; info 347 5469662 (Ivica).

Dvojezično, interaktivno srečanje Sloveščina z empatijo bo v petek, 2. decembra, ob 18.00 v dvorani Krožka za družbena vprašanja "Virgil Šček", v ulici Giacinto Gallina 5 (III. nadstropje). Vabljeni so prostovoljke in prostovoljci, ki bi na srečanju povedali v slovenščini in v italijanščini ali samo v slovenščini, v primeru, da italijanščine ne obvladajo, in samo v italijanščini, v primeru, da slovenščine ne obvladajo, o naslednjih slovenskih božičnih navadah: 1. koledovanju; 2. lučanju na štefanovo; 3. blagoslovu, kajenju, kropljenju; 4. tepežnici. Za podrobnejše informacije in za sodelovanje pokličite na tel. št.: 00 39 3290224074 ali pišite na e-naslov: elenacerkvenic@gmail.com

Društvo rojanski Marijin dom pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete vabi na koncert V MATERINEM IMENU. Vokalno skupino Vikra vodi Petra Grassi. Koncert bo v nedeljo, 4. decembra 2016, ob 17. uri v rojanski cerkvi.

Praznik Brezmadežne bomo proslavili v četrtek, 8.12., ob 16. uri, v kapeli Marijinega doma v ul. Risorta 3, s sprejemom novih članic v Marijino družbo in slovesnim blagoslovom, s sodelovanjem pevcev združenega pevskega zbora ZCPZ.

Rožni venec tudi v slovenskem jeziku v četrtek, 8. 12., na praznik Brezmadežne, na t. Garibaldi pri

stebru z Marijinim kipom, ob 11.30; vabi Področni svet Pastoralnega središča.

Delavnica gledališke pedagogike za učitelje, vzgojitelje in mentorje bo 18. decembra v Finžgarjevem domu na Opčinah. Informacije: Slovenska prosveta 040 370846 ali www.slovenskaprosveta.org

V foyeru balkona Slovenskega stalnega gledališča je na ogled fotografska razstava o ženski toponomastiki v Sloveniji, od ponedeljka do petka, od 10.00 do 15.00 ali ob predstavah. Razstava je odprta do vključno petka, 30. decembra. Vabljeni!

Vabilo na romanje v Medžugorje od 7. do 10. decembra letos. Odhod avtobusa iz Nove Gorice in Rožne Doline v sredo, 7. decembra, zgodaj zjutraj. Tržaški romarji stopijo na avtobus na Kozini ob bencinski črpalki smer za Reko. Romarji se bodo udeležili svetih maš, čaščenja svetega križa in najsvetejšega. Obiskali bodo kraj prikazovanj in se lahko vzpeli na Križevac. Zadnji dan romanja, v soboto, 10. decembra, se bodo na poti domov ustavili tudi pri romarskem svetišču hrvaškega Lurda v Makarski. V večernih urah bodo prispeli domov. Slovenski in italijanski državljani potujejo z veljavno osebno izkaznico za inozemstvo. Prijave: Marijan (004347366, 3392985233); za Tržaško sprejema prijave župnik Jože Markuža na tel. 040 229166.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje Lidija Godnik 20 evrov.

Za rojansko Vincencijeva konferenca daruje Lizeta Janežič 20 evrov.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v spomin na Ljubota Cvijovica daruje Miranda Bajc 30 evrov.

70 let Radijskega odra

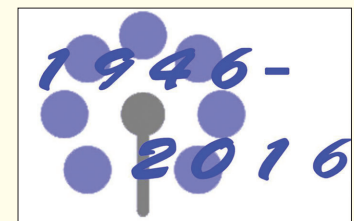
Občni zbor Radijskega odra

V novembru je Radijski oder imel tudi svoj redni letni občni zbor. Ob lepi udeležbi članov se je po poročilih predsednika, blagajnika, članov umetniškega in nadzornega odbora, ki so obravnavali delo v preteklem letu, med prisotnimi razvila lepa debata o nadaljnjem delu in poslanstvu te umetniške skupine. V minulim letu je Radijski oder uresničil veliko oddaj za Radio Trst A, veliko teh je bilo namenjenih otroški publiki, precej ustvarjalnega napora je bilo posvečenega tudi številnim dogodkom ob letošnji obletnici. Posebno pozornost so prisotni namenili skrbi za kakovost dela in izobraževanju mladih ter starejših članov: skrb in vzgoja za zborni izreko in govor sta pri tem ključnega pomena, prav tako ohranjanje živga stika s publiko, ki z neomajno navezanostjo spremlja radijsko igro in umetniško branje. Radijski oder si bo prizadeval, da bi tudi otroški publiki ponovno ponudil otroško radijsko igro, ki tudi v današnjem času prevlade vidnega ohranja v

vzgojnem procesu otrok in mladostnikov pomembno in nezamenljivo vlogo. Tudi v prihajajočem letu čakajo skupino lepi umetniški izzivi, med katerimi naj omenimo slavno akademijo ob koncu praznovanja 70-letnice skupine (5. februarja 2017) ter realizacijo nagrajenih in priporočenih izvornih radijskih del, nov roman

v nadaljevanjih, radijske igre za božični in velikonočni čas, Gledališki vrtljak, Malo gledališko šolo Matejke Peterlin ter

poletni gledališki večer. Občni zbor je bil tokrat tudi volilnega značaja, iz njega je izšel nov odbor, ki si je na prvi seji takole porazdelil funkcije: za predsednico Radijskega odra je bila izvoljena Maja Lapornik, za podpredsednika pa Andrej Pisani; umetniški vodja bo Manica Maver, blagajniško funkcijo je prevzel Marjan Jevnikar, tajniške posle bo vodila Anka Peterlin, odgovorna za delo z mladimi in za nepridobitniško dejavnost je Lučka Susič. Poleg omenjenih so v odboru še Marjan Kravos, Marjetica Puntar, Ivan Makuc in Ivan Bužecan.

DREKA Sveta maša ob 50-letnici štirinajst dnevnika Dom

“Za nami je 50 let prisotnosti in pričevanja!”

Dom, petnajst dnevnik Slovencev v Benečiji, Režiji in Kanalski dolini je v nedeljo, 27. novembra, s sveto mašo v Dreki praznoval 50. rojstni dan. Prav v Dreki je časopis nastal leta 1966. Ob 11. uri je bila v župnijski cerkvi pri Devici Mariji slovesna sveta maša, ki jo je spremljal cerkveni pevski zbor iz Ukev. Maševal je odgovorni urednik Doma msgr. Marino Qualizza, somaševal pa g. Mario Qualizza. Svete maše se je udeležilo veliko ljudi iz Beneške Slovenije in Posočja, ob koncu maše je podpredsednik deželne sveta FJK Igor Gabrovec izročil msgr. Marindu Qualizzi spominsko medaljo Dežele FJK ter v krajšem nagovoru poudaril, da je Dom izjemnega pomena za Beneško Slovenijo, njegov glas pa se sliši tako v Trstu kot v Ljubljani: “Pomemben je za nas vse! In tako naj bo tudi v prihodnje!”

Izbira Dreke za sveto mašo ni bila

naključna, saj je msgr. Marino Qualizza med nagovorom, v katerem se je spomnil tudi skromnih začetkov časopisa, poudaril: “Ni čudno, da se je Dom rodil prav v naši fari. Zares smo ponosni, da se je prav od tod začelo v pisani besedi oznanjati evangelij in krščansko omiko, da bomo imeli še upanje za naprej”. Pou-

daril je tudi navezanost Benečanov na rodno zemljo: “Že res, da miru v svetu ni, a vsaj mi živimo precej mirno in gledamo z upanjem v prihodnost, si podamo roko med sabo tudi takrat, ko je pri nas megleno, kajti poznamo našo deželo, ki jo imamo srčno radi. Upamo, da bomo še veliko let izdajali Dom, kajti ima-

mo ljudi, ki znajo nadaljevati naše delo”.

Direktor pastoralnega sveta špertske dekanije Simone Bordon je v krajšem nagovoru potrdil, da je moč Doma v pripadnosti območju, jeziku in kulturi, ker je Dom časnik Benečije in slovenske manjšine v videmski pokrajini.

Prijatelj Benečanov, predsednik Tolminske upravne enote Zdravko Likar, ki je tudi sam redni so-

delavec Doma, je prinesel pozdrave županov Bovca, Kobarida in Tolmina, poudaril je svojo navezanost na Dom, se spomnil leta 2003, ko je bil Dom skorajda že na robu propada, “a je vstal iz pepela kot Feniks”. Zdravko Likar se je spomnil tudi kobariškega župnika msgr. Franca Rupnika, velikega prijatelja Benečanov, ki je bil eden temeljnih sodelavcev Doma. Omenil je njegovo veselje in njegove besede v najtežjih časih za Dom: “Spet smo zmagali!”, ko je bil Dom rešen. Od takrat, tako Zdravko Likar, Dom samo napreduje in prav je tako, saj je: “Most med Posočjem in Benečijo, a tudi most med latinskimi in slovanskimi svetom. In naj ta most zdrži in povezuje lju-

di še veliko, veliko let!” Pri zahvalni maši ob 50-letnici Doma so bili prisotni tudi župani Dreke Francesco Romanov, Garmaka Eliana Fabello, Podbonesca Camillo Melissa, Srednjega Luca Postregna, Svetega Lenarta Antonio Comugnaro in Špetra Mariano Zufferli, predstavnica Urada za Slovence v Zamejstvu in po svetu Irena Vadjal in predsednica SSO za videmsko pokrajino Anna Wedam. Domu sta med mnogimi čestitala tudi predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani in odbornik za kmetijstvo Cristiano Shaurli.

Po maši je v imenu sodelavcev Doma spregovoril Riccardo Ruttar, ki je poudaril, da Dom ostaja tudi danes in bo v prihodnje trdnjava slovenstva v Benečiji, kot je tudi posvaril pred nevarnostjo t. i. prestrukturiranja, ki bi ogrozilo njegov obstoj.

(v sodelovanju z uredništvom Doma pripravil JUP)

Zaživel projekt ZSSDI “Slovenščina naš jezik” V Benečiji vedno več slovenskega športa

Gibanje je zdravo, o tem ni dvoma. Več športa pomeni več zdravja. V luči sodelovanja med slovensko športno stvarnostjo v Italiji in šolskimi ter športnimi ustanovami v videmski pokrajini pa lahko to uveljavljeno razsvetljenje napreduje v koristen sklep, da v Benečiji več športa pomeni tudi več slovenščine.

V lanskem letu je ZSSDI v sodelovanju s Slovenskim raziskovalnim inštitutom predstavilo izsledke študije o zunajšolskih dejavnostih otrok, ki obiskujejo slovenske šole, in prišlo do neizpodbitne ugotovitve, da je znanje slovenskega jezika na splošno zelo pomanjkljivo. To izhaja iz vprašalnikov, na katere je odgovorilo nad 2000 učencev in dijakov. Drugo dejstvo je to, da imamo v naših športnih društvih veliko otrok, ki slovensčine ne poznajo, ker so hčere in sinovi neslovenskih družin, pa bi se radi prav ob sproščeni športni vadbi naučili vsaj nekaj osnov slovenskega jezika, če že ne aktivno, vsaj pasivno.

To je torej jezikovno stanje najmlajših članov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. S strokovnjaki na jezikovnem področju se je ZSSDI nad situacijo zamislilo in začelo iskati formule, kako bi lahko nastale vrzeli uspešneje premagovali. In tako je nastal širok športno jezikovni projekt, ki zaobjema vse območje dežele Furlanije Julijske krajine, kjer je naša slovenska narodnostna skupnost prisotna na ob-

močju, in predvsem Benečijo, kjer jezikovno stanje predstavlja posebno poglavje.

Tako je v oktobru zaživel dolgoleten projekt z imenom Slovenščina naš jezik, ki je obogatil športno ponudbo, namenjeno beneškim otrokom z novimi vsebinami pod vodstvom slovensko govorečih vaditeljev, za katerega so združili moči Državna večstopenjska šola s slovensko-italijan-

skim dvojezičnim poukom v Špetru, Planinska družina Benečije in Združenje slovenskih športnih društev v Italiji.

“Gre za plodno in zelo pomembno sodelovanje, ki nam pomaga pri izboljšanju in nadgradnji kompetenc na področju telesne vzgoje in nudi učencem dodatno oporo pri usvajanju slovenskega jezika in pri razvoju narodne identitete in občutka pripadnosti”, pravi ravnateljica dvojezične šole v Špetru Sonja Klanjšček, ki se s številnimi družinami, ki so pristopili k projektu, veseli novih zunajšolskih pobud, ki jih prireja ZSSDI. Kako športna dejavnost lahko pozitivno vpliva na nivo obvladanja slovenskega jezika v Benečiji, je razvidno iz analize naslednjih števil. 23 učencev nižje srednje šole in petega razreda osnovne šole se enkrat tedensko udeležuje roketnega

krožka, ki ga vodi profesorica slovensčine na špertski srednji šoli in nekdanja igralka rokometna Vesna Jagodic. V enem šolskem letu je bilo roketnemu skupno namenjenih 45 ur vadbe. Tjaša Šušteršič pa vodi delavnico osnovne motorike za zadnji letnik vrta in prva dva razreda osnovne šole. Udeležuje se je 24 otrok, ki marljivo vadijo dvakrat na teden in bodo do konca šolskega leta v telovadnici preživeli skupno 60 ur. V občinskem bazenu v Čedadu pa potekajo tečajji plavanja, ki jih prireja Planinska družina Benečije in ZSSDI. 30 otrok se uči plavanja in osvaja elemente slovenskega jezika pod vodstvom slovensko govorečih trenerjev.

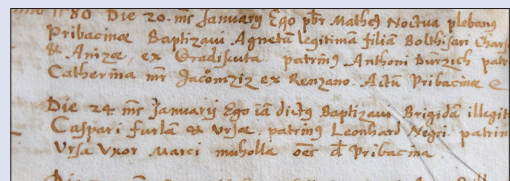
V naslednjih mesecih bodo v sklopu projekta Slovenščina naš jezik v Benečiji zaživele tudi druge zamisli v režiji Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Že konec novembra so na nižji srednji šoli v Špetru izvedli etapo šolske-

ga Jezikovnega poligona, ki je namenjen učencem in učenkam tretjega razreda. Sledile bodo plesne delavnice za osnovnošolce projekta Skokica pleše, v zimskem času pa bodo na vrsti Skokičin vrtljak, deželno tekmovalni projekt ZSSDI v igri med dvema ognjema in tečaj smučanja v sodelovanju s Planinsko družino Benečije in Osnovno organizacijo zamejskih učiteljev smučanja. Ravnateljica Sonja Klanjšček zadovoljno ugotavlja, da je “projekt izvajan na zelo visoki strokovni ravni”. Da bo ponudba v prihodnje še kakovostnejša, pa je v pravi podpis protokola uradnega sodelovanja med Državno večstopenjsko dvojezično šolo v Špetru in ZSSDI z namenom, da se otrokom v Benečiji zagotovi več športa v zunajšolskem času in zato več zdravja in več slovensčine.

VIPAVSKI PRIIMKI (19)

FURLANI

Priimek Furlani je na prvi pogled poitalijančena oblika priimka Furlan. V nekaterih primerih je to res, a v mnogih pa to ne drži. Obstajata namreč priimka Furlan in Furlani, ki pa ne izhajata drug iz drugega. Poglejmo zakaj. Pomensko gre pri obeh za priimek z jasnim izvo-

Abecedni seznam lastnikov hiš iz sredine 18. stoletja iz Terezijanskega katastra, ki ga hrani Državni arhiv v Gorici. Izsek je pod črko F, kjer najdemo precej Furlanov in Furlanijev. Zapisnikar je vse napisal kot Furlanije, čeprav sta v Prvačini že več kot štiri stoletja tako rodbine Furlanov kot Furlanijev.

rom. Gre za prišleka, ki se je na Vipavsko priselil iz Furlanije. Lahko je bil etnično Furlan ali pa tudi Italijan, Slovenec ali Nemec; pač nekdo, ki je nekaj časa živel na Furlanskem.

Danes je po vsem svetu razseljenih kakih 10.000 Furlanijev. Več kot polovico vseh najdemo v Braziliji in Argentini, saj je bilo izseljevanje tja pred stoletjem in več izjemno močno. V Sloveniji jih je bilo leta 2014 153, trdijo italijanski demografi. A v resnici je številka nižja. Januarja 2016 je bilo po uradnih podatkih v Sloveniji 86 Furlanijev. A tu je še 1644 Furlanov in 164 Furlaničev.

V Vipavski dolini najdemo Furlanije v Prvačini. Tam so bili že od vsega začetka pisanja matičnih knjig, čeprav v zapisih v vseh obdobjih najdemo tudi poslovenjeno obliko Furlan. Poleg samostojnega priimka Furlan, kajpada. Zato je pri raziskovanju treba paziti zaradi teh pravopisnih napak. Prvaški Furlaniji so se priselili iz Podturna, goriškega predmestja. Že od vsega začetka najdemo med njimi neplemiče in plemiče.

Zgodba o rodu Furlanijev se začne v času Primoža Trubarja, saj jih najdemo že v najstarejših ohranjenih knjigah od leta 1580 naprej. Okoli leta 1660 se je v Prvačini rodil plemič Matija Fur-

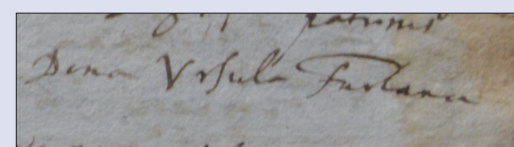

Del Prvačine se je imenoval po rodbini Furlani. Zapis najdemo v katastru izpred slabih dveh stoletij. Izvirnik hranita Državni arhiv v Trstu in Arhiv Republike Slovenije v Ljubljani.

lani, čigar rodu sledimo vse do današnjih dni. Le malo Slovencev se lahko pohvali, da ima v rodbini plemiča. Slovenskega plemstva je bilo namreč v zgodovini razmeroma malo, po drugi svetovni vojni pa so oblasti začele izganjati ne le plemiče, ampak

tudi vsakršen spomin nanje. Mnogi Slovenci zato leta in leta ogromno časa in denarja vlagajo v iskanje modre krvi med svojimi predniki. A le redki so uspešni. V našem primeru je drugače.

Plemiški naziv je podelil vladar za izjemne zasluge. To je bilo lahko dolgoletno služenje vojske ali delo v javni upravi. Plemiški naziv je neke vrste odlikovanje. Včasih je dedno, včasih ne. Plemstvo se od navadnih ljudi zato skuša razlikovati. Plemenitost je lahko v dobrednem pomenu ali pa samo v zunanjih znakih. Čeprav so bili Furlaniji nižji plemiči, ki jim niso pritkali krone in hermelini, pa so se lahko oblačili drugače. Lepše in razkošneje. Vključno z oblačili iz žameta in zlatino, če so jo imeli. Pri plemiških družinah so krstni vpisi malce različni

Leta 1580 najdemo zapis o krstu deklice, nezakonske hčere Gašperja Furlanija in Uršule. Nezakonska je bila verjetno zaradi ugleda, saj je bila Uršula tudi Furlani, vendar za razliko od Gašperja iz plemenitega rodu. Par se je kasneje poročil. Knjigo hrani Škofjški arhiv Koper.

od navadnih. Kmetje so krstili otroka zelo hitro po rojstvu, če je bilo mogoče, še isti dan. Vzrok je bil preprost, visoka smrtnost je predstavljala nevarnost, da bi otrok umrl brez krsta. S tem pa ne bi prišel v nebesa. Tako so takrat menili. Plemiški krsti pa so bili šele nekaj dni po rojstvu, saj so velikokrat botri prišli iz drugih krajev. Prvaški Furlaniji so imeli veliko botrov plemečev in uglednih ljudi iz Gorice in Kanala.

Med 32 duhovniki v Prvačini je bilo precej domačinov, največ iz rodbine Furlani. Prvi je bil Peter Furlani, rojen 1657. Sledilo so Janez Furlani, Peter Furlani, Dominik Furlan in Janez Anton Furlan. V vasi je bilo več družin Furlani, ki pa so verjetno vse iz iste korenine. Ene so plemiške, druge ne. Velikokrat opažamo, da imajo plemiči priimek Furlani, neplemiči pa Furlan. Družine so v uk za duhovnike k domačemu župniku pošiljale tudi po več sinov, doma je moral ostati samo eden, ki je prevzel posest.

Vrnimo se k našemu plemenitemu Matiju Furlaniju. V knjigah ga najdemo prvič 29. avgusta 1691, ko mu je žena Polona rodila prvega “zakonskega in naravnega sina” Matijo. Zapis je v uradnem jeziku Cerkev, v latinščini. Takrat so v latinščino tudi prevajali imena. Zato ne vemo, ali je bil Matija mogoče v resnici Matjaž, Matic ali Matevž. Za botra je prišel Andrej Kranjec iz Gorice. Kdaj sta se Matija in Polona rodila, ni znano, saj so knjige iz tistega časa bile uničene v času, ko so partizani po koncu druge svetovne vojne zasedli župnišče v Prvačini. Letnici njihovih rojstev sta zato približni. Ohranjeni so podatki, da sta imela pet otrok, kar pa verjetno ni končna številka.

Tino Mamič

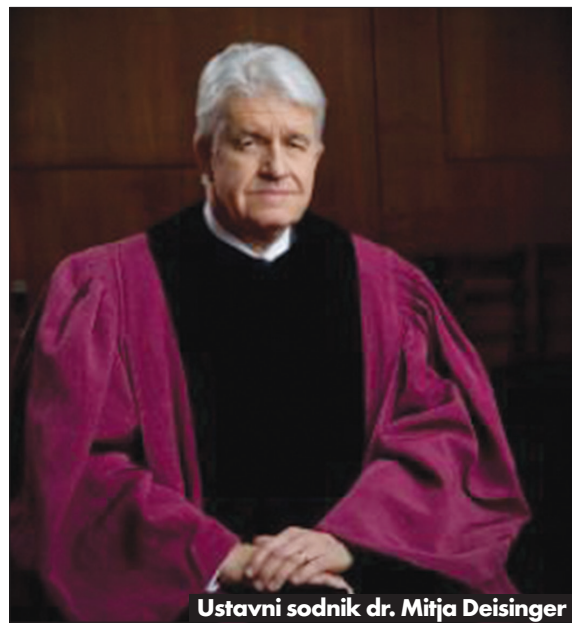
Franc Jeza, neutrudni borec za ustanovitev samostojne slovenske države

Tudi po interpelaciji zoper vlado država ne bo boljša!

V slovenski politiki in javnosti še vedno odmeva interpelacija zoper vlado, ki jo je vložila SDS, največja opozicijska stranka, in o kateri so poslanci državnega zbora razpravljali kar 16 ur. Nekatera javna občila so zatrjevala, da je bila interpelacija brez pomena, da je povzročila le izgubo časa ter da je z njo tisti del opozicije, ki ga vodi, usmerja in tudi navdihuje, pravzaprav začel kampanjo za možne predčasne parlamentarne volitve. Morda je taka ocena za nekatera politična in civilnodružbena okolja bila tudi pravilna, saj naj bi jo potrjevale izjave Janeza Janše in predsednika vlade Mira Cerarja ob koncu razprave v državnem zboru. Janez Janša je zatrdil, "da premier ni odgovoril na številna konkretna vprašanja opozicijskih poslancev, namesto tega pa so ti dočakali osem minut in pol Cerarjevega predavanja o etiki in morali". Predsednik vlade pa je vodil dela opozicije odgovoril, "da v razpravi o interpelaciji ni slišal niti enega dobrega za prihodnost države pomembnega predloga, ampak se je govorilo le o stvareh za nazaj". Opoziciji je tudi očital, "da ne želi videti

ničesar, kar je vlada naredila dobrega". Naj spomnim, kaj sploh je interpelacija in kaj pomeni. Po najbolj uporabljeni definiciji "je interpelacija parlamentarni izraz za z ustavo določen institut kontrole nad delovanjem vlade ali posameznega ministra, lahko tudi z Janez Janša in poslanci stranke SDS vendarle govorili o konkretnih temah in zadevah. Pri tem so navajali tudi uradne listine in dokumente, vendar niso dobili odgovora na glavno vprašanje, namreč "v kolikšni meri je vlada v prvi polovici svojega mandata uresničevala ustavno prisego in lastno koalicijsko pogodbo ter na katerih področjih so odstopanja od zastavljenih ciljev največja"? Namesto vlade in njenega predsednika Mira Cerarja je stanje v Sloveniji dobro ocenil ustavni sodnik dr. Mitja Deisinger. V

daljšem pogovoru za tednik Demokracija je na vprašanje o stanju duha v Sloveniji odvrnil, "da

Ustavni sodnik dr. Mitja Deisinger

so njegovi občutki taki, da vse nekako stoji, se ne premika, problemi se rešujejo le delno. Finančna kriza še ni končana, bo pa nova izbruhnila v naslednjih nekaj letih. Na vse to država ne bi smela le čakati, ampak bi morala ukrepati že zdaj. Nas, Slove-

nijo, rešuje naše gospodarstvo, pa naj se sliši še tako čudno. In to majhna in srednje velika podjetja. Ta ustvarijo okrog 80 odstotkov svojih prihodkov z izvozom, s tem polnijo proračun in pri tem ni kakšnih posebnih težav. Dokler je še tako". Ustavni sodnik dr. Mitja Deisinger je v omenjenem intervjuju za tednik Demokracija nadalje dejal, "da celotna situacija v državi, ki je pri nekaterih stvareh malce nenormalna, potegne za sabo vse življenje. Glede položaja mladih in bega možganov v tujino se mi zdajšnje stanje zdi celo hujše kot po prvi in drugi svetovni vojni. V zadnjih treh, štirih letih je odšlo več kot 40.000 naših ljudi v tujino. Kdo se bo vrnil nazaj? Je tudi vprašanje našega zamejstva, našega zdomstva. V Sloveniji imamo sovražen odnos do teh

rojakov, tudi do tega, da bi pri nas ne delali".

Posebno aktualen je bil odgovor ustavnega sodnika dr. Deisingerja na trditev nekdanje premierke Alenke Bratušek, "da Cerkev v postopku denacionalizacije ne bi smela zahtevati od države odškodnino, ki jo bodo plačali vsi državljani, tudi njeni verniki". V odgovoru je opozoril, "da je to izjava političarke. Če bi taka stališča sprejemali v pravo, bi bilo to konec pravne države. Je nedopustno, da se arbitrarno, samovoljno odloča. Tukaj je zakonodajna popolnoma jasna. Čudna je izjava Alenke Bratušek, "da gre denar iz rok davkoplačevalcev". Kaj vse davkoplačevalci plačujejo. Naj odškodnino Cerku primerjamo z vsemi sanacijami bank, plačili državnih posojil in z drugimi obveznostmi države, ki smo jih davkoplačevalci že pokrivali. Kaj pa to?"

Revija Ognjišče je s posebnim prispevkom počastila 100-letnico rojstva Franca Jeze. "Bil je zelo uspešen in dejaven časnikar, publicist in mislec, kot politični bегunec v Trstu. Ves čas, do smrti, je bil brez državljanstva in stalne zaposlitve, vseeno pa je ostal ljubitelj in občudovalec svoje rodne domovine Slovenije. Bil je znan kot neumoren borec za ustanovitev samostojne države Slovenije. Do leta 1991, ko so se urednišče njegove sanje o suvereni slovenski državi, je bil v Sloveniji zamočan. Prerasel je tipične slovenske lastnosti ponižnega, poslušnega in vdanega človeka oblastem in se spremenil v

sproščene in svobodoljubnega moža, je o Francu Jezi zapisal njegov prijatelj in sodelavec Martin Jevnikar. Franc Jeza se je rodil 30. decembra 1916 na Hajdini pri Ptujju, umrl pa v Trstu 20. januarja 1984. Ob izidu njegove knjige *Spomini iz taborišča* je Martin Jevnikar zapisal, "da knjiga ni samo opis življenja Franca Jeze v dachauskem koncentracijskem taborišču, ampak je tudi prikaz pisateljeve človeške veličine, njegovega optimizma, pokončnosti in nezlomljivega upanja".

V Sloveniji javna občila še vedno obravnavajo izvolitev Donalda Trumpa za novega predsednika ZDA, toda doslej se še nihče ni opravičil za žaljivo in zlobno pisanje in poročanje o njem in soprogi Melaniji Knavs-Trump. Medtem je novi predsednik najmočnejše države na svetu po telefonu poklical predsednika Slovenije Boruta Pahorja in predsednika vlade Mira Cerarja. Imeli naj bi prisrčen pogovor, pri katerem je sodelovala tudi naša rojkinja in prva dama ZDA, Melanija Knavs-Trump. Dodajam, da je bilo vsaj neokusno in morda tudi v nasprotju z mednarodno prakso in pravili, da je naš premier Miro Cerar novemu predsedniku ZDA vsilil svojo oceno razmer v Sloveniji. Predsedniku Donaldu Trumpu je namreč zatrdil, "da je Slovenija po preteklih kriznih letih v vse boljšem stanju. Moderniziramo državo, kar vam bomo tudi z veseljem pokazali, ko boste obiskali Slovenijo".

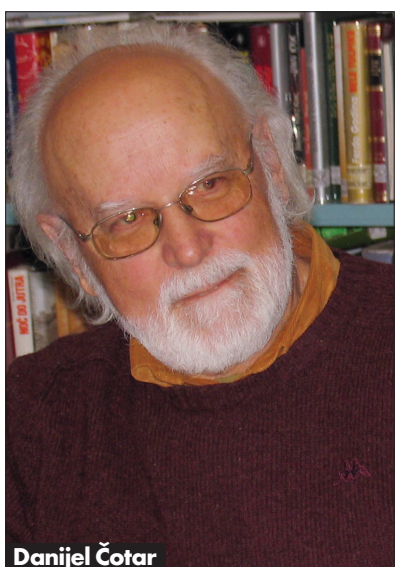
Matijan Drobež

Izjemen knjižni dosežek

Prestižno priznanje zlata hruška knjigi Ptičje kvatre

V Ljubljani podeljujejo od leta 2010 nagrade za najboljše otroške in mladinske knjige, ki so leto prej izšle v slovenskem prostoru. Letos je prvič to prestižno nagrado - imenuje se priznanje zlata hruška - dobila knjiga iz zamejstva, namreč knjiga *Ptičje kvatre*, ki jo je napisal Da-

nižel Čotar, ilustriral pa Matej Susič. Marsikateri bralec tega poročila, predvsem če gre za prijatelja knjižnih zbirk, ki jih v decembrskem času skupaj s kolektarjem ponuja Goriška Mohorjeva družba, jo je gotovo že lani opazil. Pred kakim mesecem smo izvedeli, da bo knjiga dobila znak kakovosti (*zlato hruško*), torej znak, ki pomeni, da knjiga izstopa po kakovosti in izvedbi. Morda pa se nismo vsi zavedali, kakšnega pomena je ta znak, saj ga pri nas morda premalo poznamo. Dovolj je, če pomislimo, da se je letos zanj pogovalo približno 700 knjig. Od teh si ga je pridobila približno ena desetina. Ker je ta znak nastal z namenom, da bi vzgojitelji in starši lažje izbirali dobre knjige za otroke, založbe oz.

Danijel Čotar

knjižnice poskrbijo, da mali okrogli znak s podobo hruške zalepijo na zunanjo stran platnice knjige. In že to je vsem založbam in ustvarjalcem v veliko zadoščenje in ponos. Če pa pomislimo, da nazadnje komisija izmed vseh izbranih določi samo štiri, ki dobijo tudi priznanje zlata hruška, si lahko predstavljamo, kakšno veselje za vlada med tistimi, ki si ga prislužijo. Pri svoji izbiri komisija ocenjuje "etično, spoznavno in estetsko vrednost knjige, učinkovitost ustvarjalnih postopkov, založniško-obrtniškega dela ter ustreznost glede na ciljnega bralca". Pri vseh teh zahtevah sta torej v ospredju dva ustvarjalca: avtor besedila in ilustrator. Zato so bili na podeljevanje znakov kakovosti in priznanj *zlata hruška* vabljeni avtorji, ilustratorji in založniki nagrajenih knjig. Podeljevanje je potekalo v sredo, v okviru letošnjega knjižnega sejma v Ljubljani in je izvenelo zelo slovesno, obenem pa prisrčno in sproščeno. Kosovelovo dvorano Cankarjevega doma so napolnili predstavniki najuglednejših slovenskih založb, kot so npr. Mladinska knjiga, Cankarjeva založba, MIŠ in Učila. Slovesni ton je pravzaprav izhajal iz občutka, ki so ga izžarevali vsi oblikovalci, da gre za pomemben kulturni praznik. Osrednji del proslave je bil posvečen dvema damama: Nataši Konc Lorenzutti, ki si je prav ta-

ko prislužila priznanje zlata hruška z otroško knjigo *Kdo je danes glavni* ter norveški mladinski pisateljici Mariji Parr, s katerima se je v sproščnem slovensko-angleškem intervjuju pogovarjal komik, igravec in prevajalec Boštjan Gorenc-Pižama. Programu, ki je zaobjemal tudi glasbene točke, izvajane na stara in nenavadna ljudska glasbila, so dali naslov *Od gnezd do zvezd* (obenem je to tudi naslov preglednega *Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig*), kar je

Matej Susič

takoj priključilo v zavest obe nagrajeni poučni knjigi, *Ptičje kvatre* in *Od gnezd do zvezd* Saše Dolenca. Četrta nagrajena knjiga - spada v kategorijo prevedenih leposlovnih knjig - pa je *Ukulele jam* avtorja Alena Meškoviča. Na oder so bili naprej poklicani zastopniki vseh prejemnikov znaka kakovosti, potem pa še prejemniki priznanj zlata hruška. Za *Ptičje kvatre* ga je v imenu celotne ekipe dvignil ilustrator, Matej Susič. Naj navedemo, kaj piše v prejeti diplomii: za avtorja besedila, Danijela Čotara, da je "do ptic, ki jih opisuje, znastveno radoveden in obenem otroško vznihčen"; za ilustratorja Mateja Susiča pa, da je "odlična ilustracija poznavalsko natančna pri uporabljanju bistvenih značilnosti posamezne ptice, s poetično potez pa razkriva slikarjevo naklonjenost do njih". Za oba ustvarjalca in za oba založnika, Goriško in Celjsko Mohorjevo družbo gre torej za izreden dosežek, na katerega so vsi lahko upravičeno ponosni.

ko prislužila priznanje zlata hruška z otroško knjigo *Kdo je danes glavni* ter norveški mladinski pisateljici Mariji Parr, s katerima se je v sproščnem slovensko-angleškem intervjuju pogovarjal komik, igravec in prevajalec Boštjan Gorenc-Pižama. Programu, ki je zaobjemal tudi glasbene točke, izvajane na stara in nenavadna ljudska glasbila, so dali naslov *Od gnezd do zvezd* (obenem je to tudi naslov preglednega *Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig*), kar je

takoj priključilo v zavest obe nagrajeni poučni knjigi, *Ptičje kvatre* in *Od gnezd do zvezd* Saše Dolenca. Četrta nagrajena knjiga - spada v kategorijo prevedenih leposlovnih knjig - pa je *Ukulele jam* avtorja Alena Meškoviča. Na oder so bili naprej poklicani zastopniki vseh prejemnikov znaka kakovosti, potem pa še prejemniki priznanj zlata hruška. Za *Ptičje kvatre* ga je v imenu celotne ekipe dvignil ilustrator, Matej Susič. Naj navedemo, kaj piše v prejeti diplomii: za avtorja besedila, Danijela Čotara, da je "do ptic, ki jih opisuje, znastveno radoveden in obenem otroško vznihčen"; za ilustratorja Mateja Susiča pa, da je "odlična ilustracija poznavalsko natančna pri uporabljanju bistvenih značilnosti posamezne ptice, s poetično potez pa razkriva slikarjevo naklonjenost do njih". Za oba ustvarjalca in za oba založnika, Goriško in Celjsko Mohorjevo družbo gre torej za izreden dosežek, na katerega so vsi lahko upravičeno ponosni.

LP

Ob 110-letnici smrti Simona Gregorčiča

Kratka slovesnost v Ljudskem vrtu v Gorici

Prav na dan, ko je Simon Gregorčič (1844, Vrsno, 1906, Gorica) pred 110 leti, 24. novembra 1906, zapustil "to solzno dolino" in odšel v večni raj, se je skupina kulturnikov iz širše Goriške, tostran in onstran nekdanje meje poklonila tenkočutnemu pesniku in položila cvetje pred njegov spomenik v Ljudskem vrtu v Gorici. Prof. Aldo Rupel je zbranim, med katerimi so bili Igor Komel, predsednik goriškega Kulturnega doma, Marilka Koršič, svetnica

krajskem nagovoru sta Gregorčičeve stihe *Kljubuj usodi* in *Na bregu* prebrala učenca iz goriškega Dijaškega doma S. Gregorčič, nato pa se je v vsej svoji veličini in silni izpovedni moči oglasila Gregorčičeva pesem Soči. Z zanosom in mojstrsko interpretacijo, prevsem pa s srčnostjo je izzvenela iz ust čudovitega

Foto KD

SSk na goriški občini, Julijan Čavdek, pokrajinski tajnik SSK, Damjan Paulin, predsednik KTD, Kristina Knez, ravnateljica Dijaškega doma Simon Gregorčič iz Gorice, in Slavko Pregel, podpredsednik Bralne značke, na kratko obnovil vse prej kot lahko pot, ki jo je imela slovenska konzulta na goriški občini, ko si je zamislila postavitev kipa Simona Gregorčiča v samem mestnem središču. Zaradi svojih preroških verzov v pesnitvi Soči je bil, kot France Bevk in še kdo drug, "persona non grata". A kljub vsem težavam se je pod levosredinsko občinsko upravo Vittoria Brancatija uredničila ta srčna želja goriških Slovencev, da imajo svojega "goriškega slavčka" v Ljudskem vrtu. Prof. Rupel je tudi spomnil, da prav v teh novembrskih dneh poteka 10-letnica odkritja tega doprsnega spomenika, ki ga je izdelal domači umetnik, sicer učitelj na slovenskih šolah v Gorici, Silvan Bevčar. Po

igralca Radoša Bolčine, člana igralskega ansambla Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Gregorčičeva čustva in globoke misli so odmevale po vsem Ljudskem vrtu. Tudi ta dogodek je potrdil vedno živo prisotnost Slovencev v našem mestu, kjer smo nekaterim še zmeraj trn v peti, kljub temu da so ta obsoški kraj v zadnjih letih preplavili migranti z vseh koncev sveta. Večjo skupino gostov iz Slovenije, učiteljic in mentorice Gregorčičeve Bralne značke - obisk Gorice je zanje priredila Zveza prijateljev mladine za novogoriško območje -, je prof. Aldo Rupel pospremil še na ogled Trgovskega doma, Feiglove knjižnice, Travnika ... do Goriškega doma, kjer je prebival S. Gregorčič in kjer se dviga mogočna cedra, ter do Dijaškega doma, ki je poimenovan po še posebno nam Primorcem zelo priljubljenem velikem "sinu planin".

IK

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (42)

Mariza Perat

POSVETITEV RUSIJE IN POVEZANOST
PAPEŽEV S FATIMO

Značilna za Fatimo je njena povezanost s papeži.

Že pri prikazovanjih je Marija govorila o Piju XI. Pij XII. je bil, kot omenjeno, posvečen v škofa prav 13. maja 1917 in njemu je tudi,

Kronanje fatimske Matere Božje

kot poznejšemu Pastirju vesoljne Cerkve, bila zaupana naloga za posvetitev sveta in Rusije Marijinemu Srcu. To je Pij XII. opravil 31. oktobra 1942, ob 25-letnici fatimskih prikazovanj.

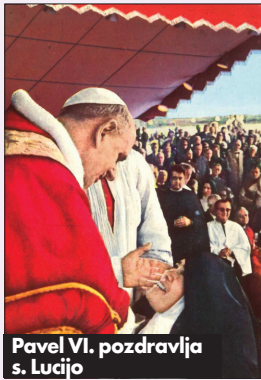
Dne 1. maja 1948 je Pij XII. posvetitev sveta Marijinemu Brezmadežnemu Srcu obnovil.

Znano je, da je bil tudi Pij XII. pričča sončnemu čudežu, podobnemu tistemu v Fatimi. To se je zgodilo v vatikanskih vrtovih 30. in 31. oktobra 1950, nato naslednji dan 1. novembra, ko je razglasil versko resnico o Marijinem Vnebovzetju, ter 8. novembra, ob osmini omenjene proglasitve.

Leta 1952 je Pij XII. posvetitev sveta znova obnovil. Uvedel je tudi praznik Marijinega Brezmadežnega Srca, ki naj se praznuje 22. avgusta, a je danes predstavljen na soboto po prazniku Srca Jezusovega. Leta 1946 je papeški legat, kardinal Masella, ob prisotnosti 600.000 romarjev slovesno okronal kip fatimske Matere Božje ter ji podelil naziv: "Kraljica sveta in miru".

Papež Janez XXIII. (1958-1963), danes prištet k svetnikom, je Fatimo obiskal še kot kardinal 13. maja 1956. Leta 1959 je z vsemi italijanskimi škofi posvetil Italijo Marijinemu Srcu.

Ob sklepu 2. vatikanskega cerkevne zbornice je sv. oče Pavel VI. (1963-1978), danes prištet k blaženim, leta 1964 Cerkev in svet znova posvetil Marijinemu Srcu. Ob tisti priložnosti je v fatimsko svetišče poslal

Pavel VI. pozdravlja s. Lucijo

Pij XII. ob posvetitvi sveta Marijinemu Srcu 31. oktobra 1942

zlatu vrtnico. Leta 1967 je, ob 50-letnici prikazovanj, Fatimo obiskal in se srečal tudi s sestrom Lucijo.

Tesno je s Fatimo povezan Janez Pavel II. (1978-2005), danes prištet k svetnikom.

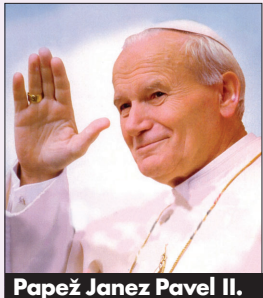
Dne 13. maja 1981 je na Trgu sv. Petra doživel hud atentat, pri katerem se je pozneje izkazalo, da mu je življenje kot po čudežu rešila Marijina roka. Ker se je atentat zgodil prav 13. maja, si je sv. oče v bolnišnico dal prinesiti besedilo fatimske skrivnosti. Med branjem je spoznal, da je prav on tisti "belo oblečeni škof", ki ga je pri atentatu zadela morilčeva krogla. Naslednje leto, 13. maja 1982, je Janez Pavel II. obiskal Fatimo in se tu Mariji zahvalil, da mu je rešila življenje.

Kardinal Angelo Roncalli v Fatimi

Papež Pavel VI. pred fatimsko gospo

Papež Janez Pavel II.

Posvetitev sveta in Rusije 25. marca 1984

Atentat na Trgu sv. Petra 13. maja 1981

Dne 25. marca 1984 je papež Janez Pavel II. na Trgu sv. Petra v Rimu pred izvirnim kipom fatimske Matere Božje skupaj z vsemi škofi sveta posvetil svet in Rusijo Marijinemu Brezmadežnemu Srcu. Ob tisti priložnosti je leirijsko-fatimskemu škofu Albertu izročil kroglo, ki ga je 13. maja 1981 na Trgu sv. Petra težko ranila pri atentatu. Kroglo so vdelali v krono fatimske Gospe.

/ dalje

Deželni svetnik SSk Igor Gabrovec posegel pri odborniku Bolzonellu
Promotur je s podražitvijo
sezonskih kart neprijazen do družin

Deželna družba Promotur je v teh dneh pričela s predprodajo smučarskih kart za prihajajočo zimsko sezono. Objavljeni ceniki prinašajo žal tudi nekatere podražitve, ki sicer ne zadevajo dnevnih vozovnic, ampak sezonske pakete. Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je zato vložil svetniško vprašanje, v katerem poudarja, da je nov cenik neprijazen do družin z odrasčajočimi otroki. Posebej se mu zdi čudno, da se znatna podražitev tiče družinskega paketa za sezonske vozov-

nice, medtem ko so ostale dnevne karte na smučiščih z nespremenjeno ceno. Za prvega odraslega je sicer cena ostala enaka kot lani (319 evrov) in prav tako nespremenjeno je ostalo brezplačno smučanje za otroke pod 10. letom (ter za seniorje nad 75 let), medtem ko je za drugega izmed staršev predvidena znatna podražitev (s 170 na 245 evrov). Novost predstavlja tudi združitev kategorij otrok in mladine v isti cenovni razred, za katerega je treba odšteti 206 evrov. Omenjene podražitve pomeni-

jo za primer štiričlanske družine z dvema otrokoma med 11. in 13. letom kar 141 evrov večjega izdatka. "Ne glede na ustreznost ali upravičenost povišanja cen menim, da je povsem neposrečeno in skrajno neprijazno naložiti breme družinam z odrasčajočimi otroki, ki bi morale uživati dodatne olajšave. Če je že potrebno popraviti cenike, naj velja enakomerno za vse kategorije smučarjev", končuje Gabrovec svoje svetniško vprašanje, v katerem poziva deželno upravo, naj se premisli in spremeni neljubo odločitev.

Z 9. strani

Kam je izginil ...

Tisto Miklavževo jutro se je že po sivini neba nakazovalo manj veselo, celo problematično. Otroci v vaški šoli so se naveličali čakanja. Miklavža naj bi sprejeli z igrico in s petjem, potem pa bi potekalo obdarovanje otrok iz otroškega vrtca in prvih razredov osnovne šole. Vse je bilo skrbno pripravljeno in dogovorjeno, a Miklavža ni in ni bilo. Le kam je izginil sveti Miklavž?

"Ne razumem, vsako leto je bil tako točen, nikoli ni zamujal", je ugotavljala učiteljica Meri, ki je vložila veliko dela in napore v pripravo dramskega prizora. Skrbelo jo je.

"Res je, še nikoli se ni zgodilo", je pomoderala vsa živčna učiteljica Slava. Zadnje dneve so tokokrat ponovili in zapeli pesem v čast Miklavžu. Bila je na trnhi. "Saj sem mu poslala esemes, naj pride prej, ob desetih, ne ob enajstih, kot je bilo sprva zmenjeno", se je oglašila gospa Flaviana iz tajništva.

"Mogoče pa se je zagodil v prometnem zamašku. Ob ponedeljkih je nemogoče, toliko prometa, da bi najrajši ostala doma. Pa

je treba v službo!" je rekla učiteljica Veselka iz otroškega vrtca. Najbolj v skrbeh je bila učiteljica Meri. Njeni učenci niso bili več zbrani, niso več sedeli, začeli so divjati in si nagajati. Klepetanje in hrup sta postajala nevzdržna. Sluginja Mafalda je naredila, kar je mogla. Mali so se začeli jokati, druge je tiščalo lulat. Prava polomija.

Kam je izginil sveti Miklavž? Zakaj zamuja? Zakaj ga še ni? Da ga že daje senilna pozabljenost? No, res je že star ... toliko stoletij ima na grbi ... da je pozabil? Po glavah odraslih so se motala ta in podobna vprašanja.

Otroci pa so ugibali drugače: bali so se, da niso bili dovolj pridni, da so hudički kaj ponagajali in spackali na seznamu obdarovancev. Bali so se, da Miklavža ne bo. Pa se prikaže glava iz tajništva. Tajnica Flaviana sporoča, da je poklicala Miklavža na mobilni telefon, pa da je izklopljen, pa da je nato poklicala na telefon v njegov urad in se je zadeva razčistila.

Skratka, do Miklavža ni prišlo nobeno telefonsko sporočilo o spremenjenem urniku srečanja.

Angelček za komunikacije je skrbno pregledal esemes: nič, popolnoma nič. Morda, da se je kje kaj zataknilo, včasih taka sporočila izpadejo, ali pa so ga poslali napačnemu naslovniku. Ojoj! Gospa Flaviana se boji, da je kaj zamešala. Pa saj je poslala sporočilo!

Tisto jutro je bilo posebno jutro, jutro po Miklavževi noči. Čeprav s polurno zamudo, se je sveti Miklavž končno pojavil na vratih jedilnice. Učiteljice so se oddahnille, otroci so se zresnili, ugibajoč, kaj je za vsem tem. Mali igralci in pevci pa so imeli nekoliko treme zaradi nastopa.

Zacingljalo je in zarožljalo. Angelski kraguljčki in verige strašljivih hudičkov.

Kolikokrat se odraslim v spominu utrnejo zvoki in šumi, podobne in slike iz otroštva! Otroci pa tudi danes, v dobi interneta, mobilnih in pametnih telefonov, mejlov in esemesov, živijo sanje in živijo od sanj. Dobri stari Miklavž, s škofovsko kapo in palico, z vrečami daril, ne more izginiti kar tako... Samo malo je zamudil in vse prestrašil, da ga ne bo. A naslednje leto bodo dogovori in sporočila potekali kot običajno, po starem, da ne pride do zamud in nesporazumov.

Dobrodošel, dobri sveti Miklavž, še vedno te pričakujemo!

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (134)

ZDRAVNIK IN NATUROPAT,
PREDVSEM PA ČLOVEK S SRCEM,
DR. CARLO MAGGIO

V Slovenijo je prišel zanimiv človek, kardiolog, naturopat, znanstveni direktor SIMF (italijansko združenje za funkcionalno medicino), direktor zdravstvenega centra Salus, fitoterapevt in nutricionist Gift. Kot zdravnik deluje že 32 let. Dr. Carlo Maggio je prišel v Slovenijo predavati v Ljubljano, in sicer na Naturopatsko šolo Saeka, o staranju ali bolje o kakovostnem staranju. To je človek, ki bi mu na pogled prisodili vsaj 20 let manj, kot jih dejansko ima. Dr. Carlo Maggio je diplomiral na medicinski fakulteti leta 1984, kardiolog je postal leta 1989, naturopat pa leta 2012.

Ko sem ga prvič srečala, sem bila še študentka naturopatije, dr. Carlo Maggio pa je bil moj predavatelj za modul antiaging. Vsi v dvorani so bili nad njim navdušeni, čisto vse je prevzel. In kako ne bi! Če ti dejansko o antiagingu predava človek, ki izgleda 20 let mlajši, kot je v resnici, saj ima skoraj 60 let. Srečala sva se še

večkrat med mojim študijem, predvsem na kongresih. Vedno so me presenetili njegov pristop, njegovo znanje, navdušenje nad življenjem in njegova človeška toplina, ki jo tako znanemu in učenemu zdravniku navadno težko prisodiš.

Ko sem doštudirala, sem izvedela, da je dr.

Carlo Maggio dokončal študij naturopatije na isti naturopatski šoli kot jaz. In po petih letih, ko sem odprla svojo naturopatsko šolo v Sloveniji, sem želela, da bi tudi moji študenti izvedeli zanj, ga poslušali, se od nje učili in ga spoznali. Želim jim nuditi kar najbolj poglobljeno znanje, kot sem ga sama prejela med študijem naturopatije. Profesor je ponudbo sprejel in zdaj je med predavatelji naturopatske šole Saeka. Nekega večera po predavanjih je privolil, da sem ga intervjuvala in ga povprašala, zakaj je tako človeški, tako

zelo drugačen od drugih zdravnikov. V naslednjem prispevku boste izvedeli, zakaj se je dr. Carlo Maggio odločil, da postane zdravnik.

/ dalje

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Pravni zastopnik Marko Tavčar

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 29. novembra, ob 14. uri

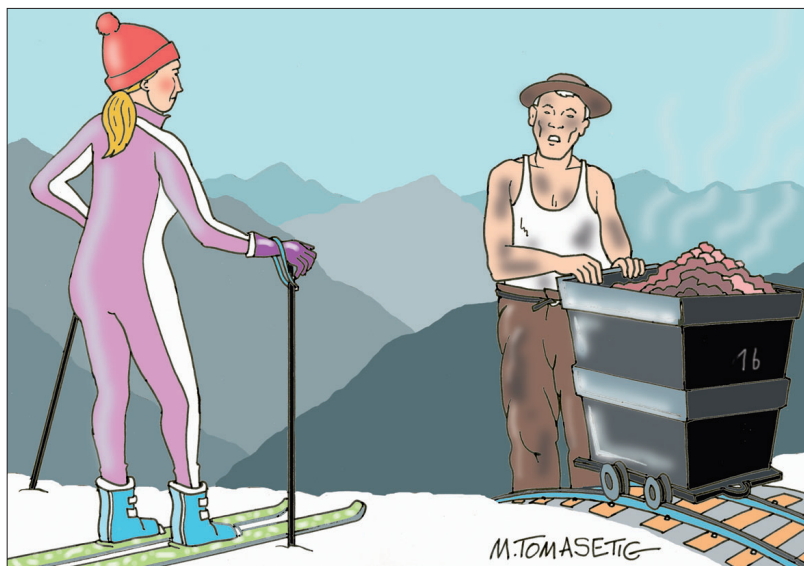
Pridejo leta, ko greš za spomini ...

Planine nad Ukvami (5)

Široka makadamska pot se od agriturizma Rosič dviguje strmo navzgor ob potoku in nato preko mosta na levi breg. Kolena že težko kljubujejo vzponu, razgled se odpira vse bolj proti Julijcem in Mangartu, ko je svet najbolj strm in se človeku zdi, da so pašniki zasidrani v pobočju, drugače bi takoj zgrmeli v dolino, se končno prikaže peščica domačij. Ena je čisto nova, pred njo je parkiran velik terenec, zdi se, da je mogočna lesena zgradba lastnikom vse leto prijeten, visokogorski dom. Na levi strani ceste je starejša, značilna gorska domačija z gospodarskimi poslopji, od katere se k nama pripodi glasen, lajajoč jazbecar. Z možem se bojiva, da ne bi prišlo do spopada z Lučko, ki je precej razborita psička, pa ju oba miriva. Z vrta pride še gospodinja. Elvio, ki je tega jutra zgovoren in družaben, jo nagovori kar v slovenščini. Priletna, prijazna ženica ne skriva veselja do pogovora v domačem jeziku in z možem naju, potem ko se posloviva in spet laziva v hrib, še dolgo pozdravljata in nama mahata v slovo. Čisto na skrivaj vzamem iz nahrbtnika fotoaparata in ukradem prizor iz njunega življenja.

Miza s kupom fižola, ki ga je treba oluščiti za zimo, živopisana lesena okna z bršljankami in čipkami ter lepo urejen in ograjen zelenjavni vrt. Poletje, ki počasi prehaja v jesen, v objemu planin nad Ukvami. Gospa s predpasnikom, ki zre nekam v daljavo, in neprijazna slutnja mraza v objemu zadnjih sončnih žarkov, ki rišejo pokrajino v zlatem in božajo utrujene gube, nekje v zakulisju Montaža in Mangarta. Pritiskam na gumb in kradem trenutke. Življenje na 1200 metrih. Ostala bova do pozne jeseni, nama je povedala gospa, potem se bova vrnila v dolino, kjer bova čakala na pomlad. Tako krhka je v pisanem predpasniku na travniku pred hišo, kjer ji sledi jata kokošk. Na oknih in naokoli po travniku cvetje, kot bi upala na poletje brez konca. In hišica kot iz sanj, visoko v strmih naročju planin. Za trenutek se mi zazdi, da sem se izgubila v pravljici, in dolgo strmim v dim, ki se dviga v nebo in briše temna pobočja Mangarta, ki ga je že pobelil prvi sneg. Z možem še vedno mahava v slovo. In rineva v strmino, da bi prišla tja, kjer je razgled brez konca. Mlajši pohodnik gre po stezi

navzdol. Nahrbtnik ima in videti je izkušen, zato ga vprašava za pot. Svetuje nama, naj greva na Lepi vrh, uro pa pol je do tja, če pohitiva po stezi, ki prečka visocer unese že pol ure pred vrhom na razglednem sedlu, onstran katerega nas že pozdravljajo Avstrija in Mokrine. Tu se slabo označena steza razdeli. Leva pot gre na bližnji Kok, na desni strani pa je že videti obrise Lepega vrha, do katerega pridemo po travnatem brezpotju. Zanimivo je, da so na bližnjem Koku do prvih let po drugi svetovni vojni delovali rudniki železa, niklja in manga-

kogorske pašnike. Sprejmeva ponujeni izziv, čeprav je strmo in naporno, navzgor gre, da jemlje sapo, a modrina vabi in noge se zagrizeno vzpenjajo po travnatih stopnicah. Vem, da je zgoraj razgled in morda zadnja priložnost za pozdrav poletju. Strmina se si-

na. Rudarska dejavnost je bila namreč glavni vir preživetja v Kanalski dolini, saj je na Beli peči delovala tudi železarna in pozneje tovarna avtomobilskih verig. Ob rudniku je bilo večje rudarsko naselje, kjer je bilo prostora za 200 do 300 delavcev, vse stav-

be so bile med seboj povezane, tako da prebivalcem v snegu, ledu in dežju ni bilo treba na plano. Iz spalnice so lahko prišli v rudnik in v veliko skupinsko jedilnico, hodniki so vodili še do ambulante in drugih skupnih prostorov. V začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja je bila večina lesenih stavb že porušeni in pokurjeni. Ostalo je le nekaj razvalin in ime Villaggio Cocco, ki označuje zdaj priljubljen izlet za turne smučarje. Lepi vrh ali Lepi vršič je veliko bolj samotni, predvsem jeseni, ko tu ni več živine in planšarjev. Odpira se na avstrijsko stran, na Ziljsko dolino, s katero so bili Ukljani vedno tesno povezani. Družila jih je zborovska pesem pa skupno življenje na planinah, ki pa ni vedno potekalo v čistem prijateljstvu. Za planine nad Ukvami, kot tudi za ostale karnijske planine, je znano, da so se pastirji prerekali, si nagajali, pa tudi kradli in skrivali živino. Ni kaj, brez sporov in jeze ni sosedskih odnosov. Novembra je na skoraj dvatisoč metrov visoki gori nebeški mir. Ker sva imela z možem srečo, imava brezvetrje in sonce je še prijetno in toplo, tako da lahko

sediva in sanjariva na trati pod podečimi se oblaki. Neskončnost, morje gora, beli penasti oblaki, obzorje brez konca. Pred nami je vsa Avstrija, s slutnjo velikih koroških jezer, Dobrač naju ponosno pozdravlja, nekje daleč za Mokrinami so Ture in beli obrisi ledenikov. Tišina, da bobni v ušesih, življenje, ki prehaja v večnost. Nekdo je na vršnem kamnu pustil rožni venec. Molitev, morda prošnja, tu v samotni, kjer je samo še korak do večnosti. In kjer lebdi upanje med belimi oblaki in modrino brez konca. Zaželim si, da bi se molitev uresničila, da bi bilo tistemu, ki je tu odložil težko življenjsko breme, lažje. Pa čeprav ga ne poznam. Samo rožni venec je. Odločitev je težka, a novembrski dnevi so kratki in morava nazaj v dolino. Z mrakom prihaja mraz in počasi začutiva, kako nama vlaga leze pod jopo naravnost v kosti. In čudovita pokrajina od Tur do Mokrin počasi rdi v zatonu, ki obeta še nekaj lepih poletnih užitkov. Potem bo vrhove zakrila megla, potem jih bo pobelil sneg in bodo postali cilj turnih smučarjev. Potem..., dokler nekega dne telohi ne bodo razbili ledene skorje in ne bodo veselo pogledali na plan. Tedaj se bo vse zopet začelo na novo in planine nad Ukvami bodo spet polne vpitja, zvončklanja in življenja.

/ dalje
Suzi Pertot

O domači ženski igri pod košema

Polet po več letih spet z žensko člansko ekipo

Okosarki smo se razpisali že pred tednom dni, tokrat pa naj namenimo nekaj besed dekletom, ki pri nas gojijo igro pod košema. Po več letih ima Športno društvo Polet spet svojo člansko postavbo v uradnem tekmovanju, v deželni C ligi. Gre za širši načrt za ponovno ovrednotenje oranžne žoge pri ženskah, poleg ekipe odraslih (v kateri je tudi veliko mladink) ima openski klub tudi zasedbo Under 18, pri Boru pa se v meddruštvenem sodelovanju kali še skupina najmlajših kosarkaric (Under 14), za katero skrbita Karin Malalan in Dejan Fara-

glia. V projekt so vpregli profesionalnega trenerja, starega znanca naše kosarkarske srenje, zagrebško-sežanskega strokovnjaka Maria Gerjeviča. On vodi tako članice kot mladinke, v prvi ekipi ima poleg najstnic na razpolago tudi vrsto izkušenih posameznic, ki so sestavljale zlato generacijo Poleta. Nekdanje mladinske državne reprezentantke in prvotilgašice Martina Gantar, Mateja Piccini, Mia Kraus, Fanika Di Lenardo – nekatere so danes tudi že mamice – so bile pred več kot desetletjem kadetske državne podprvakinja. Zdaj pa so sprejele izziv, da spet oblečejo društveni dres in se podajo v pravo tekmovanje, zlasti za namenom, da pomagajo z izkušnjami in nasveti novi, nadvse zagnani generaciji. V C ligi so poletovke ob krstnem domačem nastopu pri Briščikih že dosegle prvo zmago in

na primer klasična atletika ali bolj eksotično navijaštvo. Večkrat so morale slovenske kosarkarice pri nas iskati srečo v italijanskem okolju, deloma velja to še danes. Na Goriškem sta na primer 15-letnici Erika Bric in Anna Turel, ki igrata v Foljanu, na spisku kadetske državne reprezentance. Da ne govorimo o trenerju Matiji Joganu, ki ima za sabo celo izkušnji v mladinskem pogonu največjih italijanskih klubov, Famile iz Schia in beneškega Reyerja Umame, in je tako kot Jure Krečič v Miljah članice uspešno treniral tudi v državni A2 ligi. Navsezadnje so tudi Gantarjeva, Piccini-jeva, Krausova in v Miljah sestri Jessica ter Samantha Cergol več let nastopali med A2 in B ligo za SGT, miljski Interclub oziroma Tržič.

na primer klasična atletika ali bolj eksotično navijaštvo. Večkrat so morale slovenske kosarkarice pri nas iskati srečo v italijanskem okolju, deloma velja to še danes. Na Goriškem sta na primer 15-letnici Erika Bric in Anna Turel, ki igrata v Foljanu, na spisku kadetske državne reprezentance. Da ne govorimo o trenerju Matiji Joganu, ki ima za sabo celo izkušnji v mladinskem pogonu največjih italijanskih klubov, Famile iz Schia in beneškega Reyerja Umame, in je tako kot Jure Krečič v Miljah članice uspešno treniral tudi v državni A2 ligi. Navsezadnje so tudi Gantarjeva, Piccini-jeva, Krausova in v Miljah sestri Jessica ter Samantha Cergol več let nastopali med A2 in B ligo za SGT, miljski Interclub oziroma Tržič.

HC

S 7. strani

Otroci so izdelovali ...

Pobuda želi graditi mostove, krečiti moč naroda in otrokom odpreti širino pogleda in dojemanja.

Kdo sploh je Branka Janežič? Je skromna, drobna gospa, ki živi in diha za to, da bi čim bolj zvesto prenašala in širila kulturno dediščino med mlade generacije.

Kako in kdaj ste se spoznali z igračami, ki jih predstavljate na delavnicah? Zakaj to počnete?

Z igračami sem se spoznala kot otrok. Na delavnicah predstavljam vugo in bobiko. Vuga me je naučila delati mama. Imela sem nekaj let; spominim se, kako sem sedela na "kolnkišti" (ličen lesen zaboj za drva, šibje in premog) ter z žeblijem praskala po orehu, tako lomila jedrce in olesenele dele in jih iztresala. Bobiko pa me je naučila delati teta. Ata mi je umrl, ko sem imela dve leti, teta pa me je pomagala paziti in mi izdelala punčko iz "cotik". Izdelujem ju zato, da se izdelka ohranita.

Kako ste si zamislili, da bi to delili?

Izdelke izdelujem in prikazujem njihovo izdelavo. Na delavnico prinesem vzorec – dokončan izdelek in polizdelke – nekoliko pripravljene kose, ki jih za izdelavo potrebujemo, ter orodje in opremo.

Koliko let že izdelujete igračke?

V osnovni šoli so učenci v razredu moje hčerce govorili o starih igračah. Učiteljica je k sodelovanju povabila starše. Z veseljem sem priskočila na pomoč. Navdušenje otrok je bilo nepozabno. Čez nekaj let sem ostala brez službe in sem se začela ukvarjati z rokodelstvom. Uradno skoraj 10 let.

Kje vse ste že izdelali igračke?

Izdelke izdelujemo v centru šolskih in občinskih dejavnosti v Veržetu, po šolah, v muzejih, knjižnicah, sejmih in v hotelih v sklopu animacij.

Koliko vam to pomeni, zakaj imate to radi?

Pomeni mi veliko. Pri delu uživam. Pisatelj Janez Lah je napisal: "Ustvarjal-

na misel je življenjska sreča, zadovoljstvo, ljubezen. Zato ustvarja energijo življenja, občutek smisla realnega obstoja. Takšen človek zmore vse: biti zdrav, vedno voljan in srečen. Tudi stopiti do drugega za sebe kamorkoli že". Preprosto imam rada to delo.

Kakšna je razlika med vašo igračo in moderno igračo iz trgovine?

V vsakem izdelku je del mene, je unikaten in noben ni enak drugemu. Narejeni so popolnoma iz naravnih materialov. Vuga ima na embalaži besedilo, deklaracijo, ki jo je odobrila inšpekcija. Z njo smem na trg. Vuga,

nem načinu izdelave. Za izdelovanje potrebujete krpice in škarje. Narejena je iz kosov lanenih in bombažnih krpic.

Na sredino večjega kosa blaga stlačiš manjše krpice, prepogneš, oblikuješ glavo in stisneš vrat. Dodaš zviti pravokotni kos blaga, ki služi za roke, vse skupaj prevežeš z ozkim trakom, oblikuješ trup in prirežeš dolžino oblekice. Dodaš predpasnik in ruto.

Za boljši vpogled je igračka na stojalu. Igrača za igro in tolažbo je iz časa otroštva naših babic in dedkov, kar pomeni, da so jo v Prekiji izdelovali pred drugo svetovno vojno. Lahko jo uporabimo tudi kot naprstno lutko.

Prišlo bobiko sta me naučili delati moja mama in teta.

In druga je vuga, ki je pastirska igrača naših babic in dedkov.

Za izdelovanje potrebujemo nož, žebelj, trši oreh in od njega 3 cm višjo gladko palčko – "tresko", nit dolžine 30 cm in palčko dolžine 3 cm.

V oreh nežno izdoblamo tri luknje. Skoznje izpraskamo in izpihamo jedro in

olesenele dele. Pomerimo, ali višja palčka lepo drsi skozi zgornjo in spodnjo luknjo.

Na sredini "treske" izdoblamo luknjo, vanjo tesno pritrdimo daljšo palčko. Nanjo zavežemo nit v višini tretje luknje in jo napeljemo skozi zgornjo in stransko luknjo na orehu in obenem vstavimo daljšo palčko s "tresko" skozi zgornjo in spodnjo luknjo. Nit na dolžini zavežemo na krajšo palčko. Z eno roko primemo oreh, tako da je "treska" na zgornji strani, in jo z drugo roko nekajkrat zavrtimo, z isto roko pa primemo krajšo palčko in jo z občutkom povlečemo.

Lahko rečemo, da so delavnice veselja, izdelovanja in čezmejnega sodelovanja povsem uspele!

Kdor želi vzpostaviti stik z gospo Branko, ji lahko piše na janezicvuga@gmail.com, www.rokodelska-akademija.si ali pokliče na telefon 00386 41 813 356.

Učenci osnovne šole v Štandrežu

S 3. STRANI Pred nedeljskim referendumom

Kaj prinaša DA in kaj ohranja NE?

Vlada bi lahko, upoštevajoč določila ustavne reforme, posegla tudi v pristojnosti dežel, v primeru, ko je pod vprašanjem enotnost republike. K temu je treba do-

kov in svetnikov ne sme biti višja od plače župana glavnega mesta dežele. Nekaj novosti bodo nadalje doživela tudi zakonodajna pooblastila vlade. Medtem ko

Cnel in pokrajine ter referendum in zakonska ljudska iniciativa

Zakonska ljudska iniciativa je pravica skupine državljanov, da predstavi v parlamentu zakonski predlog. Doslej je bilo za to potrebno 50 tisoč podpisov. Če bo na referendumu prevladal NE, bo ta številka ostala nespremenjena. V zdajšnji ustavi ni zapisana obveza parlamenta o obravnavi tovrstnih zakonskih predlogov. Ustavna reforma tukaj prinaša novost: če bo na referendumu zmagal DA, bo število potrebnih podpisov za vložitev zakonskega predloga naraslo s 50 na 150 tisoč. Ustavna reforma ob tem določa tudi parlamentarne obveze o obravnavi zakonskega predloga v obliki in časovnicah, ki jih določa pra-

vilnik parlamenta. Spremembe so po ustavni reformi predvidene tudi za postopke referendumov, ki odpravljajo zakon ali njegov del. Če bo zmagal NE in bo ostala zdajšnja ureditev, bo za veljavnost referenduma potrebno, da se ga udeleži vsaj 50 odstotkov plus 1 volivec. Če bo ustavna reforma potrjena in bo prevladal DA, pa bo referendum, ki odpravlja zakon ali njegov del, veljaven ne samo ob zdajšnjem pogoju, temveč tudi ob novem. Če bo referendum predlagalo vsaj 800 tisoč volilnih upravičencev, bo za veljavnost referenduma potrebna enega volivca glede na zadnje volitve v poslansko zbornico. Ustavna reforma ustanavlja ob tem še propozitivni in usmeritveni referendum, ki pa ju bosta natančneje naknadno določila ustavni in navadni zakon. Ustavna reforma predvideva nazadnje še izbris dveh javnih

Zakonodajna ljudska iniciativa, referendum in odprava javnih organov

	NE (zdajšnje stanje)	DA (uveljavi se ustavna reforma)
Zakonodajna ljudska iniciativa	<ul style="list-style-type: none"> za vložitev zakonskega predloga potrebno 50 tisoč podpisov ni zagotovljeno, da bo parlament obravnaval zakonski osnutek 	<ul style="list-style-type: none"> za vložitev zakonskega predloga potrebno 150 tisoč podpisov parlament mora obravnavati zakonski predlog
Referendum, ki odpravlja zakone ali njihov del	<ul style="list-style-type: none"> veljaven ob udeležbi 50% + 1 volilca 	<ul style="list-style-type: none"> veljaven ob udeležbi 50% + 1 volilca veljaven, če zahtevo predloži 800 tisoč volilcev in je udeležba 50% + 1 volivec glede na zadnje volitve v poslansko zbornico
Pokrajine	<ul style="list-style-type: none"> pokrajine bodo še naprej vpisane v ustavo kot upravni organ 	<ul style="list-style-type: none"> pokrajine se ukinejo. Upravni organi ostanejo: dežele, mestne občine in občine
Državni svet za ekonomijo in delo (Cnel)	<ul style="list-style-type: none"> Cnel bo še naprej v ustavo vpisan posvetovalni organ 	<ul style="list-style-type: none"> Cnel se ukine

DEŽELA	
	DA (uveljavi se ustavna reforma)
Razdelitev pooblastil	<ul style="list-style-type: none"> ekskluzivna pooblastila - izvaja jih država konkurenčna pooblastila - izvajajo jih dežele po vodnih direktivah
Prenos pooblastil	<ul style="list-style-type: none"> med konkurenčnimi pooblastili: izobraževanje, civilna zaščita, zdravstvo, kulturne dobrine, znanstveno raziskovanje, energija
Dežele s posebnim statutom	<ul style="list-style-type: none"> ustavna reforma ne velja za dežele s posebnim statutom

dati, da se omenjena sprememba pooblastil ne tiče naše dežele in ostalih dežel s posebnim statutom. Te bodo v vsakem primeru ohranile status quo pri porazdelitvi pristojnosti z državo. V primeru, da bo na referendumu prevladal DA, višina plače deželnih odbor-

zdajšnja ustava govori o skrajšanem postopku za sprejetje nujnih sklepov, ki jih vlada predloži parlamentu, bo v primeru, da se uveljavi DA, na referendumu z reformo ustave v 72. člen zapisana natančna časovnica 70 dni za obravnavo nujnega sklepa.

VLADA	
	DA (uveljavi se ustavna reforma)
Vladni odloki	<ul style="list-style-type: none"> skrajšani postopki za nujne vladne odloke imajo določeno časovnico 70 dni za glasovanje v poslanski zbornici
Vladna pooblastila	<ul style="list-style-type: none"> vlada lahko poseže v pooblastila dežel, če je v nevarnosti enotnost republike

organov, upravnega in posvetovalnega značaja. Če bo na referendumu prevladal DA in bo ustavna reforma sprejeta, bodo ukinjene pokrajine. Ustroj javnih uprav bi tako sestavljale samo občine, mestne občine in dežele. Če bi prevladal NE, bi seveda pokrajine ostale v zdajšnji obliki. To (spet) ne velja za našo deželo, ki je pokrajine že ukinila (deželni svet je zakon dokončno potrdil prejšnji teden).

Ob odobritvi ustavne reforme izginil tudi Državni svet za ekonomijo in delo, ki ga poznamo z italijansko kratico CNEI. Gre za posvetovalni organ, ki je doslej imel pravico predlagati zakone na temo ekonomije in dela in ki je na omenjeni temi podajal mnenja, ko so ga za to prosili vlada, parlament ali dežele. Če bo prevladal NE, bo Cnel še naprej ohranil svojo zdajšnjo vlogo.

S 3. strani

Hvaležen pogled ...

Katere so še druge prioritete, ki bodo v naslednjih mesecih in letih v ospredju?

Kar sem povedal, je že kar pomemben zalogaj. Poudaril bi - čeprav ni nobena novost -, da bo potrebno še dodatno izpopolnjevati odnose z Deželo FJK, Italijo in Slovenijo. V odnosu z Deželo FJK se mi zdi, da mora deželna posvetovalna komisija pridobiti učinkovitost in avtonomijo ter posegati še na druga področja, ki zadevajo zaščito slovenske narodne skupnosti. Za Italijo bo v prvi vrsti ključnega pomena zagotovitev slovenskega predstavnstva v italijanskem parlamentu. Glede Slovenije pa pričakujem, da bomo še bolj utrdili vezi in se postopoma aktivno priklonili na vsa družbena področja slovenske družbe.

Bo pri tem pomembno sodelovanje z drugo krovno organizacijo Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo?

Seveda, vendar ne samo z njo. Potrebno bo, da dvignemo kakovost sodelovanja in usklajevanja s politiko. Krovni organizaciji SSO in SKGZ imata sicer svojo politično vlogo, ki jo morata izvajati usklajeno, vendar ne moreta opravljati dela političnih strank oziroma izvoljenih predstavnikov. Bila bi napaka, če bi se vloga političnih predstavnikov ošibila ali pa bi v celoti odpadla. SSO ima zgodovinsko zelo tesno povezavo z edino slovensko politično stranko, Slovensko skupnostjo, ker zagovarja avtonomno politično nastopanje Slovencev v Italiji. To navezo oziroma sodelovanje je potrebno ohraniti in ga še dodatno razviti. Ovrednotiti in razviti moramo predvsem načelo avtonomije ter ga razširiti tudi na ostale politične subjekte. Na tak način bomo lahko končno prišli do skupnega predstavnstva, ki ga v tem trenutku ni, a ga krvavo potrebujemo.

Je to sploh mogoče?

Po naravi sem optimist in zato verjamem, da je. Dogovoriti pa se moramo

o nekaterih ključnih stvareh, pri katerih moramo biti kot narodna skupnost enotni.

Lahko postržete s primerom?

Volilni zakon je šolski primer. Vsem je jasno, da moramo ohraniti predstavnost v parlamentu. Vsem je tudi jasno, da zdajšnji volilni zakon, t. i. Italicum, tega ne omogoča oziroma predstavnost onemogoča, razen seveda teoretičnih možnosti. Čas je že, da se v naši narodni skupnosti dogovorimo za predlog zajamčenega zastopništva, in to ne glede na rezultat ustavnega referenduma. Če pa italijanske oblasti o tem nočejo slišati, naj v tem smislu nastopi Republika Slovenija kot zaščitnica slovenske narodne skupnosti v Italiji. Ni več pogojev, da naše parlamentarno zastopništvo prepuščamo dobri volji ene izmed italijanskih političnih strank.

So pa seveda še druga področja. Omenil bi vprašanje narodnih domov, o katerem moramo prav tako imeti usklajeno stališče, ne pa da potekajo dogovori, o katerih ne vemo nič. S tem nočem kritizirati požrtvovalnega dela, ki ga opravljajo določeni posamezniki, vendar kot krovna organizacija s težavo odobravamo rešitve, pri katerih smo postavljeni pred izvršena dejstva.

Kaj nam lahko poveste o proslavi 40. obletnice Sveta slovenskih organizacij?

Najprej to, da se bo začela z zahvalno sveto mašo, ki bo v Gorici v nedeljo, 11. decembra 2016, v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Upam, da bo to pomemben trenutek, ki se ga bo udeležilo čim več predsednikov in predstavnikov naših članic. Slavnostna proslava pa bo v petek, 16. decembra, v tržaškem Kulturnem domu. Kaj več pa vam ne smem povedati. Lahko povem le to, da bo njen naslov Odbraz našega časa. Režijo smo zaupali uveljavljeni režiserki Jasmin Kovic in verjamem, da nam bo postregla z lepo predstavo.

S 1. strani

Psihoza varnosti

cije?

Resnici na ljubo veliko aktov oziroma sklepov občinski svet še ni sprejel, zato je težko opredeliti razmerja v večinski koaliciji. Nekaj različnih mnenj in odločitev je bilo sicer videti in - žal - jasno je, da je do zdaj vidno vlogo odigrala Severna liga s podžupanom Robertom, še posebno na kočljivem področju pribežnikov in varnosti: v zvezi s tem je bilo slišati veliko demagogije in - upam si trditi - tudi netenja sovraštva; nekateri

Seveda, v zvezi s tem so tudi popravki ali rebalans, ki ga veljavna zakonodaja predvideva v dveh obveznih zapadlostih, to je 30. septembra in 30. novembra: gre obenem za pregled opravljenega dela, še posebno na področju javnih del.

Če primerjamo lanski rebalans z letošnjim (ki vsekakor upošteva stroške tekočega poslovanja), ugotovljamo, da ni bistvenih sprememb, saj je lanski znašal 5.052.274 evrov; če temu odštejemo izredni prispevek Dežele FJK za upravljanje Medobčinskih zvez v višini 1.334.296 evrov, znaša lanski rebalans 3.729.877 evrov, letošnji pa 3.603.911 evrov. V glavnem je denar namenjen socialnim storitvam, preostali znesek je porazdeljen med različni področji, od šolstva do športa, kulture in podobno. Glavne politične smernice Dipiazzeve uprave bodo prišle do izraza s proračunom za leto 2017. Šele takrat bomo lahko ocenili poteze njegove politike. Poudarjam, da se je zdajšnja uprava v nasprotju s prejšnjo odločila, da bo sklepe glede javnih del sprejemala le prek odbora, mimo občinskega sveta: norme tako politično odločitev dopuščajo, vendar se na tak način popolnoma razvrednoti vloga občinskega sveta. Povedati pa moram, da se je župan obvezal, da do teh primerov v prihodnje ne bo več prišlo in da bo občinski svet imel besedo pri tem.

Kako pa se razpleta razmerje moči znotraj večinske in opozicijske koalici-

bi žal spet gradili zidove in na meje postavljali vojake, kot da je varnost v našem mestu tako akuten problem. Žal se danes dogaja, da postane novica dneva in objave vredna na prvi strani časopisa prepis skupine nedomačinov: če se pa isto zgodi med domačini, je vse normalno... Psihoza varnosti je žal glavni element današnje družbe in življenja.

Kako kot pripadnik slovenske narodne skupnosti še prej kot politik ocenjujete dozdašnje županovanje Roberta Dipiazze?

Večjih problemov do zdaj ni bilo. Končno se rešujejo vprašanja glede su-

plenc na slovenskih šolah, zagotovljeno je tudi bilo, da bodo dela za obnovo švedenske šole končana do začetka šolskega leta 2017/2018.

V skupini Demokratske stranke so odnosi zelo dobri, odlično sodelujem s kolegico Valentino Repini, prav tako so konstruktivni odnosi s svetnico Basso Poropat in svetnikom De Gioio, bolj problematični pa so odnosi z Gibanjem petih zvez, saj njihovo delovanje sloni pretežno na demagoški ravni. Gotovo pa bo naša opozicija trdna, celo brez-kompromisna, ker tako mora biti, bo pa sicer konstruktivna, saj konec koncev moramo imeti pred seboj razvoj našega mesta in območja. V mislih imam

predvsem lokacijo starega pristanišča, problematiko železarne in gospodarskega razvoja.

Z županom Dipiazzo imam dobre in korektne odnose, saj sem tudi podpredsednik občinskega sveta. Upam, da se bodo taki odnosi ohranili tudi v prihodnje, se pravi, da ne bodo tarča zaostrovanja politike

naše skupnosti. Najbrž si tega tudi sam župan Dipiazza ne želi. Videli bomo, kako bo takrat, ko bodo nastopile določene težave, ko bodo sprejete politične odločitve. Na splošno pa mislim, da večina ni veliko naklonjena našemu vprašanju, mesto ostaja še zaprto, čeprav moja podpredsedniška vloga vsaj malo blaži stanje: v sklopu občinskega sveta sem si v vseh teh letih nabral veliko izkušenj, imenovanje za podpredsednika mestne skupščine pa potrjuje dejstvo, da me različne politične sredine cenijo zaradi moje korektnosti in doslednosti. Čas pa bo pokazal, kaj in kako.